

ARALIK 1992, SAYI 22

10.000 TL (KDV dahil)

KERVAN

DÜNDEN GÜNE GÜNDEN YARINA

Türk-İş 16.Genel Kurulu

YANLIŞ YAPAN
TÜRK-İŞ'İN ALTERNATİFİ
DOĞRU YAPAN
TÜRK-İŞ'TİR

R.Yürükoğlu: "ALEVİLİK DERNEKLER ELİYLE ÖRGÜTLENEMEZ"

AYDEMİRLER İMG

GEMLİK-KESTEL

Örnek, özverili komünist yoldaş Bedir Aydemir'i kavgada yanımda hissetmek amacıyla ve burjuvaziye her yumruk vurduğumuzda onun da yanımda olmasını isteyerek, İMG'mize Aydemirler adını verdik.

Gemlik'te evlerde ve kahvelerde dergi ve kitap satışı yaptık. Özellikle R.Yürükoğlu'nun *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır* kitabı çok iyi satılıyor. Gençler daha çok Marksizmle ilgili, teorik kitaplara ilgi duyarken yaşlılar Aleviliği anlatan kitaplardan istiyorlar. Celasun Dede'nin kitabının satışı da iyiydi. Erzincanlı ve Tuncelili kesimle iyi bir diyalog kurduk, Gemlik'te yeni kurulan Tuncelililer Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği ile dayanışmamızı ilerleteceğiz.

Bursa Kestel'de de toplu satış organize ettik. Gerek Kestel ve gerekse Gemlik işçi yatağı ve yoğun Alevi, Tuncelili bölgeleri. Kestel'de bizi önceden yaptığımız satışlardan tanıyor ve yardımcı oluyorlar. Bizim adımıza satış yapan amcalara rastlıyoruz.

Türk Metal, Belediye-İş, Tarım-İş, Türk-İş bölge temsilciliği ile ilişkilerimiz de gelişiyor.

İŞİK ERENLER

TÜTÜNÇİFTLİK

Tütünçiftlik çevresinde dergi satışı yapıyorum. Ev ziyaretlerini esas alıyorum. Uzun uzun Alevilikten, ölümden ölüme görevlerden konuşuyoruz. Sazlı, sözlü sohbetlerimiz oluyor. Her ay düzenli dergi alan, ileride çocukları okuyup Aleviliği öğrenebilsin diye dergileri ciltletmeyi düşünen dostlar var. "Aleviliği savunan herkese güvenilmemesi, yabancı insanların aramıza sokulmaması, sokmak zorunda kalsak da önemli görevler vermememiz" tavsiyesinde bulunanlar da oluyor. Ne de olsa yüzyılların deneyimi ile davranıyorlar.

MESUT TİRE

YAKINLIKTA

Semahlarda kanatlanıp uçtu Dedeler. Bıyıklarının mürekkebiyle yazdılar tarihi, insanı güzel eyleyen. Saz söze dokunduğunda, göze geldi tanrılar. Ebruli semahların Dedesi öldü, sonra tansıklar da peşinden... Dedeler Dedeler

Şah Ali'den geldiler, Kılıç düzde buluştu, talip özle. Gece kaç gecedir, çakal ne çakal, erenler yok ortada Allah sende hoşçakal.. Derken kalkıp biri vurdu sazını yere. Toprak anadolü gibi açıldı. Sözler patladı, deyişler koptu geldi. Talipler düştü yeranaya. Ben bağırdım; ALİ!...

A.SULTAN KIZILTAŞ, ELAZIĞ
GÜZEL MEKTUP

Saygıdeğer Ali Haydar abiciğim, dünyalar kadar kıymetli olan bayram kartını aldım. İmam Hüseyin şahit olsun ki, sevincimden çılgına döndüm. İlinizde de bir Alevi derneğinin kurulmuş olması beni ve arkadaşlarımı çok sevindirdi. Bu yola kim hizmet ediyorsa Muhammed Ali, Hasan, Hüseyin, Hünkar Hacı Bektaş Veli erenler, evliyalar yardımcınız olsun.

Abiciğim, bizim de Elazığ'da bazı çalışmalarımız oluyor. Elazığ'da Kürt milliyetçiliğine kayanlar da var ama, biz Alevi-Bektaş düşüncesini savunuyoruz. Maddi ve manevi yıkım içinde olan çoğu gencimize "72 millete bir nazarda bakan" Hünkar Hacı Bektaş Veli'nin düşüncesini aktarmaya uğraşıyoruz.

Bizim düşüncemizde insan en büyük unsurdur, bağnazlık, yobazlık yoktur. Kabemiz insanın gönlüdür. *Kabe yıkılır yapılır, gönül yıkılır yapılmaz.* Keramet insandadır, kalp gözü açık ise en büyük kuran insandır.

Abiciğim, inancımın dolayısı çok ezildim. Fakat tüm zorluklara rağmen hayatımın her alanında Aleviliğimi haykırdım, her bulduğum kitabı okumaya çalıştım. Alevi-Bektaş yolumuz çok güzel bir yoldur, biz kıymetini yeterince bilemiyoruz. Ezilmenin alın yazımız olmadığını inanıyorum. Alın yazılarını insanlar kendileri yaratırlar. Örgütlü bir yapı oluşturulduktan sonra aşılmayacak hiçbir engel yoktur. Yeter ki özbenliğimizden sapmayalım.

Alevilikte insan sevgisi, barış, kardeşlik, özgürlük vardır. Bana "Pirini, rehberini, Dedeni inkar et" diyen beyni yıkanmışlara, milliyetçilik yoluna sapanlara hiç saygım yok. Biz inkarcı değiliz. Ama birileri bizleri birbirimize düşürmeye çalışıyor, işin içinde bir tezgah vardır. Oysa biraraya gelmeli, bir olmalıyız.

Ali Haydar abiciğim kusura bakma, kafanı ağrıttım. Beni

sevindirdiniz, Ali'm de sizi sevindire. Seni ve aileni koruya, size zeval etmeye, Dostunu şah düşmanı kör ede. Sağol varol, hak ile hak ol.

ÖZDEN ÖZLEM

ÜNİVERSİTELİ

Birçok devrimci, demokrat, duyarlı insanın bugün hem okuldan hem de mücadeleden uzaklaştığını görüyorum. "Solcu", üniversitedeki demokratik haklar savaşıyla ve yığınların sorunlarıyla ilgisi kalmamış, derslere devam etmeyen tip oldu.

Ben *Kervan*'la okul dışında tanıştım. Artık olaylara daha farklı, çok yönlü bakabiliyorum. Üniversitede yapılanların, gözde büyütülecek şeyler olmadığını anladım. İşçi sınıfının mücadelesi ancak işçi sınıfının içinde verilebilir diyor.

Sendikalar hakkında hiç bilgim yoktu. Şimdi birçok işçi liderini tanıyor, görüşüyorum. 1 Mayıs yürüyüşü, Hacı Bektaş şenlikleri, Şeyh Bedreddin gecesi, katıldığım yayın satışları beni eğitti. Kısacası zamanda gerçekten işçi sınıfı için birşeyler yaptığımı, insan içinde olduğumu hissediyorum.

Belki teorik yünden eksiklerim fazla ama sürekli okuyorum. İşyeri, aile, arkadaş çevremle ilişkilerimi düzene sokmaya, düzenli ve programlı olmaya çalışıyorum. Amacım işçi sınıfı için yapabileceğim en fazlasını yapabilmek. Umud doluyum, ilerleyeceğim.

İETT İŞÇİLERİ

ÇAĞRI

İETT işçilerinin açtığı imza kampanyasının çağrı metnini yayınlıyoruz.

TBMM Başkanlığı'na, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na,

Biz aşağıda imzası olan İETT çalışanları, işçi kıyımını yasallaştıran, işçileri daha çok açlığa ve yoksulluğa iten, halkın malını özel şirketlere peşkeş çekmek olan, işçilerin öz örgütleri olan sendikaları işlevsiz hale getiren, işçinin pazarlık gücünü düşüren sendikasılaştırmayı amaçlayan *özelleştirmeye karşıyız.* İETT'nin özelleştirmesine izin vermeyeceğiz ve tüm gücümüzle özelleştirmeye karşı koyacağız. Hükümetin özelleştirmeye ilişkin kararını geri almasını istiyoruz.

OCAK'da ÇIKIYOR

Teorik dergi
kaynak

GERÇEĞİ VE DOĞRUYU SAVUNUYOR

Teorik Dergi KAYNAK, sosyalizmin ve Türkiye işçi-devrimci hareketinin canalıcı sorunlarını Marksizmin teorik gücüyle ele alacak, inceleyecek ve sonuçlarını işçi sınıfı aydınlarının kullanımına sunacaktır.

İşçi-devrimci ve Alevi geleneğimize dayanacak olan Teorik Dergi KAYNAK, tarihin karanlıkta kalan, yalana boğulmuş yönlerini aydınlatacak, gerçekleri ortaya çıkaracaktır.

KAYNAK, işçi-Alevi yol musahibliğine hizmet etmeye, dünyamızın sosyalist geleceğinin kurulmasına gönül vermiş Türkiyeli ve yabancı tüm araştırmacılara kucak açıyor.

9 SENDİKA, KARTAL-PENDİK

SSK İŞÇİNİDİR

SSK işçileridir, tüm sendikalar sahip çıkmalıdır.

SSK öncelikle siyasal istismardan uzak tutulmalı, günbirlik uygulamalardan kurtarılmalıdır.

- SSK genel kurulu "istisare" niteliğinden kurtarılmalı, kurumun en yetkili karar organı haline getirilmelidir. İşçiler ve sendikaları, ağırlıklı olarak kurumun yönetim ve denetiminde söz sahibi olmalıdırlar. Kurum yönetim kurulu genel kurulda demokratik yolla işbaşına getirilmeli, kurumun yönetim ve faaliyetlerini denetleyecek bir denetim kurulu oluşturulmalıdır.

- Sosyal yardım zammı için prim kesintisi yapılmadığından, bu ödeme SSK dışında genel bütçeden karşılanmalıdır.

- Kurum kendi bankasını kurmak sureti ile prim birikimlerini rasyonel değerlendirebilmelidir.

- Kurumun, iştirakçilerine sağlık hizmetlerini kendi tesislerinde verme politikasını yeniden etkinlikle hayata geçirmesi sağlanmalıdır.

Bu önerilerimiz ve Türk Maden-İş'in görüş ve önerileri, işçi sınıfımızı, yakınlarını, emeklilerimizi ve SSK'yı yakından ilgilendirmektedir. Bu taleplerin hayata geçirilmesi için:

- Sendika genel merkezlerinin yanısıra *şubeler* de, kamuoyu oluşturmak üzere üyelerine ve çevreye duyurularda, etkinliklerde bulunmalıdır. Taleplerimizi içeren

bildiriler hazırlanıp imzaya açılmalı... bir baskı unsuru oluşturulmalıdır.

- SSK sağlık kuruluşlarının yöneticileri ile toplantılar yapılarak bilgi alışverişi sağlanmalıdır.

- Sendika genel merkezlerinin farklılıkları gözetilmeksizin biraraya gelinerek, SSK'nın kurtarılmasına yönelik geniş katımlı bir miting düzenlenmeli, sorun kamuoyu gündemine gür bir sesle duyurulmalıdır.

- İşçilerimizin hayatını ciddi olarak tehdit eden meslek hastalıkları konusunda bakanlık uyarılmalı, ilgili uzmanlarla görüş alışverişleri yapılarak *işçilerimiz kapsamlı olarak bilgilendirilmelidir.* İşyerlerinde hekimlik yapan doktorların meslek hastalıkları konusunda bilgili ve duyarlı olmaları için eğitim almaları zorunluluğu getirilmesi açısından, Tabibler Odası başta olmak üzere ilgili kuruluşlar uyarılmalıdır.

Biz, bu amaçların gerçekleşmesi yolunda bölgemizde birlikte hareket etmeye, genel merkezlerimize bilgi vermek suretiyle faaliyetlerde bulunmaya karar verdik. İnsana değer veren tüm kişi ve kuruluşları, insan yaşamına ve SSK'ya sahip çıkmaya çağırıyor, göreve davet ediyoruz.

Ağaç-İş, Petrol-İş, Özçelik-İş, Laspetkim-İş, Petkim-İş, Otomobil-İş Kartal şubeleri, Dokgemi-İş, Deri-İş Pendik şubeleri, Yol-İş 2nolu şube

KERVAN'I
İSTANBUL'DA SATIN
ALABİLECEĞİNİZ
BAZI BAYİLER

- ALİBEYKÖY
● Özlem Kırtasiye - Namik Kemal Caddesi
BAYRAMPAŞA
● Boyrampaşa Birleşik Dağ. Gameda Baş Bayi
BEŞİKTAŞ
● Zeki Bölükbaşı - Üst Geçit yanı Gazete Bayi
● Metin Cınar - Gima Yanı Gazete Bayi
BEYAZIT
● İstanbul Üniversitesi Önü Gazete Bayi
BEYOĞLU
● Atilla Yıldız Gazete Bayi - Küçükparmakkapı Sokak

- Dünya Sineması Kitabevi - İstiklal Caddesi
BOSTANCI
● Tur Gıda Pazarı - Cami Sokak (İstasyon)
● Ali Rıza Eral - İstasyon Arkası Kitapçısı
CEVİZLİ
● Mini Büfe - Cevizli Tamirhane Durağı
ÇAĞLAYAN
● Muzaffer Bakkal - Bakan Caddesi
● Pak Tavuk Tic.Ltd.Şti. Şevket Paşa Caddesi
● Hüseyin Bayrak Gazete Bayi - Kağıthane Caddesi
ÇAĞALOĞLU
● Papirüs Kitabevi
ÇEMBERLİTAŞ
● Sosyal Yayınları
EMİNÖNÜ
● Ali Güner - Mısır Çarşısı Önü Gazete Bayi
EYÜP
● Rahmi Şeker - Eyüp Cami Meydanı

- GAZİ MAHALLESİ
● Gazi Mah. Baş Bayi - Zübeyde Hanım Mah.
GAZİOSMANPAŞA
● Hüsamettin Durak - Cumhuriyet Mah.
KADIKÖY
● Kadıköy Kültür Merkezi
● Nezih Kitabevi
● Akyüz Kitabevi
● İskele Akyüz Kitap/Dergi
● Cemil Urtenus - Eminönü İskele Bayi
● Osman Şen - Kadıköy İskele Bayi
● Erkan Çakar - Karaköy Rıhtım İçi
KANARYA
● Kanarya Gazete Bayi - Güvercin Caddesi
KARTAL
● Karadeniz Gıda - Yakacak Yolu -
● Ziya Aydın Gazete Bayi - Hamam Sokak
● İskele Hürriyet Büfesi - Cafer Dere
● İstasyon Şahin Büfe

- LEVENT
● Suat Ulupınar Gazete Bayi - Durak Yanı
● Murat Topçu - Sular Cad Gazete Bayi
MALTEPE
● Bahar Market - Atatürk Caddesi
● Belediye Yanı Gazete Bayi - Cafer Bilgin
MECİDİYEKÖY
● Mecidiyeköy Köprüaltı Gazete Bayi
PANGALTI
● Ziya Okan Bayi - Ergenekon
PENDİK
● İstasyon Gazete Bayi
OSMANBEY
● Yusuf Sağlık - Osmanbey Otobüs Durağı Bayi
SARIGAZİ
● İnci Güney/Bakkal - Maçka Caddesi
SULTANAHMET
● Fırat Yayınları

- ŞİŞLİ
● Nejat Akyüz - Gazete Bayi - Şişli Cami Yanı
● Necati Tuncer Gazete Bayi - Abide-i Hürriyet Cad.
● Ömer Öztürk Gazete Bayi - Halaskargazi Cad.
● Salih Aslan - Şişli Açık Kitap Sergisi
TAKSİM
● Taksim Gazete Bayi - PTT Yanı
● Taksim Tramvay Durağı Bayii
TARLABAŞI
● Ayhan Yıldırım - Yeşilçam Sokak Bayii
TOPKAPI
● Köprü Ayağı Gazete Bayi
ÜSKÜDAR
● Üsküdar İskele 1 Nolu Bayi
ÜMRANIYE
● Polatlar Market - İhlamarkuyu
● Volkan Kırtasiye - Yukarı Dudullu

Muayene ücreti düşürülsün

TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların Bursa şubelerinin, SSK'nın yüksek muayene ücreti uygulamasını protesto için ekim ayında başlatıkları kampanyada 50 bin imza toplandı. Kampanyanın gerekçesi ve sonucu, Türk-İş 8.Bölge Temsilciliği'nin 28 Ekim'de Türk Metal Bursa şubesinde düzenlediği basın toplantısıyla açıklandı.

Toplantıda konuşan Türk-İş 8.Bölge Temsilcisi Mehmet Kanca, sigortalıların, işçilerin öz malı olan SSK hastanesinin uygun gördüğü ilaçları, eczanelerden ilacın üzerinde yazılı fiyatın üzerinde bir fiyatla almak zorunda bırakıldığını, ayrıca SSK Bölge Müdürlüğü'ndeki eleman sayısının 1977 düzeyinin altına düşmesinin emeklilik işlemlerini 9-17 ay geciktirdiğini ve birçok işçiyi mağdur ettiğini söyledi.

İşçiler açısından yaşamsal önem taşıyan konulara değinen Türk-İş temsilcisi, "emeklilik işlemlerinin gecikmesi, ilk işe girenlere verilecek SSK numarasının geç verilmesi veya geç alınması, bu yüzden arkadaşlarımızın sendika üyelik kayıtlarının yapılamayışı, toplu iş sözleşmelerinin uygulanmasına da engel olmaktadır" dedi. Durum değişmezse eyleme gideceklerini vurguladı.

Türk-İş'e bağlı Bursa sendikaları adına 8.Bölge Temsilciliği'nin basın toplantısında dağıttığı açıklama şöyle:

BASIN AÇIKLAMASI

SOSYAL BARİŞİN ve çalışma hayatında huzurun sağlanmasında etkin ve yaygın sosyal güvenlik uygulamalarının katkısı bilinen bir husustur. Hatta bu yöndeki huzur ortamının tam istihdam ve etkili sağlık hizmetleri ile desteklenmesinin gerektiği de çağımız insanının sosyal devletten beklentileri arasında öncelikle yer almakta ve istenmektedir.

Ancak, işçilerin sosyal güvenliğinden ve sağlık hizmetlerinden sorumlu bulunan ve bu sorumluluğu anayasal bir görev olarak yüklenmiş olan SSK'nın son günlerdeki uygulamalarının faturası yine işçiler ve işçi emeklilerine çıkmaya devam ettiğinden, camiamızda bazı rahatsızlıklara neden olmaktadır.

Muayene ücreti

506 SAYILI KANUNA 1912 sayılı kanunla eklenen ek madde

ALİ HAYDAR SÖNMEZ

Bursa'da Türk-İş'e bağlı sendikalara üye 50 bin işçi ve emekli, SSK'nın yüksek muayene ücreti uygulamasına karşı çıktı

2 ile, sigortalı işçinin ana ve babası ile emekli işçilerin eş ve çocukları, ana ve babaları, gelir ve aylık almakta olan eş ve çocuklardan yapılacak her poliklinik muayenesi için beş lira muayene ücreti alınması düzenlenmiş ve uygulamaya 1.7.1975 tarihinde başlanılmıştır.

Bilhare ek madde 2, 6.3.1981 kabul tarihli, 2422 sayılı yasanın 16.maddesi ile değiştirilerek: 506 sayılı kanunun 35, 36, 40 ve 42.maddelerine göre sağlık yardımlarından yararlanacak olanlardan; sigortalının eşi ve geçindirmekle yükümlü olduğu çocukları, ana ve babalarının sürekli işgöremezlik geliri, malülük veya yaşlılık aylığı almakta olanlar ile, bunların eşleri ve geçindirmekle yükümlü oldukları çocukları ile ana ve babalarının hak sahibi olarak kurumdan gelir veya aylık almakta olan eş, çocuk, ana ve babaların, sigortalılık üniliğinin yitiriliş tarihinden önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olanlardan, bu hakkın yitiriliş tarihinden itibaren 6 ay içindeki hastalıkları nedeni ile kuruma başvuran sigortalı ile karısı/geçindirmekle yükümlü olduğu kocası, çocukları, ana ve babalarının yapılacak muayenelerinden de ücret alınması ve bu ücretin her muayene için 20 liradan az olmayacağı düzenlenmiştir.

Yine kapsam genişlemesinin ötesinde ve zaman içinde bu kişilerden tahsil olunan muayene ücretleri; 1.4.1981 tarihinde 20 TL'ye, 1.11.1983 tarihinde 50 TL'ye, 1.10.1990 tarihinde 1 000 TL'ye ve 1.10.1992 tarihinde 13 000 TL'ye yükseltilmiş bulunmaktadır.

Son değişiklik ile muayene ücretlerinin 20 gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktar üzerinden alınması düzenlenmesi yapılmak sureti ile muayene ücretlerinin, memur maaş katsayısındaki artışlar oranında her 6

ayda bir yükseltilmesi sağlanmıştır. Yeni sigortalılar ve işçi emeklilerinin karşılayacağı mali yükteki artışlar otomatik bir hale getirilmiş bulunmaktadır.

Muayene ücreti gelirleri

KURUMUN muayene ücretlerinden elde ettiği gelirler 1975 yılında 8 milyon 88 bin 448 lira iken, muayene ücretlerindeki artışlara paralel olarak son 5 yılda; 1987'de 699 476 958 TL'ye, 1988'de 755 708 580 TL'ye, 1989'da 905 379 350 TL'ye, 1990'da 5 350 038 251 TL'ye ve 1991'de 22 262 394 480 TL'ye yükselmiş bulunmaktadır.

İşçi emeklilerinin ve bunların dul ve yetimlerinin yüzde 90'ına mali yük getiren bu düzenleme, yeni riskler karşılanmadan ve yeni haklar verilmeden yapıldığından, sosyal devlete yakışmadığı gibi, sosyal sigorta uygulamalarına da ters görülmektedir.

Sadece kaynak yaratabilmek için başvurulan ve devamlılık kazandırılan bu düzenleme, sigortalıların ve işçi emeklilerinin mali yüklerini artırmaktadır. Uygulamanın polikliniklere müracaatlarda caydırıcı özelliği de olmayacaktır.

Çünkü, polikliniklere müracaatlardaki artışlar, bu insanların barınma, beslenme ve sosyal yaşam sorunları ile ilgili bulunmaktadır. Bu sorunlara çare bulunmadan, kısa ve kolay yoldan kaynak yaratılması, modern sevk ve idare tekniklerine de aykırı görülmektedir. Eşini, çocuklarını ve ana babasını muayene için sağlık tesisine götürecek sigortalılar ve emekliler, o gün sofralarına bir ekmek daha az koymak yerine, uygulama ile 8 ekmek veya o değerde daha az yiyecek koyalacaklardır.

Sekiz ekmeği masamızda yenden görebilmek ve kendi öz varlığımız hastanelerimizin yollarının hastalarımıza kapanmaması için 1.10.1992 tarihinde başlayan uygulamanın kaldırılması için Bursa ilimizde ve temsilciliğimiz hinterlandında imza kampanyası başlattık.

Bursa'da toplanan imzaları bugün Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına PTT aracılığıyla gönderiyoruz. Kampanyaya iştirak eden İşçi Emeklileri Cemiyeti Üyelerine ve tüm işçilerimize temsilciliğimiz ve şubelerimiz adına teşekkür ederiz. ●

■ Aylık dergi. ■ Sahibi: Genel Ajans Ltd. Şti. adına Semih İra ■ Sorumlu yazı işleri müdürü: Semih İra ■ Yazışma adresi: Merkez yönetim bürosu: Piyerloti caddesi, 17/4, Çemberlitaş, İstanbul. Tel: (1)516 84 64 ■ Temsilcilikler: Adana: Ünal Akbulut, Kiremithane Mah. 1304 Sok. No:36, Yüreğir ■ Ankara: Gürkan Gür, PK 216, Cebeci. ■ Antalya: Ahmet Aydın, Özgürlük Mah. Reisi Kaplan Cad. Toros Apt. No:47/B. ■ İzmir: Adnan Ayhan, 3.Beyler Yaparsoy İşhanı, Kat:5, No:505, Konak ■ İzmit: Muradiye Yılmaz, Hürriyet Cad. No:7/1-A ■ Mersin: Mehmet Yılmaz, Bahçelievler Mah. 346. Sok. Dincer Apt. No:3/7 P.K.3, Pozcu ■ Silifke: Cihangir Akdemir, Say Mah. 535. Sok. No:33, Silifke ■ Söke: Av. Mustafa Açıcı, Yağcılar İşhanı, Kat:2, Söke ■ Turgutlu: Nerman Karabulut, Altay Mah. Akgün Sok. Kat:1 No:2, Turgutlu ■ Zeytinburnu: Fatma Biçer, Gökalp Mah. 48. Sok. No:2 Kat:3-18 ■ Avrupa Genel Temsilciliği: Murtaza Dersimli, P.O.Box 1822, Londra N1, İngiltere. ■ Diğer yurtdışı temsilcilikleri: Fransa: Şanver Şen, c/o 37 Rue d'Hauteville Paris 75010. ■ Almanya-Frankfurt: Şirin Günel, Neuhof Str. 13, 6 Frankfurt am Main 1. ■ Almanya-Münih: Hikmet Yalçın, Lessing Str. 41, 8047 Karlsfeld. ■ İsviçre: Ahmet Kısa, 7 Rue de Lancy, 1227 Carouge, Cenevre. ■ Hollanda: Tayfun Hüseyin Keleş, Postbus 5856, 3008 AW Rotterdam ■ Avustralya: Cemil Alkan, P.O.Box 106, Auburn 2144, Avustralya. ■ Basım öncesi hazırlık: Genel Ajans. ■ Baskı: Dinç Ofset ■ Dağıtım: Canlar. ■ Gönderilen yazıları yayımlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme ya da kısaltma hakkı dergimize aittir. Hiçbir yazı geri verilmez.■

■ Yıllık abone bedelleri: Yurtiçi: 80 000TL, İngiltere: 17 Sterlin, Almanya: 80 DM, Fransa: 200 FF, Hollanda: 60 HFL. İsviçre 65 SFr, Amerika 53 \$ Avustralya: 53 \$ ■ Havaleler: Yapı ve Kredi Bankası, Aksaray Şb. Genel Ajans, Hesap No: 3549-3

KERVAN'IN İÇİNDEN

- 4 **TÜRK-İŞ 16.GENEL KURULU**
N.Yazıcıoğlu sınıf sendikacılığının Türk-İş'e yüklediği görevleri ele alıyor ve Türk-İş'i seferberliğe çağırıyor
- 5 **SENDİKAL HAREKET**
Tekgıda-İş, Belediye-İş, Harb-İş genel kurullarında önemli gelişmeler / Belediye-İş genel sekreteri Kasım Yorulmazbaş'la sendikal birlik üzerine söyleşi / Tümtis'e DİSK komplosu / İşçi Sağlığı Derneği genel kurulu
- 12 **ALEVİLİKTE YOL AĞZI**
Alevilik dernekler eliyle örgütlenemez! R.Yürükoğlu'nun 24 Ekim 1992 tarihli Hamburg konuşması, sorular ve yanıtlar
- 17 **DEDELİK ÜZERİNE FARKLI BİR GÖRÜŞ**
Pir Sultan Abdal dergisi yönetmeni Ali Balkız'la söyleşi
- 20 **CEMEVLERİ**
Cemevlerinin yapımı hızlandı
- 21 **SEMAH KÜLTÜR VAKFI**
Mersin şube sekreteri Necdet Yıldırım Kervan'ın sorularını yanıtladı
- 22 **SBKP 20.TÜM ÜLKE KONFERANSI**
"Program taslağı üzerine" rapor ve Konferans'ın "örgütsel sorunlar üzerine" kararı
- 24 **TÜRK-İŞ 16.GENEL KURULU**
Önce evimizi, yani Türk-İş'i düzeltmeliyiz. Çünkü, yanlış yapan Türk-İş'in alternatifi doğru yapan Türk-İş'tir! Mercan Köklü

Başını Türk-İş'in çektiği sendikal eylem, geçen Türk-İş genel kurulundan (1989) bugüne, çeşitli etkinlik biçimleriyle, bilgi ve deneyim birikimiyle egemen sınıfa unutamayacağı dersler verdi. Kendi pratiğinden öğrendi ve yepyeni beceriler kazandı. Geçen 3 yıl işçi sınıfına;

* Türk-İş'in bir çekim merkezi, sendikal birliğin gerçekleştiği örgüt olduğunu gösterdi.

* Bir işçi örgütü olarak Türk-İş'te, işçi sınıfının sendika-içi demokrasi özlemlerinin yaşama geçirilmekte olduğunu, yönetici kadroların tabanın istemi doğrultusunda değiştirilebildiğini, Türk-İş'in ciddi bir demokratikleşme süreci yaşadığını gösterdi. "Türk-İş değiştirilebilir" görüşünün haklılığını kanıtladı.

* Türk-İş Konfederasyonu'na bağlı sendikalar eylemlerini 1989'larda "üretimden gelen gücün kullanıldığı" militan eylemler düzeyine yükselttiler. Resmi teröre ve zorbalığa karşı dururken, hakların ve özgürlüklerin korunmasında güçlü olmanın yanısıra elindeki gücü kullanmanın yaşamsal önemini bir kez daha gördüler.

İşçi sınıfının koşulları

1. Türkiye işçi sınıfının büyük bölümü sigortasız, kaçak işçi olarak çalıştırılmaktadır. Geçici işçi, taşeron işçisi, sözleşmesiz işçi çalıştırma da bunun bir yöntemi olarak yaygınlaşmaktadır. Sigortalı işçilerin sendikalaşması önündeki engeller, işverenlerin ve devletin ortak etkinlikleriyle her geçen gün büyümektedir.

2. Sayısı 1 milyonu aşan "memur" işçilerin sendikalaşma girişimleri son derece olumsuzdur. Ancak, örgütlenmenin daha başlarında aynı işkollarındaki işçi sendikalarından ayrı örgütlenmeye yöneltilmeleri ve "memur sendikacılığı" adı verilen tuzağa düşmeleri sendikal eyleme güç kaybettirmekte, sendikal birliğe karşı tehlike yaratmaktadır.

3. Türkiye'de işçi sayısı 9-11 milyon arasında hesaplanıyor. Bunların 3 milyon 600 bin kadarı sigortalıdır. Sigortalıların 2 milyon 254 bin kadarı sendikal olup, bunların da 1 milyon 800 bini (%78'i) Türk-İş üyesidir. Gerçek anlamda toplu sözleşme hakkını kullanabilen işçi sayısının ise 1 milyon 200 bin dolayında olduğu bildirilmektedir.

Buna göre, Türkiye'de sigortalılaşma oranı %32-40, gerçek sendikalaşma oranı ise, %20-25 dolayındadır. Gerçek anlamda toplu sözleşme hakkını kullanabilen işçileri temel alırsak, bu oran %11-13'e kadar düşmektedir.

Bu durum, işçi sınıfının sendikal örgütlerinin ne kadar önemli görevlerle yüzyüze olduğunu gösterir. İşçi hareketinin sendikal birliğini halka halka büyütmeye zorunluluğunu anlatır. Tüm öteki konfederasyon ve sendikalar, gerçekten işçi için çalışıyorlarsa, ister istemez Türk-İş'le birlikte davranmak durumundadırlar.

4. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bürokrasisi, özelde de SSK, sigortalı işçilerin ve yasal olarak bakmakla yükümlü bulundukları yakınlarının sağlık ve sosyal güvenlik kurumu olarak, verimsizdir, başarısızdır. 1980'den bu yana sigortalı işçi sayısı iki kat artmış, ama SSK işletmelerin kapasitesinde, verdiği hizmetin nicelik ve niteliğinde buna denk bir artış olmamıştır. Hizmetlerin yetersizliği bir yana, her yıl yüzbinlerce meslek hastalığı tanı ve tedavi dışı kalmaktadır.

Yeter ki Türk-İş seferber olsun

NEJAT YAZICIOĞLU

SSK, devlet bürokrasisinin ve sağlık özel sektörünün arpalığı konumuna getirilmiştir. Kurum, sağlık ve sosyal güvenlik hizmetini kâra bağlamak için manevralar yapan burjuvazi tarafından özellikle çökerilmeye, tüketilmeye çalışılmaktadır. Bir bakan, işçilerin malı olan SSK'dan işçi temsilcisine rahatlıkla el çektirebilmektedir.

SSK'ya yönelen tehditler, özünde işçi sınıfımızın beşikten mezara sağlığına, yaşamsal varlığına yönelmiş tehditlerdir.

5. Liberal DYP-SHP iktidarı, 12 Eylül döneminin çalışma yaşamına ilişkin anti-demokratik mevzuatını ve uygulamalarını temizlemediği gibi, sınırlı iyileştirmeler vaad eden İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nı bile aylardır savsakladı. Şimdi, kıdem tazminatını yok edecek öneriler geliştiriyorlar.

İşletmeleri özelleştirme, taşerona verme gibi girişimler, "ya işten çıkartılma ya da sendikasız, düşük ücretle çalışma" tehdidi altındaki işçinin çalışma ve savaşım koşullarını son derece olumsuz etkilemektedir. Sendikal haklarını yitiren işçinin, savaşım koşullarını iyileştirme, kazanımlarını genişletme, en önemlisi işini koruma şansı da kalmamaktadır. İşsizlik hızla artarken sendikalar kan kaybetmektedirler.

Bu ortamda sendikal eylemin tüm çalışma mevzuatına yeni bir yaklaşımla bakması, çalışma yaşamının demokratikleştirilmesi yönünde köktü değişiklik önerileri ile atılım yapması ertelenemeyecek bir zorunluluktur. Unutulmamalıdır ki, koşullara bilinçli, kararlı bir müdahale yapmadığı ve demokratik siyasal eylemin öncülük görevlerini yerine getirmediği sürece, işçi sınıfı, kendi yazgısını belirlemeye aday bile olamaz.

Çözüm kendi ellerimizdedir

Genç, militan ve deneyimli bir işçi sınıfımız var. Türkiye işçi sınıfının eylem düzeyi, dünya ve Avrupa'nın birçok ülkesi ile karşılaştırıldığında önlerde yer almaktadır.

Ama sendikal hareketin yönetim kademelerinde, sömürü düzeninin varlığını veri kabul eden, devleti, "yönetmeyi" ebediyen burjuvaziye bırakılmış bir ayrıcalık, hak olarak gören önyargılı anlayış egemendir. "Üretenlerin yönetemeyecekleri" varsayımı temelsiz, bilim dışı olduğu gibi, işçi sınıfının uzun erimli nesnel çıkarlarıyla, varlığıyla gelişmektedir.

Bu çelişkinin bir ucu, çıkarları uzlaşmaz sınıflar arasındaki her çatışmayı uzlaşmalar yoluyla "çözümlemeyi" olanaklı gören ve öneren çağdaş(!) sendikacılık anlayışıdır. Çağdaş(!) sendikacılığın yandaşları (ki en parlak örneği "yeni" Disk'tir), sınıf savaşımının ekonomik-toplumsal koşullarının "kalktığına" karar vermişler. Burjuvazinin görüşlerini işçi hareketine taşımaya çalışıyorlar.

Öteki ucu, işçi sınıfının gerçek, uzun erimli çıkarlarını temsil eden, işçilerin birbirleriyle rekabetini yaratan koşulları ortadan kaldırmayı hedefleyen, sınıf savaşımında işçi sınıfının örgütlerinin görev ve sorumluluklarını gösteren sınıf sendikacılığı var.

Sınıf sendikacılığı, sendikal eylemin önündeki birçok soruna işçinin sınıf çıkarları doğrultusunda çözüm yolları önermektedir. Türk-İş genel kurulu, Belediye-İş, Tektir-İş gibi sendikaların kongrelerinde bazıları onaylanan bu önerileri tartışır, değerlendirir ve yaşama geçirme yönünde karar alırsa,

*Koşullara bilinçli,
kararlı bir müdahale
yapmadığı ve
demokratik siyasal
eylemin öncülük
görevlerini yerine
getirmediği sürece,
işçi sınıfı, kendi
yazgısını belirlemeye
aday bile olamaz*

işçi sınıfı bu önemli forumdan büyük kazançla çıkmış olur.

Türk-İş'e önerilerimiz

İşçi sınıfının çalışma ve yaşam koşullarında öne çıkan belli başlı sorunlar üzerine görüş ve önerilerimizin bir kısmını şöyle sıralayabiliriz:

1. EKONOMİK-DEMOKRATİK istemlerimizin ölçütü "bizim ne kadar alabileceğimiz" ya da "işverenin ne kadar verebileceği" değil, toplumsal gelişmenin çıkarları açısından "almamız gerekenin ne olduğu" olmalıdır. "İnsanca yaşam ücreti" ya da "ödenen ücret kadar verim" istemi bunu anlatır. Bu anlayışla doğru dürüst ücret sendikacılığı yapmayan, daha ileri bir sendikacılığı hiç yapamaz.

2. ÜLKE DÜZEYİNDE aktif, yaygın sigortalılaşma ve sendikalaşma seferberliği başlatılmalıdır.

3. SAVAŞIM kesimsel değil sınıfsaldır. İşçi aileleri de kavgaya çekilmeli, sendikalar arasında eşgüdüm ve dayanışma ihmal edilmemeli, küçük esnafı kazanmaya önem verilmelidir. Kararlılık, işçinin eğitimi ve savaşımın sonuçlarına örgütsel hazırlığıyla bağlıdır.

4. YASALARA YAMA YETMEZ.

Sendikal ve siyasal çalışmalara yasal/kısıtlama getiren tüm anti-demokratik yasa ve işleyişler baştan sona kaldırılmalı, tüm çalışanlar iş yasası kapsamına alınmalıdır.

5. İŞ VE ÇALIŞMA YAŞAMINA ilişkin tüm yargı, hakemlik ve disiplin kurullarında çoğunluk seçilmiş işçi temsilcilerinden oluşmalıdır.

6. KREŞ SORUNU yalnızca kadın işçilerin sorunu değildir. Tüm işyerlerinde kreş kurulmalı ve kreş ücreti gelirle orantılı saptanmalıdır. Kadın işçilere doğumdan önce ve sonra 8'er hafta ücretli izin verilmelidir.

7. ASGARİ ÜCRET KOMİSYONU haksızlıkların sergilendiği bir platform yapılmalı, tüm işkollarının ücret istemlerinde, belediye işçilerinin (niteliksiz işgücü) ücret düzeyi ölçüt alınmalıdır.

8. BİR YILLIK toplu sözleşme uygulaması yaygınlaştırılmalı, sözleşme, işgücünün karşılığını ücret olarak alan tüm çalışanları kapsamalıdır.

SÖZLEŞME GÖRÜŞMELERİ uzarsa, istemler de enflasyon dikkate alınarak yükseltilmeli, yeni sözleşme eski sözleşmenin bitiş tarihinden itibaren yürürlüğe sokulmalıdır.

Sınıf sendikacılığının bir zaferi

9. GURUP SÖZLEŞMESİ eşit işe eşit ücret savaşının, toplu savaşının önünü açar, karşı çıkılmamalıdır.

10. İŞ GÜVENCESİ yakıcı bir sorundur. Toplu sözleşmeyle taban ücretin yükseltilmesi, işverene işten çıkarttığı işçiye iş buluncaya dek eski ücreti kadar tazminat ödeme zorunluluğu getirilmesi, ihbar süresi-ni/tazminatının yükseltilmesi, vb. yollar zorlanırken, yasal koşullarda gerçek iyileşme getirecek girişimlere destek verilmelidir.

İŞ YASASI'NIN 13. ve 17.maddelerinin kaldırılması için halkoylaması yapılmalıdır.

11. DİSİPLİN YÖNETMELİKLERİN-DEN işçilere para cezası hükümleri kaldırılmalıdır.

12. İŞGÜCÜNÜN FİYATI ücrete dolaysız yansıtılmalı, zorunlu ödemeler dışında tüm aynı-nakdi ödeme/yardımlar çıplak ücrete katılmalıdır. Ücretler haftalık ödenmeli, işverene ücret ve kesinti kalemlerini gösterir bordro verme zorunluluğu getirilmelidir. İşletmenin iflasında birinci alacaklı hakkı işçilerin, sonra SSK'nın olmalıdır.

13. TÜRK-İŞ, bilimsel bir iş guruplandırma sistemi hazırlamalıdır.

14. İŞKOLLARININ SAYISI azaltılmalıdır.

15. KIDEM TAZMİNATI işsizlik tazminatı değildir, onu kaldırma girişimleri engellenmelidir. İşçinin kıdemi işyerine değeri işe bağlanmalı, kıdem tazminatı ücrete katılıp peyderpey ödenmelidir. Kıdem yakma yasaklanmalıdır.

16. ZORUNLU TASARRUF soygununa dur denmelidir. Bugüne dek yapılan kesintiler faiziyle birlikte işçilere hemen geri ödenmelidir.

17. TÜM İŞÇİLER İÇİN ücretler düşürülmeden 35 saatlik iş haftası, bugünkü biçimiyle fazla mesainin kaldırılmalıdır. Mesai başında ve bitiminde kart basma işyerinin dış kapısında olmalıdır.

18. İŞÇİ SAĞLIĞI işyerinde korunmalıdır. Hemen el atılabilecek birkaç sorun, işyeri hekimi, işçilerin işverenin yasal-maddi yükümlülüğü altında 3 ayda bir zorunlu sağlık denetimi, işverene işçileri ve üretim araçlarını iş kazasına karşı sigortalama zorunluluğu getirilmesi, İŞİG kurullarında çoğunluğun işyerinde seçilmiş işçilerden oluşması, aktif işletilmesi.

TÜRK-İŞ'E BAĞLI bir işçi sağlığı enstitüsü ivedilikle kurulmalıdır.

19. ÇEVRE SORUNLARI işçi sınıfının sorunudur, kapitalizmde fabrikadaki çalışma sorunlarından büyüştür. İşçi sınıfının ve tüm halkın yaşamını, doğal çevresini korumak, sendikaların acil ve ertelenemez görevidir. Bu konuda toplu sözleşmelere istemler konulmalıdır.

20. TÜM EMEKÇİLER İÇİN tam kapsamlı sosyal sigorta. Sigorta primlerini devlet ve işveren karşılasın. SSK, ES ve Bağ-Kur'u da içine alarak, bütün emekçi kesimler için ortak bir sigorta kurumuna dönüştürülsün, kurumun yönetim ve denetimi işçilere devredilsin. SSK genel kurulu her yıl toplanıp yönetimini seçsin.

İşverenin SSK prim payı, check-off sistemiyle işverenin hesabından otomatik olarak kesilsin, birikmiş borçlar faiziyle birlikte hemen ödensin ve aftan muaf tutulsun.

21. EMEKLİLİK yaşa göre değil, çalışma süresine göre belirlenmelidir.

Bu istemler, kapitalizm altında gerçekleştirilebilir istemlerdir. Gerekli güç ve deneyim Türkiye işçi sınıfında vardır. Yeter ki Türk-İş onun yaratıcı gücünü, girişkenliğini, ustalığını, cesaret ve kararlılıkla seferber edebilsin. ●

Tekgıda-İş sendikasının 9.Olağan Genel Kurulu 12-16 Kasım 1992'de İstanbul'da, sendikanın kendi salonunda yapıldı. Türk-İş yöneticileri Şevket Yılmaz ve Mehmet Bamyacı, Kristal-İş genel başkanı İbrahim Eren, Belediye-İş genel başkan vekili Mustafa Solmaz ve birçok sendika yöneticisi genel kurulun konukları arasındaydı.

Kongrenin ilk günü divan başkanlığına getirilen Türk-İş genel başkanı Şevket Yılmaz, kongreyi açış konuşmasında SHP-DYP hükümetine çattı. Ardından söz alan Tekgıda-İş genel başkanı Orhan Balta, çeşitli yurt ve dünya olaylarına değindikten sonra özellikle taşeronlaşma eğilimi üzerinde durdu. İş Güvencesi Yasa Taslağı'nı da değerlendiren Balta, hükümetin işçiyi ve sendikaları kandırmaktan başka hiçbirşey yapmadığını söyledi.

Kuruluşundan beri ilk ciddi muhalefet çıkışına sahne olan sendika genel kurulunun ikinci günü, 7 delege konuştu.

Konuşmalarda yoğun bir öfke gözleniyordu: Adana bölge delegelerinden Çukobirlik işçisi Gani arkadaş, sendikal önderlerin grev yerlerine uğramamalarını ve yeterli dayanışmayı göstermemelerini eleştirirken, konuşması sık sık alkışlarla kesildi. Yine İstanbul 3. Şubeden bir delege Kürt ulusu üzerindeki baskılara değindi, grev yeri Maret'te sendikanın ilgisizliğini eleştirdi. Adana bölgesinden Mustafa Berk ise, yalnızca "sendika yöneticilerinin eleştirilmesi ile bir yere varılamayacağını, ne olursa olsun yapılabilecek işler olduğunu" vurguladı.

Sınıf sendikacılığı

İkinci gün akşamı, bazı duyarlı delegeler 40'ı aşkın imzayla, sınıf sendikacılığının İşçi Sağlığı Derneği-Sendikal Araştırmalar Merkezi tarafından yayınlanan "Sendikal Platform"da yer alan bazı temel istemlerini karar tasarısı olarak divana sundular.

"Sol" görünen bazıları bunu "yanlış anlaşılır, tepki toplarız, üstelik önerileriniz ütöpik" diye tepkiyle karşıladı. "1 Mayıs" ve "çevre sorunları"na ilişkin önerilerin divana sunulmasına karşı çıktılar. Ama, her türlü engelle karşı karar tasarılarının delegelerden büyük ilgi ve destek görmesi üzerine, divan başkanı Mehmet Bamyacı, 3.gün bunları Tekgıda-İş genel kurulunun Türk-İş genel kuruluna götüreceği öneriler olarak oylandı. Genel kurulun, divana sunulan bu karar tasarılarını oybirliğiyle onaylaması, Tekgıda-İş'teki işçi sınıfı çizgisinin ilkeli mücadele, sınıf sendikacılığı anlayışının zaferiydi.

Türk-İş genel kuruluna Tekgıda-İş genel kurulunun teklifi olarak götürülecek kararlardan "sendikal birlik" üzerine kararda, "DİSK, Hak-İş ve tüm bağımsız sendikalar Türk-İş'te birliğe" çağrılıyor.

Bir başka kararda Tekgıda-İş yönetimine "1 yıl içinde İstanbul'da işçi sağlığı ve işgüvenliği enstitüsü kurmak" üzere

Kervan muhabiri

S.Rıza Güven Tekgıda-İş genel kurulundaki gelişmeleri anlatıyor

harekete geçme görevi veriliyor.

"Kıdem tazminatı"na ilişkin kararda kıdem tazminatının, işsizlik tazminatı yerine geçen bir ödeme kalemi olmadığı vurgulanıyor ve sendikaların burjuvazinin "işsizlik sigortası getiriyoruz, kıdem tazminatı kaldırılсын" istemine şiddetle karşı durması ve bu kazanımı koruması isteniyor, kıdemin işçinin yaptığı işe bağlanması ve ücrete katılıp peyderpey ödenmesi, işsiz işçiyi ayrıca işsizlik tazminatı ödenmesi savunuluyor.

"35 saat" üzerine karar, özüyle "tüm işçiler için ücretler düşürülmeden 35 saatlik iş haftası ve bugünkü biçimiyle fazla mesainin kaldırılması"nı, "tehlikeli ve sağlığa zararlı işlerde işgününün 4-6

saate indirilmesi"ni ve bu istemlerin toplu sözleşme görüşmelerinin vazgeçilmez gündem maddesi yapılmasını getiriyor.

"İşsizlik sigortası" üzerine kararda "işsizlik tazminatı, tam ve kapsamlı (işsiz olarak kayıtlı tüm işçiler için, aileleri de hesaba katılarak), olması gereken asgari ücretin tümü kadar olmalı, iş bulup belli bir süre çalışmış olmak koşulu aranmadan ödenmelidir, işsizlik sigortası primlerinin tümü devlet ve işverence ödenmelidir" görüşü formüle ediliyor.

"SSK" hakkındaki kararda da, öz olarak, SSK'nın, ES ve Bağ-Kur'u da içine alarak, kentteki ve kırdaki tüm emekçiler için ortak bir sigorta kurumuna dönüştürülmesi, kurumun tüm yönetim ve denetiminin işçilere devredilmesi, SSK genel kurulunun her yıl toplanması ve yönetimini seçmesi savunuluyor. İşverenlerin SSK'ya prim borçlarının faiziyle hemen ödenmesi, cari prim alacaklarının peşin tahsil sistemiyle işverenin banka hesabından her hafta otomatik olarak kesilmesi görüşü getiriliyor.

Genel Kurul başkanlığına sunulamayan "çevre sorunları" karar tasarısı, çevre sorununun işyerlerinde işçi sağlığı sorunlarıyla dolaysız bağı gösteriyor ve

sendikaların bu alandaki canalcı görevlerine işaret ediyordu.

Seçimler

Üçüncü gün mali işler komisyonu raporu okundu. Üye aidatlarının 5 saatten 6 saate çıkarılması önerisi reddedildi.

Yine Adana bölge delegelerinden, Çukobirlik işçisi ve 5 no'lu şube sekreteri Gani arkadaş, "sendikanın greve çıkan işçiyi almış olduğu brüt ücretin 1/3'ünü net, aylık ödemesi" üzerine bir öneri verdi. Bu öneri, delegelerin bastırmasıyla, "her yıl ocak ayında yönetim kurulu bu konuyu karara bağlar" biçiminde kabul edildi.

Gani arkadaş önerileri ilgili konuşmasında özetle şöyle konuşmuştu: "2 ay öncesine kadar Salat'ta, Maret'te, Görgülü pastanelerindeki grevci işçiyi 250 bin, şimdi de 400 bin TL'yi uygun gören genel yönetimin maaşı kaç liradır? Bu sendika kimseye babasından kalmadı, o işçindir. Eğer bu politika devam ederse sendikadan kopan üyelerle 3 sendika daha % 10 barajını aşar. İşçiyi bölen bir anlayıştır bu." Bu konuşma alkışlarla karşılandı.

Genel kurulun üçüncü günü bir konuşma yapan Türk-İş genel başkanı Şevket Yılmaz özetle, "demokratikleşme konusunda Türk-İş üzerine düşeni yapmaktadır, %10 barajını savunuyoruz, bu sendikal birliği zorlayan faydalı bir yasadır, ötesi her işyerinde bir sendika demek olur, bunun işçiyi yararı olmaz" dedi. "1 Mayıs'ı üç konfederasyonun birlikte kutladığını, Belediye-İş grevlerinde 3 kentin sosyal demokrat belediye başkanının işçiyi azgınca saldırdığını" hatırlattı.

Dördüncü gün, seçimlere geçmeden önce adaylık belirlemeleri yapıldı. Bu sırada birdenbire ikinci bir listenin ortaya atılması, Tekgıda-İş tarihinde ilk kez tabandan ciddi bir işçi muhalefetine yükseldiğini gösterdi. Adana, Malatya, İzmir ve Samsun'dan bazı delegelerin aday olduğu muhalefet listesi, eski yönetimin tüm üstünlüğüne karşın, delegelerin üçte birinden fazlasının oyunu aldı. Muhalefet seçimleri yitirdi, ama yıllardır Tekgıda-İş'i yöneten "geleceksel sendikacılık" çizgisini çatırdattı. Seçimlerde Orhan Balta yeniden genel başkan, Hüseyin Karakoç genel sekreter olurken, yönetime 3 yeni kadro girdi.

Sonuç olarak genel kurul, Tekgıda-İş'te, küçük burjuva "sol"ların gevezelik ve zevzekliğinden uzak, işçi sınıfı çizgisinde bir muhalefetin olgunlaşmakta olduğunu ve seçimlerde yenilmesine karşın, genel kuruldan bir zaferie çıktığını gösterdi. Önümüzdeki üç yıl boyunca Tekgıda-İş yönetiminin her adımında gündeme gelecek olan genel kurul kararları, bunun belgesidir.

Tekgıda-İş'te gelecek, "sendikal birlik, sendika-içi demokrasi ve militan eylem" diyen sınıf sendikacılığı savunucularındır. ●

Genel kurul izlenimleri

Belediye-İş 4.Olağan Genel Kurulu, Türk-İş içindeki değişim ve yenileşmenin birçok açıdan göstergesi oldu. Türk-İş örgütlenme sekreteri Mehmet Bamyacı'nın, Yol-İş genel başkanı Bayram Meral'in ve birçok tanınmış sendikacının, temsil ettikleri kesimi "işçi sınıfı" diye tanımlaması, Belediye-İş genel başkanı Fuat Alan'ın, buna ek olarak "işçi sınıfının sendikal birliği ve siyasal bütünlüğü arasındaki ilişkiye" değinmesi, biçimsel de olsa, önemliydi.

Bir başka gösterge, birçok uluslararası ve ulusal işçi kuruluşunun, sorunlarını ve çözüm önerilerini Türk-İş'e bağlı bir sendikanın genel kuruluna taşıması oldu. İngiltere'den NALGO başkanı Ralph Gayton, ICEF araştırma görevlisi Jim Catlerson, İtalya, Tunus, Singapur, İsveç'ten sendikacılar, ulusal/uluslararası sorunlarda deneyim ve bilgilerini genel kurula taşıdılar. Özellikle İsveç'ten sendikal kuruluşların, DİSK konusundaki tavır değişikliği Türk-İş'ten yana tavrı alması, Türk-İş'e karşı yürütülen düşmanlığa önemli bir yanıtı.

Genel kurulun 1.günü konukların konuşmalarına ayrılmıştı. *İşçi Sağlığı Derneği* kurucusu ve genel başkanı Dr.Nejat Yazıcıoğlu'nun, işkollarında, ulusal ve uluslararası düzeylerde sendikal birliği savunan, Türk-İş'in örgütsel varlığını daha da güçlendirmenin tarihsel önemini vurgulayan konuşması, delegelerden olumlu tepkiler aldı.

Sendikal birlik konusunda, divan başkanı M.Bamyacı'nın "biz eski DİSK'le bilimsel sosyalist oldukları için birleşmiyorduk, şimdikielerin böyle bir iddiaları yok. Bu nedenle birleşmemiz için bir engel de yok" demesi ilginçti.

Birinci günün en anlamlı gösterisi, Belediye-İş'in değişik alan-

ALİ BABAİŞHAK

larda çalışan 25 işçi için düzenlediği eğitim projesine adı verilen, İsveç Belediye Görevlileri Sendikası başkanı Renart'a sunulan plaketti. Kürsüye davet edilen Renart, sıradan bir işçi olarak başladığı yaşamının her aşamasında eğitimi sürdürerek, şimdi mühendis ve yine işçi olduğunu anlattı ve şöyle konuştu:

"Durgun bir suya atılan küçük taşların oluşturduğu dalgaların gide-rek genişleyen etkileri olacağını umuyoruz. Uluslararası savaşım çok çeşitli şekiller alabilir. Protesto yürüyüşleri, grev desteği gibi. Bu, size yakın olmak, sizlerle birlikte olmak arzumuzun anlatımıdır."

Güncel sorunlar

Belediye-İş, 28 nolu genel hizmetler işkolunda örgütlü, ülke çapında 1167 yerel yönetim biriminde çalışan 180 bin üyesi ve 76 şubesi var. Türkiye'deki en yaygın sendikal örgüt olarak, iktidarların ve belediye başkanlarının yerel yönetim-istihdam politikaları sendikaya dolaysız yansıyor.

Kent içindeki taşınmazların, kent hizmetlerinin, sanayi ve ticaretin, vb., özette kentin ekonomik yönetiminin kan damarları belediyelerden geçmektedir. Bu durum, genel hizmetler işkolunda çalışan işçiler için, işgüvencesinden yoksunluk, özelleştirme/taşeronlaştırma, sendikasıztırma, sigortasız ve aşırı çalışma, işsiz kalma risklerini beraberinde getirmektedir. Geçici işçilerin istihdamı, belediye hizmetlerinin özel işverenlere devri, bugün işkolunun en ciddi sorunlarıdır.

Genel kurulda söz alan delegeler, bu durum üzerine özellikle konuşular. Büyük Grev'in siyasi iktidarın çalışma yaşamında de-

mokratikleşme vaadinin kofluğunu açığa çıkarttığını vurguladılar.

Daha sonra, delegelerden Kamil Sipahi, DİSK Genel-İş'in Belediye-İş grevinden önce ve grev sırasında İzmir'de yaptığı örgütlenme çalışmalarla grev kırıcısı konumuna düştüğünü anlattı, "birliğimizi bütünlüğümüzü korumazsak, 2000'li yıllara köleleşmiş bir sınıf olarak gireceğiz" dedi.

"Devrimci demokrat" bir İstanbul delegesi ise konuyu farklı yorumladı ve "grevin satılmış bir grev olduğunu" ileri sürdü, sendikal birliği değil, Belediye-İş ve Türk-İş dışında sendikal mücadele birliğini seçeceklerini söyledi.

İzmit'ten bir delege, "nasıl bir Belediye-İş istiyoruz"un yanıtını "demokrat, militan bir sendika" diye verdi, "Türkiye işçi sınıfının geleceği için ilkeli bir birlik" istediğini açıkladı. İzmir'den iki delege, Belediye-İş'e sosyal demokrat belediye yönetimi ve bürokrat "yeni" DİSK'çilerce yönetilen saldırılar üzerinde durdular. Militan, disiplinli, demokrat ve birlikten ödün vermeyen, *ilkeli* bir sendikal anlayışı savundular.

Bir başka İstanbul delegesi, sendika genel kurullarının "işçi sınıfının parlamentoları" olması ve "geçerli, uygulanabilir kararlar alması" gerektiğini belirtti.

Sendikal birlik konusu görüşülürken genel kurula bilgi veren divan başkanı Mehmet Bamyacı, "Türk-İş olarak 8 aydır DİSK ve Hak-İş'le görüşmeler yapıyoruz" dedi. DİSK'in soruna "bazı konularda eylem birliği yapalım" biçiminde yanaştığını, Türk-İş'in tutumunun ise *birleşmek* olduğunu anlattı. DİSK ve bağlı sendikaları çağırıp durduklarını, onlara sınırsız konuşma hakkı verdiklerini ama DİSK'lilerin yine de

gelmediklerini açıkladı. DİSK'lilerin, çağrılı oldukları Belediye-İş genel kuruluna da itibar etmediklerini ifade eden Bamyacı, "belediye başkanlarının kucağında örgütlenme olmaz" diye konuştu.

Seçimler ve kararlar

Genel kurulda "mevzuat ve öneriler komisyonu" oldukça çok çalıştı. Birçok alanda sendikanın önünü açacak kararlar alındı.

Delegelerin en önemli beklentileri, örgütsel disiplini, iletişimi ve sendikanın bütünlüğünü savunmayı kolaylaştıracak önlemlerin alınması ve yaygınlaştırılmasıydı. Faks, video, TV alınması, eğitim olanaklarının çeşitlendirilmesi,

çalışma ve yaşam koşullarının yükseltilmesi, "işçi yaşamının bütün alanlarını kapsayan bir sendikacılık" beklentisi, kısa vadede istemleri oluşturuyordu.

İşkolunda Belediye-İş'te gerçekleşmiş sendikal birliğe DİSK Genel-İş'in işverenler desteğinde yönelttiği saldırıya bir "karşı saldırı"ya yanıt verme, sendikayı daha da kurumsallaştırmak özlemi yaygındı. Kararlara yansdı.

İşçi Sağlığı Demeği-Sendikal Araştırma Merkezi (İSD-SAM) tarafından savunulup yaygınlaştırılan "İşçi Sağlığı Enstitüsü" ve "sendikal birlik" gibi tezlerin Türk-İş genel kuruluna götürülmesi yönünde oluşan destek de son derece anlamlıydı. Genel

Kadrolaşma ve eğitime odaklaşılmalı

Belediye-İş 4.Olağan Genel Kurulu 30 Ekim-1 Kasım arasında İstanbul'da toplandı. 213 delegenin 209'unun katılımıyla toplanan genel kurulda çok sayıda yabancı ve yerli konuk bulundu.

Genel kurulda uluslararası üst örgüt PSI'nin, İsveç'ten SKTF ve İngiltere'den NALGO sendikalarının temsilcilerinin dayanışma duygularını yansıtan konuşmalarından sonra, Yol-İş genel başkanı Bayram Meral ve Türk-İş YK üyesi Enver Toçoğlu, hükümeti eleştirirken sendikal birliğin önemini vurgulayan konuşmalar yaptılar.

Genel kurulun en çok ilgi toplayan konuşmalarından biri, İSD genel başkanı Dr.Nejat Yazıcıoğlu'nun sendikal birliği, Belediye-İş'in sendikal hareketteki rolünü, Büyük Grev'in sonuçlarını ele aldığı konuşmasıydı.

Genel kurulun ikinci günü daha çok çalışma raporu üzerine yapılan konuşmalarda toplam 14 delege konuştu. Komisyonların raporları okunarak tüzük ve iç yönetmeliklerdeki değişiklikler oylanarak kabul edildi.

Divan başkanlığına verilen birçok önerge içinde sendikal birliğin, 28 no'lu işkolunda Belediye-İş'te, Türkiye genelinde ise Türk-

ERDAL YELKEN

İş'te pekiştirilmesi yönündeki kararlığı dile getiren karar tasarısının kabulü büyük önem taşıdı.

Bunun yanında, çalışma yaşamında sağlıklı bir ortamın oluşumunu sağlamaya yönelik işçi sağlığı enstitülerinin kurulması önerisini Türk-İş genel kuruluna götürme yönündeki karar da, genel kurulun başarısını artırdı.

Bir diğer önemli karar da 1 Mayıs'ın miting ve yürüyüşlerle kutlanması yönündeydi.

Belediye-İş genel kurulu genelinde olumlu sonuçlandı. Bununla birlikte, işçi sınıfı çizgisini diz-

ginlemek ve sendikayı bugünkünden daha geri bir konuma çekmek isteyen sendika-ıçi ve dışı unsurların çeşitli çabaları da gözden kaçmadı.

Kendisini "alternatif liste" olarak tanıtanların genel kurul boyunca içine düştükleri bazı yanlışlıklar, istemeden de olsa bu çabalara destek verdi.

Bu arkadaşlar, kendi başlarına aday çıkartmak yerine işçi sınıfı çizgisinin destek verdiği adaylara omuz verselerdi, taktik olarak daha doğru yapmış olacaktı. Bunu yapmayarak, hem alternatif olma açısından güçsüzlüklerini ortaya koydular, hem de oyları

bölerek, bu önemli genel kurulda sol adayların seçilebilirliğini tehlikeye düşürdüler.

Yine de sonuç olumludur, olumlu bir gelişmenin önünü açacak sonuç elde edilmiş, bir değişim rüzgarı estirilmiştir. Bu değişim tekrar tabana yansıtılmalı, ve işçi sınıfına Belediye-İş'te bütünlüğünün mesajı güçlü biçimde verilmelidir.

Tabii ki, bütün bunların gerçekleşmesi açısından kadrolaşma/ eğitim ve hızlı kurumsallaşma canalcı önem taşımaktadır. Bölücü çabaların bertaraf edilmesi, ancak böylesi bir çalışmayla olanaklıdır. ●

“En önemli görev sendikal birliktir”

Değerli arkadaşlar... İşçi sınıfının birliğinin önemle üzerinde durmak zorundayız. İşçi sınıfının birliği siyasi bütünlüğü, etkinliği beraberinde getirecektir... Altını kesin çizerek söylediğim nokta budur.

Bu, Belediye-İş sendikasının tarihsel görevidir. Bu, yalnızca Belediye-İş'e değil tüm sendikalara, konfederasyonlara düşen bir görevdir. Oluşacak yönetim kurulunun önümüzdeki günlerde Ankara'da yapılacak konfederasyon genel kuruluna götüreceği en önemli karar budur. Bu karar alınmadığı sürece ileriye dönük mücadelenin gerçekleşmesi mümkün değildir. Bu tarihi noktayı dikkate alınız. (...)

Eleştiri yaparken kavramlar üzerinde, olaylar üzerinde durulmalı. Sınıf bilinci budur. Kişisel birtakım sürtüşmeleri, olsa olsa burjuvalar yapar...

Eksik de olsa, bizlerin yanlışları da olsa, Belediye-İş sendikasını bu dönem pasif bir sendikaydı gibi göstermek mümkün değildir. Eksikleri olan bir sendika. Daha ileri gitmesi gereken bir sendika. İşçi sınıfının birliğini sağlaması bakımından “güçlü sendika” mantığını burada yakalamak daha gerçekçi olacaktır...

Belediye-İş sendikasında az eleştirilecek önemli konulardan biri sendika-içi demokrasidir. Ama biz sendika-içi demokrasiyi daha da geliştirmek istiyoruz. İşçi sınıfının birliği, düşüncesinin ürünü sendika-içi demokrasiden geçer... İşçi sınıfının mücadelesinde evvela sendika-içi demokrasi, onun beraberinde örgüt-içi disiplin yatar. (...)

Halk grevimize karşı çıkmadı, biz yeterli anlatmayı bilemedik. Sermaye, TV'ler birleştiler. Basın

Belediye-İş genel kurulunda, genel başkan Fuat Alan'ın yaptığı kapanış konuşmasının bazı bölümlerini yayınlıyoruz

bizi ilk günden karşısına aldı. Bakın, basında sendikal hareketi göremezsiniz. İşçiler (işten) atılıyor, sokakların önüne atılıyor. Sermayenin böylesine bütünlüğe bir ülkede, işçi sınıfının önündeki engellerin aşılması kolay değil. *Bütünleşmek* gerekli. (...)

Geçici işçiler konusu. Türkiye kapitalizminin çarpık yapılanmasının ürünüdür, mantarlarıdır. Diğer işkollarında da bir dolu geçici işçi var. Hükümetin, işverenlerin ekonomik politikasına uygun olan “geçici işçi” (kullanımı), kafamızda Demokles'in kılıcı gibi sallanacak. İşveren her aşamada onu kapının önüne koyacak.

İçeriği bakımından fazla şey getirmeyen iş güvencesi yasa tasarısı, 8 aydır ortalarda dolaşı-

yor, bu süre içinde özel kesimde 100 bin işçi işten atılıyor. Peki bu iş güvencesi yasası geçici işçilere de güvence getiriyor mu?

Geçici işçiler 3 aylık periyotlarla birbirini izleyen hizmet akitleriyle çalışıyorlar. Biz, elimizden geldiğince toplu iş sözleşmelerine hükümler koyarak, onları daimi işçi gibi toplu sözleşmeden yararlandırmaya çalışıyoruz. Bu, sorunu çözüyor. Geçici işçilerin sorunu belediye işçilerinin sorunudur, ama evvela ülkenin, tüm sendikaların sorunudur. İşçi sınıfının tüm sendikalarının birlikte olmasıyla çözülür.

İmza ettiğimiz (1990) toplu iş sözleşmesi kamu kesimindeki sendikaları etkiledi. O tarihte, belediye işçisinin ücreti 1 milyon 200 bin liraya çıktığında Zonguldak madenlerinde çalışan arkadaşlarımızın aylıkları 600 bin idi. Bu sözleşmelerden sonra kamu kesimindeki sendikaları bahar eylemleriyle, vizitelerle destekledik. Yeterli olmayabilir, ama yaklaşımımız Belediye-İş'in konuya sağlıklı baktığının ürünüdür.

Değerli arkadaşlar, bu genel kurulumuz işçi sınıfı için çok önemli bir genel kuruldur. İşverenler izliyor. Uluslararası kuruluşların temsilcileri... izliyor. En önemli sonuç, tabanda tüm konfederasyonların birleşmesi kararı olmalıdır. Bu karar bu genel kurultan geçmelidir. Bu kararın gerçekleşmesi doğrultusunda bütün gücümüzle çalışmak, hepimizin en önemli görevlerinden biri olacaktır.

Çalıştığım sürece işçi sınıfının yükselmesi, bütünleşmesi için elimden geleni yapacağımı vaade-diyor, hepinizi örgütüm, işçi sınıfı adına selamlıyorum. ●

kurul, bu konularda yeni seçilecek genel yönetim kurulunu görevlendirdi.

Tüzük değişikliği önerileri de sendikanın demokratikleşmesine katkı sağlayacak açılımlar getirdi. Genel teşkilatlanma sekreterlerinin sayısı 3'ten 1'e indirildi.

Yapılan seçimlerde Fuat Alan yeniden genel başkanlığa seçilirken, genel sekreterliğe Kasım Yorulmazbaş, genel başkan vekilliğine Mustafa Solmaz, genel mali sekreterliğe Mahmut Hamidoğlu, genel eğitim sekreterliğine Hüdud Bal getirildi. Yönetime seçilen İzzet delegeşi Tamer Alan'ın seçimi, bir itiraz sonucu, yasanın “10 yıl işçilik” kuralını çiğnediği gerekçesiyle iptal edildi. Yerine Antalya dele-

gesi Ali Özgül geldi. Bu arada sendikaya büyük emeği geçmiş genel teşkilatlanma sekreteri Hüseyin Özkan ve bazı eski yöneticiler, seçimleri kaybettiler.

Şimdi Belediye-İş yeni yönetiminin önünde zorlu bir savaşım gündemi var: İşveren destekli bölücülüğe militan, disiplinli, ilkel bir sendikal anlayışla “dur” demek, taşeronlarda sendikalaşmayı gerçekleştirecek bir *sendikalaşma kampanyasına* girişmek. Sınıf savaşımının önünde yürümek ve işçi sınıfının “insanca yaşam” isteminin sözcülüğünü bir adım ileri götürmek.

Belediye-İş üyelerine ve yeni seçilen yöneticilerine önümüzdeki mücadele döneminde başarı dileklerini iletiyoruz. ●

Sosyalist sistem çöktü, dağıldı ve piyasa ekonomisi, “özgürlükçü” parlamenter düzen gibi, propagandası yapılan herşey, “gerçekleştirilmek” üzere dünyanın gündemine geldi...

NALGO ve TGWU yetkililerinin verdikleri bilgiye göre, Büyük Britanya işçi sınıfı, ileri kapitalist ülkeler içinde kazanımları en fazla tehlikede olan sınıftır. TUC'un üye sayısı 10 yılda üçte birine yakın oranda düşmüştür. Dünyada sendikal eyleme saldırı vardır.

Rakipsiz kalan kapitalizm, sözümona “özgürlükçü” parlamenter sistem, Türkiye işçi sınıfının gündemine ise sendikasızlaştırma, sigortasızlaştırma, taşeron ve özelleştirme, bugüne kadar görülmemiş bir yağma, suistimal ve çürüme getirmiştir.

Görevlere hırsla atılmalıyız

Ve Thatcher'ın “istediğiniz sendikaya üye olun, her fabrikanın her

işçisi her sendikaya üye olabilir, özgürlükçülüğün, liberalizmin gereği budur” diyen politikası, Türkiye'de MESS eski genel başkanı T.Özal vasıtasıyla, “sendikalar aralarında rekabete girerse bu işçilerin yararına olur” diye ifade edilmiştir. Sendikal birliğin böylesine parçalanmasının yararı herhalde işçilere değil, işverenlere olacaktır.

Sendikal birliğe Belediye-İş grevi sırasında yapılan saldırıların, geçmişteki DİSK'le hiçbir

İSD genel başkanı **Nejat Yazıcıoğlu'nun** konuşmasını özetleyerek yayınlıyoruz

alakası bulunmayan “yeni” DİSK'çilerin tasfiyesiyle sonuçlanması olumludur. Büyük Grev sürerken, Genel-İş'in *grev kırıcısı* işlevi görmesi, işçi sınıfına ders olacak mahiyettedir.

Genel hizmetler işkolunda, yanibaşındaki 180 bin işçinin sendikal birliğinden, deneyiminden öğrenmeye tenezzül etmeyen bir “memur” sendikalaşması ve sendikalaşırken parçalanması olgusuyla yüzüyoruz.

“Memur” sendikacılığı bugün

ilişkisi ve çelişkisi içinde bulunan bir sınıfın hizmetinde çalışmaktadırlar. Ancak onları işçi sınıfının ana kesimleriyle sınıf kardeşliğine götürmede bir ruhsal engel vardır. Bu engel aşılabılır ve aşmalıdır. İşkollarında işçi sayılan işçilerle birlikte örgütlenmelidirler. Belediye “memur”larının sığınacağı, dersler alacağı ve sendikalaşmayı güçlendireceği alan Belediye-İş'tir.

hareketimiz, 1990'dan bu

yana asgari ücreti fiilen belirleyen Belediye-İş'e çok şey borçludur.

Sendikalarda “bırakınız işçiler istedikleri düzen partisine yansınlar” tavrı, sendikal eylemi gerici siyasetlere bağımlılaştırmanın ifadesidir, sınıfın çıkarlarına terstir.

Doğru bağımsızlık anlayışı, işçi sınıfının *sermaye sınıfının düşüncesinden, eyleminden bağımsız olması*, kendi gerçek çıkarlarını yansıtan siyaset izlemesi, kendi örgütünü savunmasıdır.

Türkiye işçi sınıfı sendikal birliğini inşa etmiş, önündeki görevlere hırsla atılmaya hazırdır.

Belediye-İş genel kurulunu bu sınıfın birlik ve bağımsızlığının güçlendirilmesi inancıyla, başarı dileğiyle selamlıyorum. ●

Genel-İş sınıfa zarar veriyor

Eski Genel-İş temsilcisi, yeni Belediye-İş genel sekreteri *Kasım Yorulmazbaş*, *Kervan*'ın sendikal birliğe ilişkin sorularını yanıtladı

Belediye-İş 4.genel kurulunu kısaca değerlendirebilir misiniz?

Kongrenin *en önemli* kararı, Türkiye işçi sınıfının birliği konusundaki kararıdır. Genel başkan Fuat Alan, Türk-İş kongresine yönelik çalışmalarında da bu birlik kararının ışık tutacağını dile getirmişti.

Bundan sonraki dönemde Belediye-İş, Genel-İş saldırılarına geçmiş dönemdeki suskunluğunu göstermeyecek, Genel-İş'in belediye işçisini bölme girişimindeki pervasızlığına karşı amansızca mücadele edecektir.

Genel-İş'in sendikal birliği son dönemde yoğunlaşan açık saldırıları konusunda daha somut bilgi verebilir misiniz?

Önce "çağrı" yaparak işe başlamışlardı. Ama sonra gördük ki Genel-İş'in örgütlenmesi, işyerlerinde üst kademe yöneticiler, müdürler, amirler, onların makamları, rütbeleri kullanılarak yapılmaya başlandı. Tabiatıyla işçiler kendi sendikalarını kendi seçmelidir, bu konuda üyelerimiz dahil hiç kimse üzerinde baskı uygulanmasını istemiyoruz. Ancak görüyoruz ki Genel-İş icazetli bir davranış biçimine girmiştir.

"Falanca bakan bile bizi destekliyor" imajı yaratılarak sendikacılık yapılmaz. Bugünü yakalamak, amaçlarını, ilkelerini, sorunlara çözüm önerilerini işçiye sunmak gerekir. Genel-İş bugüne kadar yaptıklarıyla, varolan yöneticileriyle, bugünü yakalamış değil ve Belediye-İş'in arkasından gelmektedir. Bizim anayasal sorunlar, işçi sınıfının sorunları üzerine yıllardır ortaya attığımız politikaların peşinden gelmektedirler.

"Belediye-İş sarı sendikadır, işçi haklarını savunmada hiç adım atmaz, sendika içi demokrasiyi geliştirmez, orada durmak boşunadır" gibi saldırıları nasıl karşılıyorsunuz?

Bu soru keşke bana sorulmamış olsaydı. Çünkü ben şu anda

Belediye-İş genel sekreteriyim ve eski bir Genel-İş'ciyim. Yıllarca Genel-İş'in temsilciliğini yaptım, şube başkanı adayı oldum. Keşke bunları söyleyenlerle yüzyüze olsaydım... Bizde eski Genel-İş'in üyesi birçok arkadaş var. Herhalde onlara da "sarı" diyorlar.

Belediye-İş'te "sarılık" yok. Onlarda var. Sarı sendika, özünde işverenin kurduğu, işveren eliyle kurulan sendika demektir. Görevi işverenle uzlaşmak, işçinin hakkını koruyormuş imajı yaratarak, işverenin hakkını korumaktır. İşverene dayalı örgütlenme, sarı sendikacılığın başlangıcıdır. Arkasından işverene bağlı sözleşmeler, işveren için planlanmış eylemler gelir. Örnek mi? Bir belediye işvereni hükümetten vb. para kopartacaksa, Genel-İş'i harekete geçirecektir, ona eylem yaptırtacaktır... Genel-İş örgütlenmesi bunun modelidir.

"Toplu paraları biz daha iyi alıyoruz" iddiaları da var. Neye dayanarak söylüyorlar? "Bizde para çok, belediye başkanına veririz parayı, ondan sonra alırsınız." Yani işçilerin parasını işverene borç veriyorsun, sonra sen hak kazanmışsın gibi işçiye ödetiyorsun! Sarı sendikacılık değil mi bu? Tabii, resmen böyle bir açıklama yok, ama içine düştükleri gaflet budur.

Sonuçta, yaptıkları işçiye yoruyor ve objektif olarak işçiye sendikadan soğutmaya varıyor.

Üye kayıtları meselesinde belediye işçisine ne kadar kötülük yapıldığının farkında olunması gerekir.

Belediye-İş'in son 6 yıldır hem kendi mücadelesini yükselettiği, hem de sözleşmeleriyle Türkiye işçi sınıfına katkı yaptığı biliniyor. Son sözleşmede de yoğun sermaye-basın baskısına rağmen teslim olmadı. Genel-İş'in örgütlenme çalışması, tabiatıyla hem işçi sınıfına zaman, hem de Belediye-İş'te bayraklaşmış olan bu mücadeleye güç kaybettirecektir.

tir. Bu yolda çok enerji ve para ısraf edilecektir. Yazıktır.

Oysa birliğe yanaşsalar, birçok sorunu çözmüş olacaktılar.

Genel kurulumuzda bir şube başkanımız, Talat Özdemir açıkça söylüyor: Ben Genel-İş'le Belediye-İş'in birleşmesinden yanayım. Ben de öneriyorum, varsa bir sorunları gelsinler ortaya koyalım. Biz birlikte yanayız. Türkiye işçi sınıfının birliği için karar aldık. Tüm konfederasyonlara çağrımız var. Tabiatıyla bu, tabandaki sendikaların da çağrının kapsamında olması, birlik amaçlı çalışmalar yapması demektir.

Ne koltuğumuzdan ne de başarı şemamızdan endişemiz yok. Sınıfımızın, çocuklarımızın çıkarları sözkonusudur. Birleşir, ilkeli ve kararlı bir birlikle ortaya çıkarsak daha çok başarı kazanır, hem kendi işkolumuzdaki işçileri hem de Türkiye'deki işçileri, işsizler dahil diğer katmanları mutlu ederiz.

Sendikal birlik Türk-İş'te gerçekleşmiş olduğuna göre, işçileri bölmeye yönelik hatadan dönsünler, Türk-İş'e katılınsınlar mı diyorsunuz?

Türk-İş'te sendikal birliği pekiştirmek, ivedilikle çok kısa yoldan gidilmesi anlamına gelir. İşçinin çoğunluğunun orada olması da bunu gerektirir.

Ancak, Türk-İş'le DİSK'in ayrılmasına yolaçan yönetimler hâlâ duruyor. Bu yönetimlerle konfederasyonların birliğinin sağlanması mümkün değildir. Geçmişten gelen birtakım rahatsızlıklar vardır. Bunları yok etmek mümkün değildir. Öyle ise ne yapmak gerekir? Her üç konfederasyon da kongrelerinde, işçi sınıfının birliğini başından kabul ve arzu eden, birliğe uygun, yeni yönetimler ortaya çıkarmalıdır. Böyle yapılar çıktığında birlik daha kolaylaşacaktır.

Yanlış anlaşılmasın, biz birlik konusunu Genel-İş saldırıları yoğunlaştıktan sonra ele almadık. Bu konuyu yıllardır konuşuyor, özel açıklamalarımızda da söylüyoruz ki, geçmişteki yanlışlara düşmek istemiyoruz. Türkiye işçi sınıfına 1987'den bu yana yoğunlaşan işveren saldırıları, bunlara karşı birlik olma zorunluluğu mücadele içinde işçinin kafasında yer etmiştir. İşverenlere karşı tek başına mücadelede büyük zorluk çekilmektedir. Birlik şimdi her zamankinden daha yakıcıdır. DİSK'in varolan sendikaların üyelerini çalma gibi girişimleri birliği parçalayıcı olduğu için, böyle öne çıkmaktadır.

Türk-İş genel kurulu için ne gibi düşünceleriniz var?

Belediye-İş'in genel politikasını tabiatıyla Belediye-İş yönetimi belirleyecektir. Ama, kişisel görüşümü söylemekten kaçınmayacağım.

Türk-İş kongresinin, bu dönem kendi içindeki hırlaşmayı, bırakması gerekir. Birliğe açık bir yapı oluşturabilmek için, sendikalar, en büyük işçi üyeliğine sahip sendikalar başta olmak üzere biraraya oturmak zorundalar.

Konfederasyonun temsil yeteneğini en aza indirme yanlışları. Üyesi büyük sendikalar başta olmak üzere sendikalar Türk-İş yönetiminde yer almaları. Türk-İş yönetimi 5'de kalmamalı. 7, 9 olabilir, daha çok genişletilebilir.

Bugün Türk-İş yöneticileri tabanı hareket ettirmekte zorluk çekmektedirler. Sorunları en büyük, işçi kitlesi en büyük sendikaları kapsamak üzere yönetimde sayıyı çoğaltmak gerekir. Yineliyorum, Türk-İş yönetimi 7-9'a çıkartılmalı, temsil yeteneği artırılmalıdır.

5 büyük sendikayı, yanlarında birkaç sendikayı da seçtiğinde, böyle bir yönetim üyelerin yüzde 90'ını temsil edecek, aynı konuda birlik içerisinde olabilecek, daha aktif, daha bilinçli, planlı çalışabilecek.

Böylece yönetimdeki daralmanın ve sendikal bölünmenin önüne geçilir, daha aktif bir Türk-İş oluşur mu diyorsunuz?

Zaten kendiliğinden ortaya çıkıyor. Bağrında 800 bin işçiyi taşıyan 7 büyük sendika biraraya geldiğinde, "biz bu konuda genel eylem kararı alabilir miyiz" sorunu artık olmayacaktır.

Taşeronlaşma yoluyla sendikasızmaya karşı sendikamızın bir projesi var mı?

Taşeronlaşma nedir? Ticaret siciline bir kayıt yaptırıp şirket kurulduğunda bu özelliği kazanıyorsunuz ve yasal prosedürler uygulandığında iş alabiliyorsunuz.

Belediyeler para kaynağı yaratma, finansal kısıtlılıkları aşma gerekçesiyle şirketleşiyor diyorlardı. Bu şimdi arpalıklara, ucuz işçi cenneti yaratmaya dönüştü. Sömürü katmerleşti. Bunun için de örgütsüzlük gerekli. İşte, taşeronların çoğunda sendikalaşma yok. İşçi sınıfına getirdiği ise sendikasızmaya, düşük ücret, iş güvencesi yokluğu!

Taşeronlaşmanın köküne kirbit suyu sendikalaşmaktır. Taşeron işçilerine düşen görev *sendikalaşmaktır*. Sendikaların görevi taşeronlaşmış yerlerde örgütlenmektir. Sigortasız işçiler sigortalılanmalı, sendikasızmaya karşı sendikalaşılmalıdır.

Yani asıl iş güvencesi, işçinin sendikasında ve kendi elindedir. ●

HARB-İŞ

Harb-İş genel kurulunda yaşanan sendika-içi demokrasi, sınıfımızın şairi Nazım Hikmet'in "her ne yapsan varacağız emelimize" sözlerini hatırlattı. *S.Rıza Güven* yazıyor

Yaşasın işçi demokrasisi

Geçen sayımızda, Harb-İş sendikasındaki gelişmelerle ilgili olarak "şimdi sıra genel merkezde" demiştik. Beklenen oldu. Harb-İş'te esen sendika-içi demokrasi kasırgası genel merkezin 33 yıllık yönetimini alaşağı etti.

Merkez genel kurulu sendikanın tarihinde gördüğü en demokratik genel kurul oldu. Kürsü, tam bir işçi demokrasisi kürsüsü haline geldi. Genel başkanlığa Gölcük (eski) şube başkanı İzzet Çetin, 2.başkanlıklara Ahmet Ateş ve Nejat Eren, genel sekreterliğe Nuri Ağçıçek, genel mali sekreterliğe Yaşar Evcı, genel eğitim sekreterliğine Alaattin Karahan seçildi.

Tüzük değişikliklerinin de yapıldığı Harb-İş genel kurulu, sendikanın ad değişikliğini, ağır bir mali külfet ve angarya iş çıkartacağı gerekçesiyle zamana bıraktı. Sendikal demokratik işleyiş kurumsallaşmaya götürdü, temsilcilerin seçime gelmesi ilkesini kabul etti. Genel merkez yönetiminin belli işyerlerine göre parsellenmesi olgusu kaldırıldı. Artık her delege istediği göreve aday olabilecek. Diğer önemli adım da "genel temsilciler kurulu"nun yılda 2 kez toplanacak bir kurum olarak tanımlanması oldu.

Cıvıl cıvıl demokrasi
İkiyüz on delegeli Belediye-İş genel kurulunda 14, 460 kûsur

delegeli Tekgıda-İş genel kurulunda ise 7 delege söz almışken, 200 delegeli Harb-İş genel kurulunda konuşan delege sayısı tam 29'du.

"Sınıf" olgusunun vurgulandığı, burjuvazinin teşhir edildiği konuşmalarda sendikal birlik ve sendika-içi demokrasi, gündemin en önemli sorunlardandı.

Genel kurulda Kürt ulusu üzerindeki baskı ve zulüm kınandı, ancak sorunların işçinin birliği ve gücü ile aşılabacağı ifade edildi. "Birçok şubede yaşanan değişimin genel merkezde değişimle taçlanacağı" ifade edilen konuşmalar bölümünde söz alan Nuri Ağçıçek (şimdi genel sekreter) şöyle konuştu:

"Artık sendikamız konuşan, haykıran bir sendika olacak. Daha 15 günlük çiçeği burnunda yönetimde, İstanbul'da fabrikaların göbeğine sandıkları kurduk, temsilci seçimlerini yaptık. Sendikanın 30 yılı aşkın tarihinde ilk kez oluyor bu. Bugün Türkiye'de olup bitenlere genel anlamda sendikalarda bir basiretsizlik varsa, bu, her şeyden önce sendika-içi demokrasinin olmayışından oluyor. Biz bunu başlattık. Şimdi sıra Türk-İş'te..."

Eskişehir şube başkanının konuşması da sınıfa güven doluydu:

"DYP-SHP koalisyonuna güvenmiyoruz. Maskeleri çabuk düştü ve ilk fırsatta derslerini vereceğiz. Koalisyon hükümeti, IMF'nin önerilerini uyguluyor. Bu

paketleri, sermaye için istikrar bizler için sefalet ve işsizlik demektir. Belediye işyerlerindeki grevler bu konuda örnektir.

"Onlar sınıfın kavgasını verirken biz seyirci kaldık. Sınıf sendikacılığı deyince bazı arkadaşlar tepki gösteriyor. Doğru tutum değil bu. Bakın TÜSIAD da (kendi açısından) sınıf sendikacılığı yapıyor. Hiç duydunuz mu sağcı-solcu işveren, inanan-inanmayan işveren, hatta Müslüman-Yahudi diye ayırdıklarını? Tabii bölünme sorunları yok. O yüzden her gün yeni bir saldırı araştırması yayınlıyorlar. Biz bölünmeyle uğraşmaktan zaman bulamıyoruz."

Yine, Alaatin Karahan'ın "bütün dünya halkları kardeşler, biz Türk milliyetçiliğine de Kürt milliyetçiliğine de karşıyız" biçimindeki konuşması alkışlarla sık sık kesildi.

Kısaca, Harb-İş merkez genel kurulu, sınıfın sağduyusunun, işçi demokrasisinin tam bir idi. Seçim sonuçları, tüm sendikalarda bomba etkisi yaptı. Harb-İş üyeleri "olmazı oldurdular". Sabırla inatla, azimle... "Bu gerici sendika değişmez" diyen umutsuz küçük burjuvalara, "Türk-İş sarıdır, değişmez" diyen solcu müsveddelerine gösteriyoruz: İşte Harb-İş, işte sınıfın sağduyusu ve işte devrimci dönüşüm!

Harb-İş üyelerini ve her düzeyde yöneticilerini gönülden kutluyoruz. Yaşasın işçi demokrasisi! ●

Çıkar yol birleşmektir!

Belediye-İş Bursa şube başkanı *Abdullah Naci Levent*'in dergimize yaptığı açıklamayı yayınlıyoruz

DİSK'in yeniden faaliyete geçmesi onun tabii hakkı idi. Ama örgütlenmiş işçileri bölüp parçalayıp işverenlere peşkeş çekmesi, gerçekten üzücü ve düşündürücüdür. DİSK'e bağlı Genel-İş sendikası "sendikayız" diyorsa yaptığından utanmalıdır. Türkiye'de yıllardır işverenlerin mücadelesini verip bir türlü tam muvaffak olmadığı "işçiyi böl, parçala, yut" taktiğini, şu an Genel-İş Türkiye'de yapmaktadır.

"Örgütlenmek" işyerinde işverenle pazarlık yapıp Genel-İş'i işçiye yutturuyorlar. Orada örgütlenmiş sendika işverenle toplu sözleşme pazarlığı yaparken, Genel-İş, tabanda işçiyi ikiye bölüp işverene destek vermektedir. Bursa Orhangazi belediyesinde bunu yaptılar, halen yaşamaktayız. Genel-İş sendikasının işçiyi sermaye olarak kullanma çabasını, sendikacılık onuruna yakışmayan bir tutum olarak kınıyorum. Bir gün hesap sorulacaktır.

Kitle ve sınıfsal sendikacılıktan bahsedenlere soruyorum: Siz nasıl sınıf ve kitle sendikacısıdır? Toplu sözleşme müzakereleri devam ederken işçiyi ikiye böleceksiniz. İşveren durumunda olan belediye başkanlarını destekleyeceksiniz. Ondan sonra da "emekten, sınıftan, kitle sendikacılığından" bahsedeceksiniz. Sizden ancak işverenlerin hizmetkârı olur.

İşiniz gücünüz yalan dolan. Bunlarla hiçbir yere varamazsınız. Dağıttınız bildiride Belediye-İş Bursa şubesini ilgilendiren yazınız ortadadır: "Yalova belediyesinde işçi

sayısı 98, Genel-İş üyesi 85" diyorsunuz. Tamamı yalandır! Yalova belediyesinde çalışan işçi sayısı 198'dir, Genel-İş'e giden işçi sayısı ise 70. Büyük yalanlarla insanları kandırma ya gidiyorsunuz. Hiçkimseyi kandıramazsınız.

Hep "12 Eylül generalleri"nden bahsediyorsunuz. 12 Eylül generallerinin işçi sınıfına vurduğu darbeye sizin de katkınız var. Çünkü 12 Eylül öncesi siz işçiyi basamak olarak kullandınız... Gerçek sendikacılık yapsaydınız, işçi sınıfına yakışır mücadele verseydiniz 12 Eylül gelemezdi. Hem işverenci olacaksınız, hem de dönüp şikayetçi olacaksınız. Böyle durum dünyada görülmemiştir.

Sayın Genel-İş yöneticileri, işverenleri desteklemeyi bırakın, örgütlenmiş işçileri şahsi çıkarlarınız için bölmeyin. Gelin, bir seferlik de olsa işçi sınıfının çıkarlarını ön plana alın ve işçi sınıfını bütünleştirilim.

Bugün Türkiye'mizde bir avuç holding tüm çalışanları sömürüyor ve emeğimizin karşılığını vermemekte birleşiyorken, çalışanlar olarak daha ne kadar derin uykularda uyuyacağız?

Bizleri sömürenlere, ezenlere karşı tek çıkar yolumuz birleşmek ve bütünleşmektir.

Tüm çalışanlara sesleniyorum: Sizleri bölmek isteyenlere fırsat vermeyin. İşçiyi bir çatı altında bütünleştirin. Sizi sömüren sendikacılara gereken dersi, siz emekçiler olarak verin.

Yaşasın işçi sınıfının birliği! ●

İETT İŞÇİLERİ

BASIN BİLDİRİSİ

İETT işverenin toplu sözleşme ve sonrası tavrı nedeniyle bu basın açıklamasını yapmak bir zorunluluk haline geldi.

Toplu iş sözleşmesi dönemi ve sonrası, işçiler hak etmedikleri ücreti alıyormuş havası yaratan, basın ile olmadık yalanlarla işçilere saldıran, halkla işçileri karşı karşıya getirmeye çalışanlar, şimdi de

hakettiğimiz alacaklarımızı ve farklarımızı ödemiyorlar.

Yıllardır İstanbul halkını gece, gündüz demeden kar, yağmur soğuğa aldırmanın işlerine evlerine ulaştırın, kısaca İstanbul halkını sırtında taşıyan İETT işçisi, YHK'da imzalanan ve 4 ay geçen toplu

iş sözleşmesi farklarını halen alamadı.

Uyuşmazlığa neden olan ve uyuşmazlığın çözümünü YHK'da arayan İETT işvereni şimdi de YHK'nın kendisine verdiği takvime ve toplu iş sözleşmesine uymuyor.

İşte çağdaş ve "önce insan"

diyen belediyecilik. İşte "demokrat ve işçi haklarına saygılı" belediyecilik!

Böyle bir belediyecilik anlayışını ve bunun uygulanışını görüyoruz. Artık İETT işçisinin dayanacak, bekleyecek durumu kalmamıştır. Bundan sonra olacak tüm olumsuzluklar ve

bunların sorumlusu İETT işvereni olacaktır.

Halkımızın ve tüm kamuoyunun da bu konuda duyarlı olmasını, gerçekten gelişecek olayların sorumlularını bilmesini istiyoruz.

İETT Çalışanları İş ve Trafik Kazalarını Önleme, Eğitim ve Yardımlaşma Derneği genel başkanı Hilmi Karaman

Belediye-İş'ten kamuoyuna

DİSK'e bağlı Genel-İş sendikasının, Türkiye genelinde 94 belediye-de toplu iş sözleşmesi yapacak şekilde örgütlendiğine ve büyük ölçekli bazı il ve çevre belediyelerinde önümüzdeki günlerde toplu iş sözleşmesi yapmaya başlayacaklarına dair basında çıkan açıklamaları, kendilerinin yapmaya çalıştıkları sendikacılık anlayışıyla bağdaşır nitelikte olup, hiçbir şekilde gerçekleri aksettirmemektedir.

Sendikamızın Türkiye genelinde 50 bin işçiyi kapsayan ve içlerinde İstanbul, İzmir, Ankara gibi büyükşehir belediyelerinin de bulunduğu çok sayıda belediye işyerinde uygulamaya koyduğu *grev* aşamasında ve üstelik binlerce sendikasız işçinin bulunduğu işkolumuzda, üyelerimizi hedefleyen bir karşı-örgütlenme yolunu seçerek sınıf karakteriyle bağdaşmayan ve işçi sınıfının birliğini *bozan* bir anlayışla ortaya çıkan Genel-İş, kendi misyonu yanında bağlı bulunduğu konfederasyonun misyonuna da nesiller boyu tartışılacak bir kara leke sürmüştür.

Ayrıca bu tür bir örgütlenme yolu ile, gerek istifalar ve

gereke üye kayıtları noterleri zengin etmekten öteye gitmemiş, işçi sınıfının menfaatleri ve dayanışması yolunda kullanılması gereken bir kaynağın yanlış yönlere aktarılması sağlanmıştır.

Bölünmeye karşı ilkeli ve kararlı birlik

Genel-İş'in üyelerimize ve sendikamıza dönük her türlü saldırıları karşısında bugüne kadar sessiz kalmamızın tek ve yegane sebebi, hiç şüphe yok ki, sınıf sorumluluğumuzun yanında, zedelenmesini istemediğimiz işçi sınıfının birliği ve "sınıf sendikacılığı" anlayışımızdır.

Sınıfın birliğini hiçe sayan bu tür yanlış örgütlenmeler yoluyla yargıya yansıyan, uzunca süren yetki mücadeleleri sayesinde birçok işyerinde toplu sözleşmesiz çalışmaya zorlanan işçilerin, tarihi süreç içerisinde bu işin sorumlulularından demokrasi içinde *hesap soracakları* asla unutulmamalıdır.

Genel-İş'in işveren destekli bölücü girişimlerine Belediye-İş Genel Yönetim Kurulu'nun yanıtı

Kaldı ki, sendikamız yargıya yansıyan yetki prosedürlerinin her zaman takipçisi olmuş, *hileler ve işveren baskılarıyla* elimizden alınmak istenen işyerlerini yargı yoluyla geri çevirmiştir. Sivas ve Siirt belediyeleri bunun en somut örnekleridir.

Belediye-İş, 1200'e yakın belediyede örgütlü ve yetkili tek sendikadır...

Bizim uzun mücadeleler ve her türlü yasal engellere rağmen grevler sonucu bağtladığımız toplu iş sözleşmelerini uygulamaya çalıştığımız şu aşamada, Genel-İş'in, toplu sözleşmeleri henüz yeni bağtlanan ve yürürlükte olan bu işyerlerinde "toplular sözleşme yapacağız" şeklinde, gerçekte bağdaşmayan açıklamalarını kınar ve Genel-İş'in "toplular sözleşme yapacağız" dediği işyerlerindeki sözleşmelerin halen yürürlükte olduğunu ve taraf sendikanın *Belediye-İş* olduğunu belirtir, sendikamızın bu

sözleşmelerin uygulamalarının takipçisi bulunduğu bilinmesini isteriz.

Türkiye genelinde taraf olduğumuz 1200'e yakın belediye işyerinin bir kısmında toplu iş sözleşmeleri bağtlanmış olup, bir kısmında da görüşmeler sürmektedir.

Ancak üzerinde son zamanlar spekülasyon yaratılmak istenen Ankara büyükşehir belediyesi, Ankara ASKİ Genel Müdürlüğü, Çankaya belediyesi, Sincan belediyesi, Kadıköy belediyesi, Şişli belediyesi, Yalova belediyesi, Gaziantep büyükşehir belediyesi, Şehitkamil belediyesi, İskenderun belediyesi, Kırşehir belediyesi, Sinop belediyesi, Salihli belediyesi, Turgutlu belediyesi, Batman belediyesi, Çanakkale belediyesi işyerlerine ilişkin toplu sözleşmeler yeni bitirilmiş olup, halen *yürürlükte*dir.

Ayrıca, Genel-İş'in "çoğunluk bizde, yetkisini biz alacağız...." dediği işyerlerinde de sendikamız gerekli yasal prosedürleri

yerine getirmiş ve çoğunluk tespitlerinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca *çoğunluğa sahip tek sendika* olarak tescil edilmiştir. Kocaeli, Gebze ve Şahinbey belediyeleri bu durumun en somut örnekleridir.

Ulusal sendikal yaşamımızda ve özellikle işkolumuzda iş güvencesi, taşeronlaşma, sendikasılaştırma ve ödenmeyen işçi ücretleri gibi büyük boyutlu sendikal sorunlar var iken, sorumsuz insanlarca yaratılmak istenen suni sorunlar, sendikal birliği ve dayanışmayı *zedelemekten* başka kimseye bir çıkar sağlamayacaktır.

Kaldı ki, tüm bu olumsuzluklara rağmen, geçtiğimiz günlerde gerçekleştirdiğimiz sendikamız genel kurulu, ulusal sendikal yaşamımızda ve işkolumuzda mevcut olan sorunların üstüne gidilmesi yanında, demokrasinin bütün kurum ve kuralları ile uygulanmasının tek koşulu olarak işçi sınıfının sendikal birliğini *ön şart* olarak göstermiş ve bunu somut genel kurul kararı haline dönüştürmüştür.

Yaşasın işçi sınıfının ilkeli ve kararlı sendikal birliği
Belediye-İş GYK

TÜMTİS'E KOMPLO

İşçiler sizi affetmeyecek

İlyas Merter-S.Rıza Güven'in haberi,
Nakliyat-İş genel kurulunun karanlık yönlerini aydınlatıyor

etti. *Sonra*, Disk, Nakliyat-İş'i yasa ve tüzüklere aykırı kongre toplamaktan ötürü "mahkemeye verdi" ve Tümtis'e katıldığı bilinen Nakliyat-İş'in paralarının Tümtis denetimine geçmesine karşı, banka hesaplarına *ihtiyati tedbir* koydurdu.

Bu olay, kağıt üstünde bir sendika da olsa Nakliyat-İş'in kendilerine katılmasının sevinçini yaşayan Tümtis yöneticilerini ve binlerce ambar işçisini şaşkına çevirdi. Ne oluyordu? Disk ve Nakliyat-İş yöneticileriyle görüşüp bilgi almaya çalıştılar.

Tam bu sırada, iki Nakliyat-İş "delegesinin" daha aynı konuda dava açtığı haberi geldi. İlk başvurunun yalnızca 1.sayfasının (davacı kısmı) değiştirildiği, iki yeni dava daha! Mahkeme belgelerini bulup

inceleyince gördük ki, Nakliyat-İş'in topladığı olağanüstü genel kurulda gerçekten çeşitli biçimsel yanlışlıklar var. Hükümet komiserinin bu "küçük" usulsüzlüklerin farkına varamaması bize garip geldi. Öte yandan, Disk de, "ancak" Şemsi Ercan seçimi kaybettikten sonra durumu "fark edebilmiş"! Mecburen(!) dava açmış!

İşin ilginç, birkaç hafta önce hoplaya zıplaya "Tümtis'e katılalım" diyen Nakliyat-İş yöneticileri, şimdi Disk'in kendilerine karşı açtığı davayı "haklı buluyorlar"! Tabanın birlik istediğini kabul ediyorlar, ama "taban ayrı, hukuk ayrı" diyorlar. Bu, sendikal

siyasetmiş(!) Disk yöneticileri ise, "eğer bir katılma olacaksa böyle olmaz, iki sendikanın yöneticileri oturur, yeni yönetimi belirlerler, ortak kongre yaparlar" biçiminde konuşuyorlar.

Bizce olay, sendikal birliğe yönelik bir **komplodur!** Bilgileri ve tutumları birlikte değerlendirince karşımıza şöyle bir "senaryo" çıkıyor:

Nakliyat-İş ve Disk yöneticileri kafa kafaya verip, Tümtis'i ele geçirmeyi planladılar. Nakliyat-İş olağanüstü genel kurulu, "birilerinin bilgisi dahilinde" usulsüz toplandı, genel kurul sırasında (ne olur ne olmaz düşüncesiyle) başka usulsüzlüklere de "göz yumuldu". Hükümet komiserine bilgiler yanlış iletili.

Tümtis genel kurulunun Nakliyat-İş'in katılmasını onaylamasından sonra yapılan seçimlerde ayrı liste çıkaran Şemsi Ercan, seçimi kazanacağını hesaplıyordu. Sonra da, herhalde Tümtis'i, Disk'e geçireceklerdi. Ancak, ambar işçilerinin inançlı-militan liderlerini yeniden işbaşına getirmesi, hesabı tersine döndürdü.

Bu durumda çarklar, Nakliyat-İş'in para-mal varlığıyla birlikte Tümtis'e katılması sürecini durdurma yönünde çevrildi. Belgeler Disk'e teslim edildi, usulsüzlükler "keşfedildi". Birinci dava tutmazsa diye 2 dava daha açıldı.

Bu senaryonun gerçeği yansıtmadığı mutlaka ortaya çıkacaktır. Ancak daha şimdiden ortada olan gerçek, çevrilen dolapların ambar işçilerine, Tümtis'e, Türk-İş'e, sendikal birliğe yapılmış *kalleş bir saldırı* olduğudur.

Zaten, tekstilde işçi paralarını gizlice repoya yatan, Belediye-İş'e karşı "işverenlerle omuz omuza" duranların, Tümtis'e vefa borcunu başka türlü ödeyeceğini düşünmek yanlış olurdu.

Ambar işçileri, işçi sınıfı ahlakının tamamen *dışına* düşmüş bu insanları affetmeyecektir. ●

Geçenlerde Disk'ten ayrılma ve Tümtis'e katılma kararı alan Nakliyat-İş olağanüstü genel kuruluyla ilgili çeşitli karanlık noktalar ortaya çıktı. Gelişmeler, Tümtis'i ele geçirmeye yönelik bir komploya işaret ediyor.

Disk Nakliyat-İş, 18 Ekim'de olağanüstü genel kurul toplamış, genel başkan Şemsi Ercan'ın "Disk'den ayrılma ve Tümtis'e katılma" önerisini oybirliğiyle kabul etmişti. (Bu gelişmeyi dergimizin geçen sayısında "yaşasın sendikal birlik" başlığıyla vermiştik.) Ardından toplanan Tümtis genel kurulu Nakliyat-İş'in Tümtis'e katılma kararını coşkuyla karşılamış ve kabul etmişti.

Tümtis genel kurulunda eski Nakliyat-İş genel başkanı Şemsi Ercan ayrı bir liste çıkararak seçimlere katıldı. Seçimlerde Şemsi Ercan'ın listesi 100, Sabri Topçu, Yurdal Şenol ve arkadaşları ise 149 oy aldı, Tümtis eski yönetimi yeniden işbaşına getirildi.

İşte, Disk'in düzenlediğini tahmin ettiğimiz komplo, bundan sonra ortaya çıktı. Eski Nakliyat-İş genel başkanı yeni Tümtis üyesi Şemsi Ercan, önce, birleşme prosedürüne ilişkin belgeleri, divan tutanaklarını Tümtis'e değil Disk'e teslim

İşçi Sağlığı Derneği'nin (İSD) 3.Olağan Genel kurulu, 7-8 Kasım tarihlerinde Belediye-İş genel merkezi eğitim salonunda yapıldı.

Genel kurula katılanlar arasında işçi sağlığı ve işgüvenliği uzmanı Dr.Haldun Sirer, yazar Hasan Kıyafet, Belediye-İş genel merkezinden ve çeşitli İstanbul şubelerinden yönetici ve temsilciler, Deri-İş genel merkez ve Kazlıçeşme şubesinden yeni ve eski yöneticiler, Harb-İş İstanbul şubeden, Petrol-İş İstanbul şubeden, İETT Çalışanları Derneği ile Kundura İşçileri Derneği'nden yöneticiler, ülkenin çeşitli yerlerinden gelen metal, gıda, tekstil, tersane, çimento, deri, belediye vb. işkollarından işçi ve işyeri temsilcileri, emekliler vardı.

İstanbul Radyo-TV (BRT) tarafından televizyondaki akşam haberlerine yansıtılan genel kurulun açış konuşmasını yapan, dernek kurucu üyelerinden Dr. Nejat Yazıcıoğlu konuşmasında, "İSD'nin amacının, işçi sınıfımızın iş ve yaşam koşullarında, sendikal sorunlarında, siyasetinde, politikasında yardımcı olmak, sınıfımızın önünü açıcı çalışma yapmak, sendikalara yardımcı olmak" olduğunu vurguladı.

Konuklardan, yazar Hasan Kıyafet, güzel konuşmasında "kendisinin işçi sınıfının tarafını tuttuğunu, onun aydını olduğunu, işçi sınıfına hizmet etmek istediğini, ama işçi sınıfının örgütlerinin kendisi gibi aydınları yeterince değerlendiremediğini" vurguladı. "Örneğin, işçi sınıfının örgütleri benden, bir maden işçisinin çocuğu için, bir tekstil işçisinin, bir metal işçisinin çocuğu için hikaye yazmamı istemeli. Burjuvazi, yazdırdıklarıyla işçi sınıfımızın geleceği olan çocuklarımızın kafasını bulandırıyor, kendisine hizmet eden bir gençlik yaratıyor. İşçi sınıfının kendi çocuklarına verebileceği de, kendisinin yetiştirdiği işçi sınıfı aydınlarının yazdığı kitaplar da olmalı" dedi. Yönetim kurulu üyesi olduğu Yazarlar Sendikası (TYS) ile İSD arasında köprü görevini görmek istediğini vurguladı. İSD gibi örgütlerin kağıt üzerinde kalan yasaların yaşama geçirilmesi için de uğraş vermesi gerektiğini söyledi. İşçi sağlığı enstitülerinin kurulması gerektiğini yineledi.

Deri-İş sendikası eski Kazlıçeşme şube başkanı Hüseyin Ateş, konuşmasında, işçilerin sorunlarını kürsülerden dile getirmeleri gerektiğine işaret etti ve aydınların işçi sınıfına hizmet vermelerinin, doğruların söylemede kalmayıp pratiğe geçirilmesinin önemini vurguladı.

Adana Çimento, Tüpraş, Topkapı Şişe-Cam fabrikalarından işçi arkadaşlar, işçi sağlığı

‘İşçiler aydınlansın aydınlar işçileşsin’

ve çevre sorunları ile sınıf savaşımının çeşitli yönlerine değindiler. Harb-İş İstanbul şube danışma kurulu üyesi Sadık Koç sendikalarındaki tabandan tepeye demokratikleşme sürecini ve işçilerinin Harb-İş'e nasıl sahip çıktıklarını anlattı. İşçi demokrasisinin çeşitli yönlerine değindi. Eyüp belediyesi işyeri temsilcisi Ali Polat, sık sık alkışlarla kesilen konuşmasında bazı sorun ve görevleri, çarpıcı bir dille şöyle anlattı:

"Burjuvazi belediye işçisinin grevini, Hıfzısıhha raporundaki 'çöplerin yığılması halk ve çevre sağlığını tehdit ediyor' görüşünü esas alarak ertelemişti. Ama o çöpleri gerekli sağlık önlemlerinden uzak çalışma koşulları altında günün 8 saati toplayan işçiyi hiç düşünmüyor. Bizim, ailemizin sağlığı ne olacak? Muayene ücreti şimdi 1000 liradan 13 bin liraya çıktı. Ben her ay, elime maaşımı almadan SSK'ya primimi ödüyorum, işveren ise canı isterse ödüyor. Ödemediği borçları da sonra affediliyor. Niye sesimizi çıkarmıyoruz arkadaşlar? Biz ses çıkarmadıkça tepemize çıkıyorlar. Bugün 13 bin, yarın 50 bin yaparlar. Ülkemizin her yanında insanlar kayboluyor, öldürülüyor, işkence ve sokak infazları toplum yaşamımızın günlük olayları haline geldi. Bu alçaklıklara maruz kalanlar hep işçi-emekçi çocukları. Bunlara dur demeliyiz."

İSD genel kurulunun birinci günü, çalışmalarını öğretmenleri Selma hanımın öncülüğünde sürdüren İSD İşçi Korosu'nun konseriyle sona erdi. İSD İşçi Korosu'nun, işçi sınıfımızın savaşımını, bin yıllık tarihimizi anlatan güzel türkü ve deyişleri ve komünist sanatçı Ruhi Su-

Rukiye Delibaş, İSD 3.Olağan Genel Kurulu'nu anlatıyor

dan okuduğu parçalar canımıza can kattı.

Genel kurulun 2.gününde ağırlığı ile tüzük değişiklikleri, karar tasarıları görüşüldü ve seçimler yapıldı.

Tüzük değişikliklerinde üyeliklerin aktifleştirilmesi yönünde önlemler ön sırayı alırken, bir danışma kurulu getirildi. Genel merkez yönetim kurulu üyeliklerinin uzman genel yönetim sekreterliklerine dönüştürülmesi hedeflendi. Genel merkezin ülke çapında sayısı artan şubelerle daha etkin iletişim-denetim sağlanması amacı gözetildi. Yılda 2 kez İstanbul dışında geniş katılımlı toplantıların yapılması kararlaştırıldı. İSD genel kurulunun delege ölçütleri yığınsal katılımı artırarak biçimde değiştirilirken, dernek yayın organı olan *İşçi Yaşamı*'nın kendi alanında uzman bir yayın olarak, düzenli çıkması için önlemler alındı.

Karar tasarıları görüşülürken işçi arkadaşlar cıvı cıvı, coşkulu konuşmalar yaptılar, önerilere sınıfın genel çıkarlarını yansıtan önemli katkılar yaptılar. Canlı bir tartışma oldu.

İşçi Sağlığı Derneği-Sendikal Araştırmalar Merkezi'nin bir süredir işçi örgütlerine tanıtımını yaptığı "Sendikal Platform" temelinde hazırlanan

İSD genel kurul karar tasarıları, *özetle* şu konuları ele aldı:

İşçi Sağlığı ve İşgüvenliği: Bu karar işçi sağlığı sorunlarına bir perspektif getiriyor ve özetle, "işçinin sağlığı kendi elindedir, sağlıklı çalışma koşullarının yaratılması işçi sınıfının savaşımıyla bağlıdır, işçi sağlığı işyerinde korunmalıdır" görüşünü getiriyor. Sendikaların bu alandaki büyük sorumluluğunu vurguluyor.

Çevre sorunları ve işçi sınıfı: Bu kararda, çevre sorunlarının kapitalizmle olan bağı ele alınıyor, "en yüksek kâr" elde etme çabası içinde kapitalistin dünyaya verdiği zarar değerlendiriliyor. Çevre sorunlarının önemi giderek artan bir *demokratik savaşım odağı* olduğu, bunun kalıcı çözümüne giden yolun, bir yandan işçi sınıfının enternasyonel savaşımıyla, öte yandan da işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın iş ve yaşam koşullarını iyileştirme savaşımıyla doğrudan bağlı olduğu hatırlatılıyor.

35 saatlik iş haftası: Tüm işçiler için ücretler düşürülmeden 35 saatlik iş haftası, bugünkü biçimiyle fazla mesainin kaldırılması. Sendikalar bu istemi toplu sözleşme görüşmelerinin vazgeçilmez gündem maddesi yapmalıdırlar.

İşçi sağlığı ve işgüvenliği (İSİG) kurulları: İşyerlerinde bu kurullarda çoğunluk, seçilmiş işçilerden oluşmalıdır. Sendikalar, bu kurulların kurulmasına öncülük etmeli ve aktif işletmelidirler. İSD İSİG kurullarına eğitim vermelidir.

İşten çıkarmalar ve işgüven-cesi yokluğu: 1980'den bu yana yaygınlaşan işsizlik, işsiz kalan için sefalet olduğu kadar, işli işçi için de büyük bir tehdittir, ücret düzeylerinin düşmesini getirmektedir. İşten çıkarmalara karşı işçi sınıfının en güçlü silahı, işli-işsiz tüm işçilerin birliği ve militan dayanışmasıdır. İşsiz işçilerin de hakları savunulmalı, tam ve kapsamlı işsizlik sigortası savaşımına hız verilmeli, sendikalar işli-işsiz işçi dayanışma sandığı kurmalıdırlar. Sorun Türk-İş düzeyinde ele alınmalı, ayrıca sendikalar, tensikatların önünü almak üzere toplu iş sözleşmelerine çeşitli maddeler koydurmalıdırlar.

Emekli işçiler: Türkiye'de SSK'dan emekli olmak güvenli ve düzenli sosyal güvenlik ve sağlık haklarına kavuşma değil, yoksullar kervanına katılma anlamına gelmektedir. Emeklilik yaşa göre değil çalışma süresine göre belirlenmelidir. Sendikalar işçi/emekli dayanışmasını yükseltmelidir.

SSK: SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur'u da içine alarak kentteki ve kırdaki bütün emekçi kesimler için ortak bir sigorta kurumuna dönüştürülmelidir. Kurumun tüm yönetim ve denetimi işçilere devredilmelidir. SSK Genel Kurulu her yıl toplanmalı ve yönetimini seçmelidir.

Sendikal birlik: Sendikal birlik Türk-İş'te gerçekleşmiştir. DİSK, Hak-İş, bağımsız sendikalar tüm para ve mal varlıkları ile Türk-İş'e katılmalıdır. Türk-İş'te aynı işkolundaki farklı sendikalar birleşmelidir. Her işkolunda tek sendika, ülke çapında tek üst örgüt, uluslararası aktif sendikal birlik.

Genel kurul ayrıca, kamu işçisi "memur"ların kendi işkollarında kurulu Türk-İş üyesi işçi sendikalarına üye olması, kurulu "memur" sendikalarının da bu işçi sendikalarına katılması yönünde; özelleştirme konusuna sınıfın hangi hak kayıplarına uğrayacağı ya da kazanımlar elde edeceğini temel alan bir yaklaşımla bakmayı öne alan kararlar da aldı. Bu arada, hocamız Dr. Haldun Sirer, İSD'de işletmeleri ve meslek guruplarını temel alan yeni bir eğitim semineri başlatmayı önerisini getirdi.

Seçimler sonucunda oluşan İSD genel merkez yönetim kurulu şöyle: N.Yazıcıoğlu (genel başkan), Rukiye Delibaş (2.bşk.), Ali Polat, Yılmaz Balta, Gürsel Çiftçi, Mehmet Kul, Bingöl Yıldırım, Muhterem Yasıldağ, Cemal Girgin.

İSD merkez yönetimi yeni, genç ve farklı işkollarından gelen proleter kadrolardan oluşmuştur. Önümüzdeki dönemde çalışmalarına hız verecek ve ülke çapında örgütlenmesini geliştirecektir. ●

Hamburg Alevi Kültür Merkezi'nin düzenlediği toplantıda R.Yürükoğlu ve Nejat Birdoğan

Alevilik dernekler eliyle örgütlenemez

Değerli canlar. Bu konuşmamda, Aleviliğin dünü üzerinde durmayacağım, bugünü ve yarını üzerine birşeyler söylemek istiyorum.

Sezgim odur ki, Nejat Hoca'yla konunun değişik yönlerini vurgulayacağız. Ben biraz daha eleştirel olacağım herhalde. Konumuzun farklılığından kaynaklanıyor. Ama birbirimizin fikirlerini iyi biliyoruz. İki konuşma birlikte bir bütün olarak alınmalıdır.

Son birkaç yıldır Alevi toplumunda önemli bir hareketlenme var. Bu hareketlenme öyle bir noktaya geldi ki, bugün bir doyum noktasından, bir yol ağzından söz edebiliriz. Bir yol ağzına geldi Alevilik. Konunun çeşitli yanları var. Kısaca ele almaya çalışacağım.

Avrupa'nın daha ileri bir yer olmasına rağmen, özellikle Avrupa'daki Alevilerden gelen geri birtakım rüzgarlara rağmen, genelde Türkiye bütününde olumlu bir süreç yürüdü. Bu sürecin vardı olduğu nokta "15 Ağustos Toplantısı" oldu.

15 Ağustos'ta Hacibektaş'ta, Türkiye ve Avrupa'daki Alevi kuruluşları ortak bir toplantı yaptılar. Bu toplantıda Alevi toplumuna yüzyılların baskısıyla dayatılan örgütsüzlüğün yarattığı farklılıklar, siyasal anlayışta da örgütlenme konusunda da ortaya çıktı. Fakat, sonunda egemen olan

Hamburg Alevi Kültür Merkezi'nin
24 Ekim 1992 tarihinde düzenlediği
"Aleviliğin Dünü, Bugünü, Yarını" konulu
tartışmalı toplantıda R.Yürükoğlu'nun yaptığı
konuşma ve sorulara verdiği yanıtlar

eğilim, Alevi toplumu için yeni ve güzel bir atılımı içinde taşımaktadır.

15 Ağustos Hacibektaş toplantısında, Alevi toplumunun toparlanma sürecini, diyanete, devlete, milliyetçiliğe çekmeye çalışan görüşler teşhir edildi. Bunları savunuların, özellikle İzmir Hacı Bektaş Veli Kültür ve Tanıtma Derneği'nin yerinde uyarılarıyla, etkileri kırıldı.

Alevi toplumu bugün artık somut olarak örgütlülük istiyor. Sünni Diyanet İşleri Başkanlığı'nın, hepimizin çok iyi bildiği bir rakam, 63 binin üzerinde camisi, 90 binin üzerinde "din görevlisi" var. Diyanetten çıkan bir mesaj en ücra köşedeki köye kadar gidiyor. Bu korkunç bir örgütlülük demektir. Aleviliğin bugüne kadar böyle bir örgütlenmesi olmadı. Alevi toplumu da bugün böyle güçlü bir örgütlenme istiyor ve böyle bir örgütlenmeye layıktır.

Tabii, örgütlenme sürecinin başlarında farklı anlayışların olması doğaldır, kaçınılmazdır. Anadolu Aleviliği inanç birliği içindedir ama farklı sürelerle günümüze gelmiştir. Demek ki en başta, farklılıkların tarihsel nedenleri vardır. Yine bununla

yakından bağlı, kültürel nedenleri vardır. Ve kapitalizmin sınıfları kesin çizgilerle ayırdığı bir toplumda, sınıfsal nedenleri vardır. Dolayısıyla başlangıçta farklılıklar olacaktır.

Bu farklılıklar örneğin dernekleşmede ortaya çıkıyor. Bugün çok sayıda dernek var. Bir şehirde birkaç dernek de var. Yalnızca Almanya'da 40'ın üzerinde dernek var ve her gün bir yenisi kuruluyor. Türkiye'de de çalışmalar aynı hızla gidiyor. Alevi kültürü bu dernekler eliyle geniş çevrelere tanıtılabilir ve büyük hizmetler yapılabilir. Bu işin bir yanı, öte yanına da biraz sonra değineceğim.

Yine bugün çok sayıda kitap yazılıyor. Ortaya atılan bazı düşünceler yanlış, hatta çok yanlış olabiliyor. Bunlardan da korkmamak gerekiyor. Çalışmaların sürmesiyle, bu güzel kültürün tüm yönleri mutlaka tam olarak ortaya çıkacaktır.

Yine bugün çeşitli dernekler-federasyonlar ve yeni yeni federasyonlaşma çalışmaları var. Bu konuda bugün ele alınması gereken en önemli sorun, dernekler arasındaki çelişkilerin ortadan kaldırılmasıdır. Sorunları kısa sürede çözmek olanaksız, sabır ve zaman işidir, doğru, ama mutlaka birlik noktalarını öne çıkartmak ve bu çelişkili durumları ortadan kaldırmaya uğraşmak gerekiyor. Dernekler, anlaşamadıkları değil, anlaşıkla, kendilerini birliğe

götürecek noktaları öne çıkarmalıdır. Ortak çalışma zeminlerini aramalıdır. Bunu bir devrimci olarak, devrimci harekette yaşadığımız acı deneylerden ders çıkararak söylüyorum. En ıvır zıvır nedenlerden ortaya çıkan bölünmelerin zaman içinde büyüdüğünü, bir daha da birleşmeye engel olduğunu biz devrimci harekette çok gördük. Alevi toplumunun bu yanlış düşmemesini diliyorum.

Örneğin, Türkiye ve Avrupa'da çeşitli kurultay girişimleri var. Hemen birtakım sorular akla geliyor. Ve bu sorular Alevi toplumunun geniş çevrelerinde soruluyor. Kim çağırıyor bu kurultayları? Kim çağırıyor? Bu girişimi kim, ne adına yapıyor? Nasıl bir temsil yeteneği var? Alevi toplumunu ne derece temsil ediyor? Cem dergisi, hangi moral otoriteye dayanarak kurultay toplamaya kalkışıyor? Bunlar son derece meşru sorulardır. Bu soruları da bir yana bırakalım, kurultay gibi son derece ciddi bir konuyu aceleyle, bir anlamda kaptıkaçtıya getirmek Alevi toplumunu böler, kapanması zor yaralar açar. Toplumun önüne böyle bir öneriyle çıkarken mutlaka ön çalışmasının uzun olması, tüm

çevrelerin ve özellikle de Alevi toplumunu temsil eden odakların, güçlerin bu işin içinde yeralması gerekir. Yoksa getireceği sonuç yarar değil, zarardır.

I. ÖRGÜTLENME MODELİ VE BİR ELEŞTİRİ

Konuşmamın başında, Alevi toplumu örgütlenme konusunda bir yolağzına gelmiştir dedim. Bu saptamayı bir adım daha ilerleteyim ve durum biraz da kritiktir diyeyim. Neden kritik olduğunu daha sonra anlatmaya çalışacağım. Yalnız burada Alevi aydınlarının çoğunluğuna bir eleştirim olacak. (Bu aydın çoğunluğunun içine yalnızca yazar-çizerlerin çoğunluğunu değil, ilerici Alevi derneklerinin ve bunların yöneticilerinin çoğunluğunu da katıyorum.)

Alevi aydınlarının çoğunluğuna eleştirim var. Bizler devrimci harekette bu filmi birkaç kez seyrettik, sonu acı oluyor. Bu nedenle, ben kendi doğrularımı çekinmeden söyleyeceğim, kabul edip etmemek size kalmıştır. Ama önümüzdeki gelişmeler içinde sizler de unutmazsınız bu söyleye-

ceklerimi:

1. Bir kere Alevi aydınlarının çoğunluğu Alevi toplumuna tepeden bakıyor. Dili de bozuk. Daha geçen hafta bir konferansta dinledik, değerli bir Alevi aydını toplumuna cahil, bencil, cimri, korkak diyor. Şimdi bu şekilde Alevi toplumu içinde aydının yapabileceği hiçbir şey yoktur. Bu bence bozuk bir mantığı anlatıyor.

2. Alevi aydınlarının birbirleriyle uymu ve birliği de yok. Herkes birey olarak, tek olarak ortada ve herkes herkese karşı bir durumda.

3. Özellikle devrimci hareketten geriye, Aleviliğe gelen aydınlar, Aleviliği efsanesinden, inançlarından ve erkanından koparıp kendilerine benzetmek istiyorlar. Bir çeşit siyasal hareket haline getirmek istiyorlar.

4. En önemlisi, Alevi aydınlarının çoğunluğunun tutarlı ve sistemli bir dünya görüşü, düşüncesi ve topluma öneri-

si yok.

Sınıflara bölünmüş bir toplumda bu özellikler belli bir sınıfı işaret eder. İşte bu özellikleri nedeniyle, Alevi aydınlarının çoğunluğunun, çeşitli konularda içine girdiği tutarsızlıklar, kendileri istemese de, şu ya da bu yoldan sağı güçlendirmektedir. Kritik durum bence buradan doğmaktadır. Tehlike buradan doğmaktadır. Size iki tane örnek vereceğim. Biri Diyanet konusu, ikincisi Dedelik konusu.

a. "Diyanet"

"Alevilere de Diyanet'te yer verin!" diye bir fikir vardı birkaç yıl önce. Bu fikri kim getirdi? Alevi aydınları getirmedi mi? Alevi Bildirgesi'nde yer almadı mı bu istem? Bu bildirgeyi imzalayanlar hem de en seçkin aydınlardı. Bunların bir bölümü Alevi, bir bölümü değil ama önemli olan şudur: Büyük bir yanlış yaptılar. Bu kadar aydındılar, bu kadar temel bir hatayı nasıl yaptılar?

Bugün artık hiç kimse kalkıp da, Aleviliğe de diyanette bir yer verin diyemez, diyemiyor. Bu tartışma bitti. Bitiren tabanın reddetmesi oldu. Taban da, tavan da reddetti ama taban "Diyanet'le işimiz yoktur" demeseydi, Alevi aydınları şimdi neyi söylüyordu, onu kestirmek güçtür.

Bugün aynı konuda şöyle bir yanlış görüş var: "Diyanet'in bütçesinde bizim vergilerimizin de payı var. Tamam, Diyanetin kalkması gerekir ama kalkana dek Diyanet bütçesinden Alevilere de pay verilmelidir." Bu görüş ilk başta mantıklı gibi geliyor ama değil, kendisi içinde bir çelişkidir. Hem laikliği, Diyanetsiz bir devlet olarak doğru tanımlayıp, ondan sonra da o Diyanet'ten pay istemek bir çelişkidir. İkincisi, Diyanet'in bütçesinden pay istemek, Diyanet fikrinin kabulünü de içinde taşır. Bugün bütçesinden pay alırsın, yarın iki tane de odasını alırsın, ondan sonra üçüncü katına yerleşirsin, arada büyük fark yok. Bu nedenle, Diyanet'in bütçesinden Alevilere de pay verin fikri, Diyanet'te yer alalım fikrinin arka kapıdan girmesidir. Ama bu da geçecek, Alevi toplumu buna da itibar etmeyecektir.

Laik devletin din örgütü olmaz. Diyanet kaldırılmalıdır. Din hizmeti verecek kurumlar ve bunların bütçeleri kendi inanç gurupları ve kurumları tarafından oluşturulmalıdır.

b. Dedelik

Alevi aydınların çoğunluğunun ikinci hatası da Dedelik konusunda ortaya çıkmaktadır. Dedelik konusu, geçen yıl yine Hamburg'daki konuşmamda vurguladığım gibi, Aleviliğin en önemli sorunlarından biridir ve bugün Dedeliğin durumu gerçekten kötüdür.

Günümüzdeki Alevi toplumu, özellikle de genç nesil, Aleviliğin artık 40-50 yıl önceki gibi yürütülmesini istemiyor. Çağımızda, özellikle son zamanlarda hızlı ve büyük gelişmeler var. Alevilik, bu hızla değişen dünyayı içermek, onu içine almak zorundadır.

Durum böyleyken, Dedelerin büyük çoğunluğu, görevlerini kulaktan dolma bilgilerle, efsanelerle yerine getirmeye çalışıyorlar. Bu bilgiler, tabii ki günümüz

insanını doyurmuyor.

Bu noktaya kadar herkes anlaşıyor. Dedeler günün gerisinde kalmıştır. Buraya kadar anlaşılmayan yok. Ama bundan sonra, Alevi aydınlarının eleştirdiğim çoğunluğu, bu doğrudan kalkarak, yarınlarda Dedelere yer vermiyor.

Örneğin, Pir Sultan Abdal Derneği genel başkanı Murtaza Demir, "... Dedelik kurumunu, üniversitelerde kürsüler oluşturarak, ve ayrıca örgütler yoluyla özlenen ölçülere getirmeye çalışmak"tan söz ediyor. Dedeleri üniversitelerde yetiştirme fikri eşyanın tabiatına terstir. Dedeleri derneklerde yetiştirme fikri eşyanın tabiatına terstir. Bunlar olmayacak, olamayacak şeylerdir. Dolayısıyla, düşüncede Dedeleri kabul ederek konuşuyor ama sonuçta bağladığı nokta, Dedeliğe pratik olarak yarınlarda yer tanımıyor.

Bir başka örnek daha da açık söylüyor. Murtaza Demir hiç olmazsa Dedelikten söz ediyor ama vereceğim örnek Dedeliği kurum olarak da kaldırıp atıyor. Hamburg Anadolu Alevileri Kültür Birliği Başkanı Zülküf Kılıç da, "Dedelik kurumunun günümüze kadar üstlendiği belirli bir sorumluluğu vardı, ama günümüzde modern toplum koşullarında, demokratik bir şekilde örgütlenme başta gelen konudur. Demokratik kurallara göre örgütlenmelerde, toplumun kabul edebileceği kişiler yönetici olur" diyor. Yani Dedeliği bir kurum olarak da yokediyor. Sanki bir sendika ya da kooperatif örgütleniyoruz! Bu, ne ile karşı karşıya olduğunu unutmuş bir aydının konuşması olabilir ancak.

Şunu anlamak zor değil: Tartışma içinde, tartışmanın hele başlarında, çeşitli aşırıya gidebilir fikirler. Ancak, saatın rakkası yavaş yavaş doğru bir yerde duracaktır. Ve mutlaka bu görüşleri reddedecektir. Çünkü, yarınlarda Dedelere yer vermeme eğilimi, gerilikleri aşmaya çalışırken, iyiyi, güzeli de yok etmek anlamını taşıyor. Dedeleri çağdaşlaştırmak doğru bir düşüncedir ama Dedeleri silmek derin bir yanıltır.

Dedelere yer tanımayan görüşte ciddi bir tutarsızlık da var. Bir yanda, diyoruz ki Alevilik ilericidir, Alevilik demokratıktır. Öte yanda, Dedeler geridir, Dedeler cahildir, Dedeler yiyicidir! Peki ama, bu hep birlikte övündüğümüz Alevi düşüncesi, gökte bulut gibi birşey miydi? Nasıl geldi bugünlere? Bu ilerici düşüncüyü bugünlere kim getirdi? O beğenmediğimiz Dedeler getirmediyse, kim getirdi? Bir yanda Alevilik güzel, öte yanda Dedeler kötü. Burada bir çelişki var ki, Alevi aydınları bunu daha açıklamış değildiler.

Dernekler ve aydınların çoğunluğu, Dedelere gereken önemi vermediklerinden, cemevi de açmıyorlar. Derneğinizin çalışmalarını yakından bilmiyorum, dolayısıyla bu size de bir eleştiri taşıyor mu bilemem. Ama dernekler cemevi açmıyorlar. Oysa, bugün bir Alevi derneğinin ilk yapması gereken iş cemevi açmaktır. Konferanslar, toplantılar bunlar ikinci gelmesi gereken işlerdir.

Cemevi açılmamasının getirdiği bir sonuç var ki çok tuhaf. Dedeleri çağdaşlaştırma gereğinden sözeden insanlar cemevi açmamakla şunu yapmış oluyorlar: Dedeleri çağdaşlaştırmanın önüne engel dikiyorlar! Neden böyle dediğimi açıklayayım.

Eğer ülkenin her yanında ve Avrupa'da cemevleri açılırsa, bu demektir ki Dede bugünün toplumunun karşısında çıkıp konuşacak. Gelip Hamburg'da sizin karşınızda cem yürütecek Dede sizin sorularınıza yanıt vermek zorunda. Bilemediği zaman ►

◀ gidecek öğrenecek, doğrusuyla yanlışla geri gelecek. Ne oluyor? Siz, kendiniz de farketmeden, o Dedeyi çağa taşıyorsunuz. Cemevlerinin açılması demek, Dedeleri çağa taşımak demek. Çünkü bugünün insanıyla işini yürütecek. Hem Dedeler geri kaldı diyoruz, hem de onları çağa taşıyacak olan cemevlerini açmıyoruz, burada bir çelişki yok mu? Dedelerin çağı yakalaması için üstümüze düşenleri yapmıyoruz, büyük büyük şeylerden konuşuyoruz. Dedeleri yetiştirmek için enstitüler açalım vb., bunlar da güzel ama oralara kadar yükselmeden önce cemevi açmak gerekli. Cemevi açıldığında zaman Almanya'da yaşayan genç Alevi gelecek soracak, Dede şu nedir? Dede şimdi ona diyemez ki buradan taşı attım da gitti Haymana'ya. Diyemez, dese de inandıramaz. Demek ki, ikna yollarını arayacak. İşte bu Dedeyi bugünle kucaklaştırmak demektir.

Dedelik konusunda Alevi aydınlarının çoğunluğunda varolan bu yanlış yaklaşımların, toplumu ilerletme isteğinden kaynaklandığına inanıyorum. Ama, kendi isteklerini somut gerçeklerin yerine koymak anlamına geliyor. Ve yalnızca yanlış olmakla kalmıyor, son derece tehlikeli oluyor bugünün koşullarında.

Neden? Çünkü bu anlatmaya çalıştığım yanlış eğilimlerin tümü özünde bir fikirde birleşiyor: Aleviliği dernekler eliyle örgütleyelim. Ancak, Alevilik bir siyasal öğreti değildir ki, onu bir siyasal parti gibi örgütleyebilesiniz. Tek hedefli bir toplumsal baskı gurubu değildir ki, dernekler eliyle örgütleyebilesiniz. Tamam, Alevilikte siyasal yönler de var, çeşitli konularda baskı gurubu olma yönleri de var. Ama Alevilik, en başta bir inanç sistemidir. Din demiyorum, yanlış anlamayın ama bir inanç sistemidir. Bir yanlışla mücadele ederken, bir başka yanlışla düşmemek gerekiyor. Alevilik, dernekler eliyle örgütlenemez. Bunu altını çizerek söylüyorum, dernekler yoluyla Alevilik örgütlenemez. Derneklerin Aleviliğe yapabileceği büyük katkılar var. Özellikle ideolojisinin çağdaşlaşmasında, günü yakalamasında, şekillenmesinde yapacağı büyük katkılar var. Toplumumuza ve dünyaya Aleviliği tanıtmada yapabileceği çok büyük şeyler var. Ama Alevi toplumunu dernekler eliyle örgütlemek bir hayaldir. Nasıl bir olguyla karşı karşıya olduğumuzu Alevi aydınları benden çok daha iyi bilmek durumundadırlar. Bu bir inanç sistemidir. Dün buna göre örgütlenmiştir, bugün ve yarın da buna göre örgütlenecektir. Dedesiz Alevilik düşünülmemelidir.

İşte böyle olduğu için, çoğunluk Alevi aydınının düşüncesi yanlış ve tehlikelidir. Bu görüşlerin güçlenmesi, toplumu bir daha kolay kolay bir araya gelemeyecek şekilde böler. Alevi aydınları toplumundan soyutlanır, kendi yazar kendi çizer bir iktidarsızlar gurubu haline döner. Aydınlarından ayrı düşen toplum da geri, hatta gerici düşüncelerin etkisi altına girebilir.

Son dönemde, Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla dünyada bir karşı-devrim ve gericilik dönemi başladı. Amerika'nın büyük gücü karşısında iyisiyle kötüsüyle bir denge unsuru olan koca bir ülke ortadan kalkınca, tüm dünyada gericilik dönemi içine girdik. Dünyanın her yanında devrimci örgütlerde kan kaybı var. Geçici bir durumdur ama bugün böyle. Bunun sonucunda, Alevi kökenli pek çok devrimci Aleviliklerini hatırladılar ve derneklerde çalışmaya başladılar. Kötü bir şey değil bu ama bazı yanlışları yapmasalar. Bana öyle geliyor ki, Aleviliklerini hatırlayarak dev-

rimci hareketten Alevi derneklerine gelip çalışmaya başlayan bu kadroların bir temel zaafı, nasıl bir toplum içinde çalıştıklarını farketmemiş olmalarıdır. Alevi toplumu içinde çalıştıklarını farketmemiş gibidirler. Eski alışkanlıkları, devrimci hareketin çeşitli örgütlerinde çalışmış insanların eski alışkanlıkları sürüyor. Dolayısıyla, "sıtkı bütün" Alevilerin bu derneklerde canı sıkılıyor. Rahatsız oluyorlar. Zorla, geri düşüncelerin yanına itiliyorlar.

Sonuçta, bir çeşit "Dedeleri köylerden kovma", bugün derneklerde tekrar ediyor. Dün Dedeleri köylerden kovdu devrimci gençler, şimdi de derneklerden kovuyor. Bu eleştirdiğim devrimci kadrolar ya da anlayışlar işçi ve devrim hareketine büyük zarar verdiler Türkiye'de. Bu birinci zararlarıydı. İkinci büyük zararı, Dedeleri köylerden kovarak verdiler. Üçüncü büyük zararı da bugün inançlı ve gelenekçi Alevileri gerici diyerek derneklerden uzaklaştırarak veriyorlar. Böylece toplumun bölünmesini yapay bir çabuklaştırmaya sokuyorlar. Bugün birlik günü, birleşme günü, güçlenme günüyken ciddi bölünme tehlikesi doğuyor. Burada aydınların hatası büyük.

Bu durum çok tehlikelidir. Alevi toplumu bir yol ağzında. Örgütlenelim, toparlanalım konuşmaları kabak tadı vermeye başladı, çünkü örgütlenme aşaması geldi artık. Fikir olarak, psikoloji olarak hazırlanma aşaması geçti, artık herkes somut örgütlenme istiyor. Bu aşamada bu tür yanlışlar, gelenekçi, namuslu, sıtkı bütün Alevileri toplumun ileri kesimlerinden koparacak her türlü tutum büyük bir yanlış, çok büyük bir tehlikedir. Sağın elini güçlendirmektedir.

Geç kalınmış değil ama zaman giderek azalıyor. Düzgün tutum alınmazsa, sözünü ettiğim çizgilerde bir bölünme olursa, aydınlar-ilericiler başlangıçta Alevi toplumunun belki önemli bir kesimini yanlarına alabilirler. Ama şunu açıkça söyleyeyim, onları bir Alevi toplumu olarak bir arada tutamazlar. Çünkü programları buna ters. Bu konuşmada eleştirdiğim yanlışlar da gösteriyor ki, beraber ayrıldıkları kesimleri çeşitli siyasal örgütlere yollamada bir postahane görevi görürler ancak. Sonunda topluma yazık olur.

Dediğim gibi, geç kalınmış değil ama zaman azalıyor. Aleviliğin örgütlenmesinde tüm önde giden insanlara büyük sorumluluk düşüyor. Bugünkü doğrularımızdan kalkarak toplumu bölmeyelim. Çoğu kez, doğrular tam olarak ortaya çıktığında birleşme olanağı ortadan kalkmış oluyor. Sonra işin bir başka boyutu daha var. Kapitalizm altında yaşıyoruz ve sınıfsal bir ayrışma biz istesek de istemesek de yürüyor. Ama bunu kendi dinamiği içinde gelişmesine bırakmazsak, iteklersek, yapay olarak zorlarsak, haketmeyen insanlara gerici damgalarını vurursak, o zaman Alevi düşüncesinin özü gereği solda olması gereken milyonlarca emekçiye sağın yanına iteriz. İşte tehlike burada.

Aydınlar-ilericiler çok daha hoşgörülü, çok daha kendinden emin, yarınlara kendilerinden yana olduğunu bilerek davranmalıdırlar.

Şimdi, günün temel sorununa gelmek istiyorum.

II. ÖRGÜTLENME MODELİ KONUSUNDA ÜÇ GÖRÜŞ

Örgütlenme konusundaki tartışmalarda üç

ayrı hat belirdi:

1. Alevi aydınlarının çoğunluğunun getirdiği görüştür: Alevi toplumu dernekler eliyle örgütlenmelidir. Bunun ötesinde, bu kesimden başka bir öneri ya da pratik tutum gelmiyor. Bazı dernekler arada bir cem de topluyor, güzel ama Alevi toplumunu nasıl örgütleyeceğiz? Dernekler eliyle.

Alevi aydınlarının ve derneklerin, Alevi düşüncesinin geliştirilmesinde sonuç belirleyici bir katkısı olacaktır. Ancak, Alevi toplumu dernekler eliyle örgütlenemeyecektir. Bir inanç birliği olan Aleviliği kendi kurumları içinde ele almak zorundayız. Talibi Dedesinden, müridinden ve dergahından koparan her girişimin sonu ihanete

Alevilik, Dergahı herşeyin orta yerine koyarak örgütlenmelidir. Dedeler, Alevi aydınları ve orta yerde Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı. Biz bundan yanayız

varır. Ayrıca 22-25 milyonluk bir kitle zaten dernek-parti gibi biçimler altında örgütlenemez.

2. Üzerinde en az tartışılan, en az yazılan öneridir, fakat tabanda önemli bir gücü vardır. O da şudur, toplum, eski yöntemlerle dedeler eliyle örgütlenmiştir. Bu, gelenekçi kesimin savunduğu yoldur.

Bu öneri, çağın getirdiği gelişmeleri yansıtmayan, tam anlamıyla eski yöntemlerle girişilecek bir toparlanmaya işaret ediyor. Oysa, böyle bir "toparlanma" da ters yandan toplumu böler. Alevi aydınlarını koparır uzaklaştırır, toplumu en dinamik kesimlerinden ayırır ve birbirine küs bir durum yaratır.

3. Sezmişsinizdir ki, en doğrusu diyeceğim öneri bu üçüncüsüdür. Birinci ve ikinci öneriler birlikte ele alınmalı ve Dergahı herşeyin orta yerine koyarak örgütlenmelidir. Dedeler, Alevi aydınları ve orta yerde Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı. Biz bundan yanayız. Halkla yakın ilişkisi olan, sürekliliklerini aşabilen Alevi aydınları bundan yana. Çelebilerin de buna çok benzer bir model düşündüklerinin işaretleri vardır. Kavga'nın 19. sayısında, Timurtaş Ulusoy'un röportajını okumanızı rica ederim. Bence, Aleviliğin örgütlenmesi konusunda devrim sayılması gereken görüşler getiriyor. Katılmadığım, hepimizin de katılmayabileceği çeşitli yanları olabilir fakat örgütlenmede devrim sayılabilecek öneriler getiriyor. Üçüncü öneriyi bir daha tekrarlısam, Dergah her işin ortasında olmak üzere, Dedeler ve Alevi aydınları elbirliğiyle örgütlenmek gerekiyor.

Şimdi bu üçüncü öneriyi biraz açmak ve

somut bazı öneriler yapmak istiyorum. Söyleyeceklerim, 4 yıl önce yazdığım kitapta söylediklerimden öde farklı değil. Yürüyen tartışmaların sonucunda bazı vurguların genişletilmiş bir biçimi olacaktır.

III. GÖNÜL KERVANINI DERGAHA YÜRÜTÜN

Soru şudur: Alevilik nasıl örgütlenir ki, bu örgütlenme Aleviliğin ilerici özüne yarasın, Alevi emekçiye yarasın, Türkiye işçilerine yarasın, yani tüm emeği ile geçinen topluma yarasın? Bu soruya yanıt verebilmek için şu 3 ölçütü aklımızda tutmak zorundayız:

1. Ne yaparsak yapalım zorlamasız yapmak, iknaya dayanmak zorundayız.

2. Çelebileri ve Hacı Bektaş Veli Dergahı'nı yok sayarak hiçbir yere varamayız.

3. Alevi aydınını, sanatçısını yok saymak da çiftelyi kendi ayağına sıkırmak demektir.

Demek ki, ancak bu 3 ölçütü gelişmeyen önerilerle bu topluma yararlı bir örgütlenme önerebiliriz. Tabii, bu üçgen içinde yine çok farklı şeyler önerilebilir. Ancak, bu üç noktayı dikkate almayan öneri yanlış çıkacaktır. O zaman, bu üç ölçütü birleştiren bir çerçeve düşününce, şöyle bir öneri tablosu ortaya çıkıyor.

1. Anadolu Alevilerinin ser çeşmesi Pir Hacı Bektaş Veli'nin yerleşip yaşadığı Hacıbektaş ilçesi, ALEVİ KÜLTÜRÜNÜN MERKEZİ olarak kabul edilmelidir.

2. Hacı Bektaş soyu Çelebilere tüm toplum tarafından saygı gösterilmeli ve bu ailenin, Aleviliğin manevi lideri olduğu kabul edilmelidir.

3. Alevi toplumunu Hacı Bektaş düşüncesiyle uyumlu bir zeminde geliştirmek için, en tepede, danışma nitelikli bir kurum oluşturulmalıdır. Yıl içinde belli aralarla Hacıbektaş'ta toplanacak olan bu **Danışma Kurulunda**, her biri bir ocağı temsilen gelen 12 Dede, Bektaşiliği hakkıyla bilen bilim adamları, Aleviliğin özünü dinsel çarpıtmaya boğmadan yaymakta ünlü sanatçılar, Postnişin Efendi'nin manevi liderliği altında yer almalıdır. Bu kurul, kendi içinde sürekli bir örgütlenmeye ve işbölümüne sahip olmalı, düşünsel ve örgütsel konularda, topluma raporlar, öneriler sunmalıdır.

Bu danışma kurulu çeşitli biçimlerde oluşturulabilir. Hiçbirisi Allah'ın emri değildir. Bizim aklımıza gelen öneri şudur: Tüm ocaklardan, tüm derneklerden ve tüm yerleşim birimlerinden temsil ettiği sayıya oranlı olarak 5 yıllığına seçilecek kişilerden oluşmalıdır.

Bu süreç nasıl başlar? Bu en tepedeki danışma kurulunu kurma süreci nasıl başlar? Bu süreci başlatma görevi, yetkisi kendinden menkul kurultay çağırıcılarının olamaz. Bu süreci başlatma görevi, sayısız tarihsel, güncel ve moral nedenlerden dolayı Çelebilerindir. Bu, onların tarihe, bugüne ve Alevi toplumuna karşı tarihsel sorumluluklarıdır.

Böyle bir kurulun önerisinin gücü deşetli olur. Zorlama yoktur, İknaya dayanıyor, gönüllüdür ama önerisinin gücü deşetli olur.

4. Bu tepe örgütlenmenin altında, Dedelik kurumunun durumu geliyor. Bir kere cemevlerinin açılması mutlaka hızlan-

dırılmalı. Tüm dernekler, kim neredeyse cemevleri açmalıdır. Bu, Dedeliğin de canlanması demektir.

5. Dedelik kurumunu çağın gereklerine uyarlamak için, Hacıbektaş'ta Danışma Kurulu'na bağlı olarak çalışacak bir Eğitim Enstitüsü kurulmalıdır. Bu da, Timurtaş Ulusoy'un önerilerinden biridir. Dedeler ve Dede çocukları burada eğitilmelidir. Tabii, bizce burada Dede soyundan gelmeyenler de eğitim görmeli ve bu kültüre hizmet edecek yeterliliğe geldiklerinde bunlar da Dedelik yapabilmelidirler.

6. Bu çatı altında eğitilen Dedeler daha sonra maaşlarını Alevi toplumundan almak koşuluyla maaşlı görev yapmalıdırlar.

7. Hizmet yapan Dedeler, her yıl yenilenmek yoluyla icazet almalı ve talip üzerine öyle gitmelidirler. İcazet almaya gelen Dedelere icazet, Postnişin tarafından, yani bir kişi tarafından değil, Eğitim Enstitüsü'ne bağlı olarak Dergahta kurulacak olan Eğitim Kurulu tarafından, önce o Dedenin bilgi düzeyi tartılarak verilmelidir. Bu da Timurtaş Ulusoy'un önerilerinden biridir.

8. Hacıbektaş'ta Danışma Kurulu'na bağlı olarak, bir de Yayın Kurulu oluşturulmalıdır. Bu kurulun temel görevi, Aleviliğin her yönünü araştırmak ve geliştirmek üzere bilimsel çalışmaları desteklemek, öncelik taşıyan konuları belirlemek ve bu konularda araştırma bursları vermek olmalıdır.

9. Türkiye'deki ve Avrupa'daki tüm dernekler geniş görüşlü, sabırlı ve ardıcıl bir tutumla çalışacak olan bir Genel Koordinasyon Kurulu altında toplanmalıdır. Bu kurul, aylık noktalarından çok, ortak noktaları öne çıkarak çalışmalıdır.

10. Bu Genel Koordinasyon Kurulu tarafından tüm derneklerin önüne şu üç çalışma alanı temel görevler olarak konmalıdır:

1. Cemevleri açmak,
2. Arası belirli süreyi geçmemek koşuluyla paneller, konferanslar düzenlemek,
3. Alevilik konusunda bilimsel araştırmaları somut olarak teşvik etmek ve desteklemek.

Bunlar Aleviliği candan seven insanlar olarak bizim, Alevi toplumuna önerilerimizdir.

Bu öneriler, kendi kafamıza göre bir dünya kurmanın önerileri değildir. Bizim doğrularımıza göre en iyisi böyle olur diye düşünüp getirdiğimiz maksimal öneriler değildir. Çünkü konu, Aleviliğin, Alevilerin birliğidir. Bu amaca en yararlı önerileri bulmaya çalıştık. Serinkanlı düşünüldüğünde, Çelebilerle, Dergah'la, Ocaklarla ya da derneklerle ilgili, yerli ya da yersiz çeşitli şeyler öne sürerek, bu birliğe karşı çıkmamızın bir tek anlamı olduğu görülecektir: Kişisel ya da kesimsel çıkarları, Aleviliğin genel çıkarlarının önüne koymak. Bunu yapanı da tarih ve toplum affetmez. Sağolun.

R.YÜRÜKOĞLU'NA SORULAR

HÜSEYİN TEMİZ:

Sayın Yürükoğlu, bir Alevi Enstitüsü'nün

kurulup, Dedelerin, Dede çocuklarının ve hatta halktan bu işi yapabilecek kişilerin orada eğitilmesini önerdi. Dedeliği oniki imamların soyundan gelir kabul ediyorsak, Alevilikte Dedelerden başka kimse Dedelik yapamaz. Oniki imamların soyundan gelmeyenler Dedelik yapamazsa, neden o zaman halktan kişileri o enstitüde eğitmeliyiz?

SÜLEYMAN:

Sayın Yürükoğlu'nun görüşlerinde şunu sezdim, yanlış anlamışsam özür dilerim. Alevilik bir merkezi kurumlaşmaya götürülmeye çalışılıyor. Tarihte görüyoruz ki, ister dini inanç olsun ister olmasın, merkezileşme ille de iyiyi getirmiyor. Bazen ademi merkezileşme bir inanca çok daha

iyi hizmet ediyor. Hristiyan aleminde de aynı durum var. Örneğin bütün işlerin Vatikan'da toplanması bugün Hristiyan aleminde rahatsızlık yaratıyor. Avrupa'nın birçok yerinde insanların kiliseyi terketmesine sebep oluyor. Bunlar artık profesyonelleşmiş din adamları, nasıl politikayı politikacılar meslek halinde yürütüyorlarsa, bunlar da dini bir meslek halinde yürütüyor. İnsanların sorunlarından kopuk bir din yürütümü var. Aleviliğin bugün farklı bir özelliği var, ezilenlerin içinde olan, halkla bağı çok kuvvetli olan bir durumu var. Neden, çünkü merkezi bir kurumu yok. Devlet dini olmamak çok önemli. Devlet bir baskı mekanizması, hangi toplumda olursa olsun. Devlet dini olduğun zaman baskıya fetva çıkarma durumuna düşersin. Sizin görüşlerinizin bu kadar modern olması temeline temenni ederim ki bu noktaları dikkate alarak Alevilik konusunda daha iyi adımlar atılmasını sağlayabilirsiniz.

Diğer bir mesele. Sayın Birdoğan dedi ki, bugün Hacı Bektaş Veli adıyla dernekler kurulabiliyor ama Alevi adıyla kurulamıyor. Şundan olamaz mı? Hacı Bektaş-ı Veli, Pir Sultan'dan başka bir konuma sahip. Hacı Bektaş-ı Veli, ezilenlerin yanında olup ezenlere karşı çıkmadan çok, uzlaşma, Aleviliği kurumsallaştırma, deyim yerindeyse birçok kesim için kabul edilebilir hale getirme rolü oynamıştır. Bundan dolayı da Hacı Bektaş-ı Veli çok daha kabul edilebilir ama Pir Sultan ya da Alevi adı çok daha korkulan adlardır.

EROL:

Az önceki konuşmanızdaki ilerici tutumunuza ve değerli düşüncelerinize olduğu gibi

katılıyorum. Benim düşündüğüm şudur: Alevilik bir öğreti, bir yaşama biçimiye bunun kesin kuralları da olmalıdır. Yoksa, gelecek nesile nasıl aktaracağız? Kesin olmayan soyut şeyleri aktarmak çok zordur. Onun için Alevilik öğretisinin belli kuralları olması gerekiyor. Zamanında belli kurallarla düzenli bir biçimde eğitim verilmiyor muydu? Diyelim ki, o kurallar eskidi, bugüne uygun kurallar geliştirilemez mi? Mesela siz son konuşmalarınızda bazı şeyler önerdiniz. Bunlar kesin ve net cevaplardı. Bunları tabii önce toplumun kabul etmesi sözkonusu. Bunlar topluma sunulur ve görüşler alınarak, yüzlerce binlerce fikri biraraya toplayarak kesin kurallar oluşturulup bir öğreti haline getirilemez mi?

HAYDAR ŞANLITÜRK:

Sayın Yürükoğlu'na çok teşekkür ediyorum. Çelebiler hakkındaki övgülerinden dolayı çok teşekkür ediyorum. Tarihler boyunca davayı elinde tutup hizmet eden Çelebiler'e getirdiğiniz övgüden dolayı size teşekkür ediyorum. Gerçekten öyledir.

Sayın Nejat beye soruyorum, dört kapı kırk makamdan yola devam edelim mi, yoksa bunu okuyup da şöyle bir yana koyalım mı?

Mersin'de dört kişi çıkıp 14 milyara cami yaptırıyor, insanlardan toplayarak. Bizler, Alevi derneklerinin hangisi cemevi açacaksa hep birlikte yardım etmeliyiz. Hepinize teşekkür ediyorum.

ABDULLAH:

Önce her iki konuşmacıya, arkadaşlarım Nejat beye ve Rüştü beye çok çok teşekkür ederim. Konuştukları bizim fikirlerimize uygun gelmesinde saygı göstermek zorundayız. Rüştü bey dedi

ki, Alevilik bir din değildir, bir inanç meselesidir. Alevilerin dini nedir? Aleviler allaha inanıyorlar mı? Her ikiniz de soruyorum, Alevilerin dini inancı İslamiyet midir? Yoksa başka dini inançları mı vardır? Yoksa hiçbir dini inancı yok mudur? Aleviler dinsiz midir? Biz İslamiyete inanmıyorsak, cemlerimizde neden Ali bizim Şahımız, miraçtaki Muhammed padişahımız diyoruz? Biz İslamiyeti kabul etmiyorsak, Arap Muhammed niçin bizim padişahımız oluyor? Arap Ali niçin bizim Şahımız oluyor?

RIZA ATAY

Dedelerin günün koşullarına göre modernleşmesi gereğinden konuştuk. Ben, yüz küsur yaşında Dedelerimizin sohbetlerinde bulundum. Bu Dedeler hiçbir zaman modern olmayacak bir yol göstermiş değildir. Bugün hâlâ yüzlerce yıl önceki insanın bize söylediğini dinliyoruz: Eline, beline, diline sahip ol. Yanlış anlama olduysa özür dilerim. Eğer bir Dedenin diyelim ki yanan 100 wattlık ışığı 50'ye düşürülmek isteniyorsa bunda doğru birşey göremiyorum.

SELİM KANATLI:

Esasında Alevilik denizde batmak üzere, hani ismi var cismi yok, bunu kurtarmak için çalışıyoruz. Çünkü tarihte olup bitenleri, Hanefiliğe karşı Aleviliği kabul ettirmek için neler olduğunu hepimiz biliyoruz. Şimdi barıştırma yapıyorsunuz. Peki, bu Aleviliğin tarifi nedir? Alevilik nedir? Bunun tarifini şimdiye kadar yapmanız lazımdı. Kendi görüşüm Alevilik bir felsefedir, bir dünya görüşüdür, bir tarihtir. İkinci sorum, Alevilik Türkçülük müdür,

Kürtçülük müdür, yoksa Arapçılık mıdır? Sayın Birdoğan'ın iki toplantısına katıldım, hiçbir zaman Arap Alevilerinden söz etmedi. Bir Arap Alevisi olarak bunu üzücü buluyorum. Reformdan bahsediyorsunuz, reform yapacaksam önce kendi toplumum için yaparım. Ondan sonra sayın Sünniler hoşgeldiler sefalar getirdiler. Halkımız her zaman Sünniye de, Hristiyana da, Yahudiye de açık. Ama herşeyden önce kendi insanlarımızı kazanmak mecburiyetindeyiz.

Üçüncü sorum sayın Yürükoğlu arkadaşımıza. Örgütlenme derneklerde değilse nerede olsun, ne yapalım ki örgütlenelim? Alevilik gerçekten ölmüştür, elimizden geldiği kadar diriltmek için uğraşıyoruz. Teşekkür ederim.

MUSTAFA ŞANLITÜRK:

Bizler burada ikinci kuşak olarak sizin konuşmalarınızın çoğunluğunu hiç anlamıyoruz. Burada yaşayan yeni nesilin anlayabilmesi için konuya bir açıklık getirseniz memnun oluruz. (alkışlar)

SALONDAN BİR CAN:

Soracağım sorunun Abdullah abi üzerine vardı. Her iki konuşmacı da, ki daha önce ben de birçok defalar dinledim, Aleviliğin bir din olmadığını, bir kültür, bir yaşam biçimi olduğunu vurguluyorlar. İnsan düşünüyor, tamam Alevilik bir din değildir, peki nedir? Kültürdür, yaşam tarzıdır ama biz dinsiz mi diyeceğiz yani? Eğer Alevilik bir din değilse nedir? Yaşlı kuşaklar, ki ben de bunlardan biriyim, Aleviliği Müslümanlık içinde bir mezhep olarak kabul ediyor.

TURGUT ÖKER:

Sayın Yürükoğlu, tarihsel bağları iyi değerlendirmesi nedeniyle ya da bir potansiyelin kendini tarihsel değerleriyle ifade etmesinin doğruluğuna dikkat çekerek, örgütlemenin cemevleri modeliyle daha uygun olacağını belirtti. Bana da öneri olarak çok mantıklı gelmesine rağmen, pratikte bunun mümkün olamayacağını söylemek istiyorum.

Örneğin Almanya'da, dernekler masasına kayıtlı olmayan, dernekler tüzüğüne göre hareket etmeyen, ona göre seçim yapmayan bir oluşum illegaldir. Örneğin bugünkü toplantıyı biz dernek adına değil de, cemevi adına yapsak, bu bir illegal toplantıdır. Her an polis böyle bir toplantıyı basabilir. Türkiye'deki modeli bilmiyorum, dernekler modelinin dışında Alman devletinin sunduğu başka bir seçenek yok. Bu anlamda, isim olarak cemevlerini alsanız bile, mecburen dernekler masasına kayıtlı olmak durumundasınız. Bir de burada kiliselerin bağımsız bir yapısı var. Ancak o biçimi kabul ederek örgütlenme, yani Alevi kültür merkezi yerine, Alevi din merkezi diye örgütlenme, dernekler masasından bağımsız çalışmayı getirir.

Gerçekten, Alevilerin bugünkü örgütlenmesini tarihi bağları içinde gündeme getirmek model olarak bana çok anlamlı geliyor. Ancak, Avrupa'da cemevi olarak örgütlenmenin özellikle bu aşamada pratik zorluklarının olacağına inanıyorum. Dernek modelini bu aşamada olumsuzlayan bir yaklaşım, başka bir alması da sunamayaacağına göre ortaya bir boşluk çıkacaktır. Bu noktada düşüncenizi genişletmenizi istiyorum.

MURAT ERASLAN:

Bir sorum sayın N.Birdoğan'a, kendisi Türkiye'de ikamet ettiği için. Şu anda ►

◀ Türkiye'de Alevilerin örgütlenmesi konusunda kısa bir açıklama yapabilir misiniz?

Ikinci sorum iki konuşmacıya da. Almanya'da önemli bir konu var. Biliyorsunuz, küçük bir şehirde bile maalesef demekler ikiye bölünmüş durumda. Bunun yanında şimdi bir de federasyon meseleleri çıktı. Şu anda mevcut bir federasyon var fakat bazı Alevi örgütleri bu federasyonun Alevi insanlarına yararlı olduğuna inanmıyorlar. Karşısına, şu anda gördüğümüz kadarıyla, iki üç tane alternatif çıkıyor, bazı yerlerde toplantılara davet ediyoruz, Almanya'da bu federasyonlar ve örgütlenme konusunda sizlerin fikirlerinizi alabilir miyiz?

SALONDAN BİR CAN:

Yürükoğlu arkadaşın eleştirisi mahiyetindeki konuşmasına teşekkür ediyorum. Gerçekten, bu konuşmadan çok şey öğrendim. Yalnız, eleştiriyi karşı ufak bir eleştiri yapmak istiyorum. Eskiden devrimci Aleviler Dedeleri köyden kovdu dedi Yürükoğlu arkadaş. Şimdi arkadaşlar, geçmişlerde, Aleviler mumsöndü yapar diyenler devrimciler değildir. Yavuz Sultan Selim zamanında kırk bin Aleviyi diri diri gömenler devrimciler değildir. Yani sanki Aleviliğin yok edilmesinin sebebi devrimciler olmuştur. Bu meseleleri konuştuğunda dikkat etmemiz gereken çok hususlar vardır. Türkiye'de devrim yoktu ki, devrimciler şunu bunu yaptı diyelim. Türkiye'de komünizm mi vardı? Bu yönü biraz açarsanız, Alevilerin kimler tarafından silindiğini ve silineceğini açıklığa kavuşturursanız gerçekten memnun olurum.

ABDULLAH GÜNDOĞDU:

Sayın Yürükoğlu ve Birdoğan'a geldikleri için teşekkür ederim. Benim size üç sorum olacak. Bir, İslamlık ve Müslümanlık arasındaki fark nedir? İki, Dedelerin görevlerini detaylı olarak yapmalarının sebebi nedir? Üç, 1984'den bu yana Alevi dernekleri kuruldu. Neden 1984'ten bu yana kurulmaya başlandı? Neden daha önce yoktu?

R. YÜRÜKOĞLU'NUN SORULARA YANITLARI

Önce Nejat Hoca'nın konuşmasının genelinden edindiğim izlenimi söylemek istiyorum, tekil noktalar üzerinde durmayacağım. Hocamızın konuşması bana biraz hem nalına hem mihna geldi. Nalına olanları kabul ediyorum. Dergahı övdüğü yerleri kabul ediyorum, yerdiği yerleri pek doğru bulmuyorum. Tarihsele nedenlerinden kopararak ve bazı yanlara değinmeden söyleniyor çünkü. Dedeleri övdüğü yerleri kabul ediyorum, yerdiği yerleri kabul etmiyorum.

O kadar büyük bir toplum, o kadar eski bir tarihle karşı karşıyayız ki, aydınlar kaldıramayacakları yükün altına girmemeli, oynayamayacakları rolleri soyunmamalıdır. Bu toplumu, dünyanın gelmiş-gelecek en bilgili insanı olsa, toparlayamaz. Bu toplumun tarihten gelmiş ananeleri var, gelenekleri var. İşte, o bilgi biriktirmiş insanların yapmaları gereken şey, bu tarihten gelen merkeze destek olmaktır, omuz vermektir. Merkezin kulağı açıktır. Kavga'nın 19.sayısını bir daha söylüyorum, lütfen Timurtaş Ulusoy'un röportajını okuyun.

Kulakları açıktır Çelebilerin, dinlemeye, gereken yerlerde kendilerini geliştirmeye, değiştirmeye açıktır. Ve sizlere, Alevi aydınlarına ihtiyaçları vardır. Siz bunu yapmazsanız, boşluk şöyle ya da böyle dolar, davanıza zarar vermiş olursunuz.

Şimdi sorulara gelirsek, **Hüseyin Temiz**, Dede soyundan olmayanın Dedelik yapamaması konusunu getirdi. Söyledikleri doğrudur, bugüne kadar gelen yol budur. Ama bana bu yapılabılır gibi geliyor. Ayrıca bu, yani Dede soyundan olmayan insanların Dedelik yapabilmesi bir fikirdir. Olmazsa olmaz, bu olmazsa Alevilik örgütlenemez gibi getirmedim. İyi bir şeydir, olabilecek bir şeydir ve de işlerin başlarına dönerse, Hacı Bektaş Veli dergahında Alevi olmayan çok mürit, çok derviş görürsünüz. Ermeni dönmesi de var, Hristiyan dönmesi de var. Yani Alevi toplumu, ilk insanla birlikte Alevi olarak dünyaya gelmedi. İlkere bakarsanız, hep başka yerlerden geldiler. En büyük ozanların bazıları Alevi değildir. Aleviliği gönülden benimsediler, Alevi oldular. Örneğin, Kaygusuz Abdal. Bunları da dikkate alınca şuraya geliyor iş: Nice Ali'ler gördüm ki Osman çıktı, nice Osman'lar gördüm ki Ali çıktı. Seçmeyi bilmek sorunudur. Yapılabilir ve yapılırsa Alevilik bundan kazanır.

Süleyman arkadaş, Alevilik merkezi bir kurumlaşmaya götürülme-ye çalışılıyor, merkezileşme her zaman iyiyi getirmez, Alevilik iyidir çünkü merkezileşme değildir dedi. Ben devrimci harekette 27 yıllık örgütlü yaşamım içinde şunu iyi öğrendim, kim ki ademî merkezileşmenin iyiliğinden söz eder, çoğunlukla kendisi merkezi bir şekilde örgütlüdür. Kim ki bir topluluğa, "merkezi örgütlenmeyin" der, o kişi o topluluğun örgütlenmesine karşıdır. Merkezi olarak örgütlenmeden güç olmak olanaksızdır. Çeşitli yerel yapılara yetki devri güzel bir şeydir ama örgütlenme özünde mutlaka merkezileşmedir. Karşıdaki düşmanlar örgütlüdür. Tepeden tırnağına örgütlüdür. Alevi toplumu merkezi örgütlenmek zorundadır. Geçmişte merkezi örgütlenmiştir, sonra bu örgütlenme dağılmıştır. Herhangi bir gücün örgütlenip hakkını almasından konuşuyorsak, bu merkezi olur.

Bu arkadaş, aynı mantığı sürdürerek, şunu da söylüyor: Demek adı olarak Hacı Bektaş Veli kabul ediliyor da, Pir Sultan Abdal ya da Alevi kabul edilmiyor, çünkü Hacı Bektaş Veli uzlaşmacıdır. Bunu hiçbir şekilde kabul etmiyorum, Hacı Bektaş Veli uzlaşmacı, ödünçü değildir. Ayrıca, Pir Sultan adıyla örgütlü bir de dernek vardır Türkiye'de. Alevi adıyla demek kurulması engelleniyorsa, sanırım bu, "tekke ve zaviyeler" yasasıyla ilgilidir.

Abdullah Aslan Alevilerin dini nedir diye sordu. Abdullah ağabey geçen yıl da aynı soruyu sormuştu. Şimdi ben kendime göre bir tanım yapacağım, düşüncesine uymazsa affetsin beni. Alevilik, İslamın genel çerçevesi içinde, büyük çoğunluğu İsmâaşiye mezhebine, 12 imamcı mezhebe bağlı bir

tasavvufudur. Yani Alevilik kendi başına bir din değildir, bir mezhep de değildir. Bir dinin bir mezhebi içinde bir sufi akımıdır.

Aleviler allaha inanıyor mu? Tabii, çok büyük çoğunluğu allaha inanıyor. Tanıdığım allaha inanmayan Aleviler de var, sizler de tanırıyorsunuz ama büyük çoğunluğu allaha inanıyor.

Selim Kanatlı dört şey söyledi. Birincisi, Alevilik denizde batmak üzere, kurtarmaya çalışıyorsunuz dedi. Sonra da, Alevilik bugün ölmüştür dedi. Bunlar, yaşanan gerçeklerle de, birbiriyle de hiç tutarlı değil. Alevilik denizde batmak üzere ya da ölmüş değil, bugün Türkiye toplumundaki emekçi kesimler içinde en coşkun örgütlenmekte olan, en büyük dinamizme sahip kesim. Nedir yani, ölmüşler mi burada toplandı, mezarlardan mı çıktık geldik?

Üçüncü olarak, örgütlenme derneklerde olmaz da nerede olur diye sordu. Konuşmada bunun yanıtı vardır. Dördüncüsü soru muydu anlayamadım, devrimcilerin köylerden Dedeleri kovmaları konusu. Kovdular ve bundan Alevilik büyük zarar gördü. Dedeleriyle bağı kopan toplum yirmi yıl boşlukta

kaldı. Bu az bir zarar değildir. Dedeler götürüyor bilgiyi, Dedeler birleştiriyor toplumu. Dedeler aradan çıkınca toplum atomize oldu. Ama devrimci gençler bunu kötülüklerinden yapmadılar, Aleviliğe düşman olduklarından yapmadılar, iyi bir şey yapıyoruz diye yaptılar. Ama öte yanda, Sünniden gelen devrimci genç böyle bir şey kendi tarafı için kafasından bile geçiremedi. Bu noktayı istismar etmek istemiyorum, bir devrimci olarak özeleştiriyi yapıyorum. Alevi toplumunun devrimcilere belli bir kızgınlığı var, öfkesi var ama düşmanlığı yok. O yine onun dostudur. Kim ne yaparsa yapsın, kim ne derse desin, Alevilikle devrimci etle tımak gibidir, birbirinden ayrılmaz. Ama biz gerçekleri kabullenirsek daha da iyi dost olur. Orada bir zarar gördü Alevilik. Yoksa, mum söndürüyor diyenler, Alevileri kesenler tabii ki devrimciler değildir. Ben de öyle bir şey demedim. Devrimcilerle Aleviler sonuçta aynı sandaldadırlar. Bir ucu su alırsa, öte ucu da batar, Tarihsel olarak böyle.

Turgut arkadaşın sorusu cemevleri konusunda. Teknik bir konu bu. Usta bir avukatla 15 dakikada çözülebilecek bir konu.

SALONDAN BİR KİŞİ: Araya girmek gibi olmasın ama bildiğim kadarıyla öyle bir yasaklama yok. Toplantı özgürlüğü olduğuna göre, toplantı yapabilirsiniz.

R.YÜRÜKOĞLU: Bu çeşit konularla yıllar içinde çok karşılaştık, bir kısıtlama varsa da üzerinden kolayca aşılabılır.

TURGUT: Model olarak demek örgütlenmesinin yanlış olduğuna dikkat çektiniz. Öyleyse derneklerdeki insanlar cemevleri örgütlenmesini mi gündeme getirecekler? Araştırdık, o noktada zorluklar var.

R.YÜRÜKOĞLU: Ben ne demek istediğimi tam anlatayım, gerisini tabii siz bilirsiniz. Alevi toplumu demekler eliyle örgütlenemez dedim ve bunda ısrar ediyorum. Ama bundan şuraya gelin-

mez: Öyleyse demekleri bırakıp gidin. Öyle bir şey demiyorum. Demeklerin yapabileceği, yapması gereken çok yararlı işler var. Ama demekler cemevi açabilir, bunda da ısrar ediyorum. Bu çeşit hukuk sorunlarıyla çeşitli alanlarda yıllardır boğuşuyoruz. Onun için iyi biliyorum, üzerinden atlanması zor olmayacaktır. İyi bir avukatla hemen çözülür. "Hukuk" böyle istiyorsa, dernek çerçevesi içinde, demneğin bir yan birimi olarak cemevi açılabilir. Avrupa'da durum böyle.

Türkiye'de daha büyük bir bela var. Bu tekke ve zaviyeler yasası kalkmadan gerçek bir demokrasinin gelmesi olanağı yoktur. Bu yasa yalnızca Alevilerin zararına kesmiş bir bıçaktır. Sünninin camisi duruyor, herşeyleri duruyor. Bu yasanın kaldırılması için devrimciyim, demokratım diyen herkesin mücadele etmesi gerekir. Ama ancak sorunları derininden kavrayan demokrat bunun için mücadele yürütebilir. Bizim ülkemizdeki demokrasi nedense bu çeşit hedeflere karşı oluşmuş bir kavram!

Murat Eraslan, federasyonlar konusunda bir soru sordu, ben de fikrimi söylemek istiyorum. Belki bazılarına ters gelecek, bağışlayın. Bana kalsa, sakın ha sakın farklı federasyonlar kurmayın derim. Tamam, varolan federasyon geri bazı şeyler savunuyor olabilir ama sizin göreviniz nedir ki? Yığını bölmek, yığının içinde olmak ve doğruları onlara kabul ettirmek. İkiye bölünmeyin. Ben olsam Elçioğlu'nun başkanı olduğu federasyona girerim. Bu federasyona girmekle ne kaybedersiniz? Hiçbir şey kaybetmezsiniz. O federasyonun tabanı olan, sizin yüzünü görmediğiniz canlarla konuşmak olanağınız olur. Şimdi o federasyonun üyesi olan 18 demneğin üyeleriyle konuşabiliyor musunuz? Konuşamıyorsunuz. Göremiyorsunuz bile. Ama o zaman sizi dinleyecekler. Hele tavırlara da dikkat ederseniz, yerli yersiz "gerici" gibi sıfatlarla hareket etmezseniz, ortak noktalardan kalkarsanız. Zaman, zamanı izleyen düşünceden yanadır!

Siz kendi elinizle kendinizi bölerseniz, üç demek iki de küçük demegi alır bir federasyon kurarsa, bu bölünme nasıl giderilir sonra? Devrimci hareketteki ilk bölünmeleri biliyorum, 1965-68'lerde. Gerçek anlamda fikir ayrılıklarına dayanmıyordu. İki arkadaş kızıyor gidiyor, dört tanesini de yanına alıyor ama ondan sonra bir daha da birleşmeyecek akımlar haline geliveriyor. Bölünmenin, ayrılmanın kendine özgü bir mantığı var. Tam geçerli bir nedeni yoksa da doğuruyor. Kendini rasyonalize etmek zorunda çünkü, kanıtlamak zorunda, ayrıldım çünkü ayrımım. Ayrı değilse bile, ayrı olmasının koşullarını yaratıyor. Ben olsam, bugünkü aklımla bunu yapmam. Belki tam yerine oturmuyor, belki yanlış bir şey söylüyorum ama devrimci harekette yaşadıklarımızdan çıkarak söylüyorum. Toplumu kazanmanın yolu bu değil.

Abdullah ağabeyin İslamlık-Müslümanlık farkı sorusu. Çok yerde şöyle konuştuğumu okudum: İslam kendisi gönülden kabul eden, Müslüman kılıç zoruyla kabul eden. Ancak, bu ikisi arasında bilimsel anlamda bir fark olduğunu sanmıyorum. Anadolu'da halkın kullanımı içinde böyle bir ayrım var. Bu ayrım bir işe yarıyor ki yapmışlar, silip atmayın. ●

Dedelik üzerine farklı bir görüş

Pir Sultan Abdal kültür-sanat
dergisinin yönetmeni Ali Balkız'la
Alevilik ve Dedeler üzerine söyleşi

Ama Anadolu'da sınıflar ve sınıf savaşımı kapitalizmin oluşmasından önce de vardı...

Aleviliğin doğduğu çağda ülkemizde ya da dünyada sınıflar yoktur demek istemedim. Sınıflar vardı ama Marksizm diye bir öğretiyi yoktu. (Bugün) Marksizm gibi çağdaş bir öğretiyi varken, sınıflar arasındaki ilişkileri biz Alevilikle çözemeyiz demek istedim.

Ülkede Alevi olmayan işçiler, köylüler var. Ki bunlar nüfusun büyük çoğunluğunu meydana getiriyor. Meseleye Alevilik açısından bakamayacağımız ve bence bakmamamız da gerekir. Çağın dışına düşmüş oluruz. Mutlaka yanılırız, mutlaka yeniliriz.

Bence ülkemizdeki sorunları sosyalizm çözecektir. Alevilik sorunu da, Kürt sorunu da, öteki bütün sorunlar da ancak sosyalizmle çözülecektir.

Sosyalizmin toplumsal istemleriyle Alevilik arasında benzerlik var, ama...

Uyuşmuş, ne kadar güzel uyuşmuş. Aleviler konumları, öğretileri, yaşamları itibarıyla zaten tutucu, statükocu değildirler. İlerici bir özleri vardır. Sosyalist olmaya açıktırlar.

Kalıcı çözüm elbette sosyalizm, ama bugün gündemde Aleviliğin demokratik istemleri de var. İşçi sınıfı tüm ezilenlerin sorunlarını dile getirirken 22 milyonluk Aleviliğin sorunlarını bir kenarda tutamaz. Tam tersine, Aleviliği devlete, diyanete, Türkçülüğe çekmeye çalışanlara karşı, onun "72 millete bir gözle bakan", egemen sınıfa başkaldırıcı, emekten yana, laik özünü dile getirmek durumundayız.

Aleviliği herkes, kendi çıkarları doğrultusunda bir yerlere götürmek istiyor. Kimileri parti kuracaklar, kimileri devletten paye, ihale alacak, zengin olacak. Kimi yeni ve ruhani anlamda lider olacak.

Alevi kitlesinin sorunlarının çözümünde, kimliğinin tanınmasında, demokratik ve insani taleplerinin kazanılmasında çalışan insanlar - ki bunların Alevi olması da gerekmez - yok mu? Elbette çok var.

Alevi kitlesi aydındır, demokratik, devrimcidir, sorgulayıcıdır. Kimin ne amaç taşıdığını anlayacaktır. Varsın onu devlete yardımcı olmaya çağıransın olsun. O, devletin niteliğini biliyor, kendisinin bu ülkede yerinin ne olduğunu da çok iyi biliyor. Bence halka güvenmek, konu Aleviler ise Alevilere, onların sağduyusuna güvenmek, akılcılık ve mantıklarına güvenmek çok daha doğrudur. ●

Kendinizi tanıtır mısınız?

Sivas'ta doğdum, Malatya'da büyüdüm. 1970'de Cebeci Tuzum Öğretmen Okulu'nu bitirdim, 1980'e kadar yurdun çeşitli yerlerinde meslek dersleri öğretmenliği yaptım. 12 Eylül birçok şeyle birlikte öğretmenliği elimden aldı. Şimdi Ankara'da serbest olarak çalışıyorum. Genel mücadeleye yazılarımla, öykülerimle, konuşmalarım ve katkıda bulunmaya çalışıyorum, Pir Sultan Abdal Kültür ve Tanıtma Derneği'nin yayınladığı dergiyi yönetiyorum.

Sizi bu derneğin çalışmalarına katılmaya yönelten neydi?

Pir Sultan Abdal düşünce ve felsefesinin bugün de 400 yıl evvelki kadar geçerli ve gerekli olduğuna inandığım için bu derneği seçtim. Ayrıca bu derneğin birçok soruna ve bu arada Alevi-Bektaşî sorununa çağdaş ve demokratik, "ülkenin öteki sorunlarıyla bir bütün olduğu" şeklindeki yaklaşımı, ülkenin genel sorunlarının çözümüne bu konunun da çözümlenebileceği anlayışı ve düşüncesi bana yakın geldi.

Aleviliği nasıl algılıyorsunuz?

Ben Aleviliği, insanın kendi kendisiyle, vicdaniyla başbaşa kalması ve bunu bir yaşam biçimi edinmiş olması şeklinde algılıyor ve anlıyorum.

O insanı özgürlüğe çağırıyor. Tartışmaya, soru sormaya, yanıt vermeye ve en önemlisi hayata çağırıyor. Bu anlamıyla bundan 700 yıl evvel ne kadar geçerli bir düşünce sistemi ise bugün de o denli geçerli bir düşünce sistemidir.

Aleviliğin oluşumunda elbette bir sınıfsal yan ve öz vardır.

Anadolu'da Selçuklu ve Osmanlı yönetimindeki halk erkeği yer almıyordu, teba idi. Musahib kardeşliği, hakullah, dergahlar, bence fakir Anadolu halkının bir çıkış yolu bulma zorunluluğundan, bir sosyal yardımlaşma ve dayanışma sistemi olarak oluşmuştur. Devletin bunu yoketmeye yönelik baskılarını biliyoruz.

Yine de yokedememişler...

Kültürler yokedilemez. İnsanlar yaşadıkları müddetçe kültürlerini taşıyacaklardır. Alevilik de yokedilememiştir, yokedilemeyecektir. Bu salt Aleviliğe has bir özellik değildir, bütün kültürlerle hastır.

Anadolu toprağı birçok uygarlığa analık, yurtluk etmiştir. Kültürlerin bir bileşimidir. Alevilik de o mozaik taşlarından bir renktir, bir tondur.

Alevilikte Dedelik kurumu hakkında görüşünüz nedir?

Dedelik kurumu, bir örgüt biçimidir. Aleviliğin doğuşundan günümüze dek gelmesini sağlayan, taşıyan önemli temel taşlarından biridir. Dededir ki, köyü toplu tutabilmiş, o kültürü verebilmiş, yaşatıp saklayabilmiş ve bugüne getirebilmiştir.

Ama Dedeliğin bugün günümüze ne kadar hitab ettiği tartışılmalıdır. Siyasi partiler, sendikalar, dernekler, vakıflar, devlet aygıtı ve örgütlenmesi varken, legal-illegal birçok örgüt biçimi doğmuş ve çağımızda kendi varlıklarını devam ettirebilmek için çokça mesafe katetmiş ve deneyim kazanmışken - özellikle çağımızın altını çiziyorum - bu kurum ne kadar gereklidir? Gerekliden çok, ne kadar çağdaştır?

Alevi toplumu başka bir biçimde örgütlenebilir mi de-

mek diyorsunuz?

Toplumu etkileme ve yönetme yetisi açısından söylüyorum. Kitle iletişim araçlarının, medyanın bu denli yaygın olduğu elektronik, bilgisayar çağında, Dedenin üç kulhuvalah bir elham ile insanları yönetebilmesi, onlara önderlik edebilmesi olanaksız gibi geliyor bana. Dinsel anlamda da çağı yakalayamayacaktır.

Geleneği aktarma anlamında mı?

Elbette, geleneği aktarma anlamında. *Pir Sultan Abdal* dergisinin, *Kavga* dergisinin, *Ehlibeyt*, *Cem* dergilerinin, kitapların yani yazılı basının insanları ne kadar etkilediğini düşününüz, bir de Dedenin bir insanı, insanları ne kadar etkilediğini düşününüz. Dergiler ve kitaplar aracılığıyla yapılan etkileşimin çok daha etkili olduğunu anlatmak istiyorum. Hele bir de televizyonu, radyoyu düşünürseniz, Dede ne kadar etkili olabilecek, ne kadar lokal kalabilecek?

Sorunlar, Dedelerin ve Dede çocuklarının eğitimiyle aşılanmaz mı?

Hayat dayatacaktır. İstesek de istemesek de, ya bu kurum fonksiyonlarını toptan yitirecek, kendini tasfiye edecektir, ya da çağdaş olmak zorunda kalacaktır.

Alevi kültürünün gelecek kuşaklara özünü koruyarak aktarılması sorununu Dedelerimiz mi çözeceğiz?

Hayatın kendisi çözecektir, çözmek zorundadır. Ben belli reçeteler önermek istemiyorum.

Bugün Aleviliğin genel sorunları nelerdir, son zamanlarda-

ki canlanışa ne diyorsunuz?

Bugün şöyle birşey gelişti. Sovyetler Birliği'nde ve o blokta sosyalizmin başarısızlıkla sonuçlandığı, bir umut kapısı, bir kurtuluş kapısı olmaktan çıktığı sanılıyor...

Böyle bir ortamda, sınıflar arasındaki mücadelenin diyalektiğini kavrayamamış ve sosyalizmin bittiği sanısına kapılan birçok küçük burjuva, dönek bundan etkilenmiş, kafasında ve eylemlerinde sosyalizmi bir umut kapısı olmaktan çıkartmıştır. Sünni olanlar Sünniliklerini, Aleviler Aleviliklerini anımsamışlardır. Dün sosyalizm için birlikte mücadele ettiğimiz birçok insanın bugün Sünni gericiliğine, Alevi mezhepçiliğine düştüğünü görüyorum.

Çernobil'in serpintileri bizi çok gerici bir çizgiye attı. Dün toplumun karşısına devrimci, sosyalist sıfatlarımızla çıkıyorduk, bugün ise artık Alevilik, Sünnilik sıfatıyla ya da başka, mahalli sıfatlarla kendimizi bulmaya çalışıyoruz. Bugün bence olan bu.

Bazı kesimler Aleviliği Türkçülüğe, devlete, dine çekmeye çalışırken, biz, Aleviliğin tarihte ve bugün sınıf savaşımında emeğin, ezilenin yanında yer aldığını vurguluyoruz.

Aleviliğin oluşumunda sınıfsal özellikler vardır. Ama o bir sınıf hareketi değildir. Hele bugün hiç değildir. Sınıflar arasındaki mücadeleyi saptayan ve yorumlayan Marksist öğretiyi var. Diyalektik materyalizm, Marksizm-Leninizm varken sınıflar arasındaki olgulara ve oluşumlara Alevilik açısından bakamayız.

FEYZULLAH ÇINAR'A

SERVET DENİZER

*O bir ozandı, nefsi için değil nesli içindi
O bir ozandı, midesi için değil milleti içindi*

Felfetun garipsin Feyzullah baba
Bir kökün dalıyız koca çınara
Bitmeyen çilendi ahdi Kerbela
Tüm kefensiz şehitlere merhaba

Ehlibeyt erdiyisen mevlaya
Bizden niyaz eyle şahı Haydara
El göğüs baş önde durunca dara
Tüm erenler gazilere merhaba

Vakfettiğin gerçek ilmi ledunu
Uyardın yön verdin kamu oyunu
Güzel sesin bağlamaya uyumu
Gerçek açık ozanlara merhaba

Zalime küfrettin mazlumu sevdin
İnsan kalbi idi vatanın yurdun
Yemin allahıma ölümsüz kaldın
Dünya yalan gerçeklere merhaba

Unutulmaz anıların bıraktın
Bir hesap yanlış çok erken gittin
Fiziksel olarak bizi terk ettin
Gönüllerde tahtı revan merhaba

Lahmike cismike yakasız gömlek
Anıtaştı halka verdiğin emek
Makamın yücedir isteriz emek
Gür sesini duyanlara merhaba

Lafetha illa Ali ile zülfikar
Yobaza kalkandır sırrı aşikar
Gözden damla damla aktın akpınar
Ahu zem zem çilehaneye merhaba

Ağlanmaz anılar gerçekte aşık
Bin dokuzyüz altmış dörtte tanıştık
Aynı aynı bittik beraber piştik
Cabir aşkı fırınlara merhaba

Helal et hakkını hakkı bilene
Üç oğlun bir kızın Filiz eşine
Servet Denizer'i ettin divane
Ana yarin yavrulara merhaba

Çerağımızdın delil idin dergaha
Pir talip arası sulh hanemiz var
Hasbeten lillahdın mansur minallah
Bizden bize giden sır hanemiz var

Irmakların aksın şimşegin çaksın
Değiş'e saz idin sözde duvazsın
Edebiyat Arapçadan arınsın
Türkçedir duamız rehberimiz var

Nice bilirsiniz sofular canı
Allaha eyvallah verdik kurbanı
Pençi Ali aba çalın erkanı
Mürşidi Hünkar'dan Pir hanemiz var

Ali'ye talibiz resule ümmet
İkrarımız budur dil riz mürvet
Canı veren alır çünkü emanet
Haktan reva mıdır viranemiz var

Rahmanı rahimdir gerçeğin aşkı
Eyüb'ün çilesi Yusuf'un şükrü
Servet Denizer'im türkünün farkı
Feyzullah Çınar'dan saz hanemiz var

Dostlar ozanı analım
Haydarı kerrar aşkına
Tüm bağbanın gülistanı
Halkın aşığı aşkına

Büyük Çınar kök salmıştır
Haya edebe ermiştir
Halkına hizmet vermiştir
Mihmanı Pirin aşkına

Feyzullahı fark edelim
Erkanı edeb olalım
Peyikten haber salalım
Kutbi evliya aşkına

Edeb erkan ehli ırfan
Er oğludur açık meydan
Unutur mu onu duyan
Caferi Sadık aşkına

Kapıcı icazet alsın
Kurbancı meydana gelsin
Nakip lokmayı pişirsin
Keşkülü Salman aşkına

Alevi Dedesi ve tanınmış ozan Feyzullah Çınar'ı 24 Ekim 1983 tarihinde kaybettik

Aşık saza düzen eyle
Kerbela'dan Şah'tan söyle
Feyzullah'tan ilham böyle
Vaktin imamı aşkına söyle

Saki dolusunu doldur
Dost elinden dosta sundur
Birden kırka adet budur
Üç, beş yediler aşkına

Delil yana hizmet ola
Kırklar semahı çalına
Gözcü sofı cemi birle
Gözcü Kara Ahmet aşkına

İki bacı hizmet alsın
Tüm erenler niyaz olsun
Gönül birliği kurulsun
Andi itikat aşkına

Zeval değil feyiz aldı
Yavru gelin yetim kaldık
Görgü için dara durduk
Mansurun darı aşkına

Felek son verdi ömüre
Yirmidört Ekim gününe
Çarşamba günü kabire
Koyan dostların aşkına

Servet Denizer'in göçü
Bindokuzyüz seksen üçü
İçimizde kardeş bacı
Ölümsüz sevgin aşkına

26 Ekim 1983

POSTTAN DOSTA

ALI HAYDAR CELASUN DEDE

Ağustos böcek-
leri nedense
susmuşlardı o
gece. Bu suskunluk
koza tırtılına güven
verdi, en yüksek dallarına
tırmandı koca dut
ağacının. Taze bir ferik
yaprığının tüylü ipek
etine vantuzlarını geçi-
rip kemirmeye başladı.

O sırada taze ferik yaprağı
konuşmaya durdu:

- "Bana bak koza tırtılı."

"Hi" dedi, koza tırtılı.

- "Bana ve iyi kulak ver,
bugün kök ana, gövde baba ve
dal kardeşler bir toplantı eyle-
diler, ben gizlice kulak misafiri
oldum, ne konuşuyorlardı bili-
yor musun?"

"Yoo", dedi ağzında lok-
ması ile koza tırtılı, "yoo,
nerden bilebilirim ki?"

- "Öyleyse beni iyi dinle,
veee bu konuştuklarımız ara-
mızda kalacak anladın mı?"

Koza tırtılı başını salladı,
"hı" der gibi.

- "Evet bugün toplantıda
konuştular ve şu karara vardılar..."

Koza tırtılı ile taze ferik
yaprağı böylesine sohbeti arttı-
rılarken, dut ağacının biraz
ilerisinde, Sebe anayla, Zey-
nep ana bir ataşın başında koyu
bir muhabbetin içindeydiler.

Sebe ana şöyle diyordu:

- "Bana bağasın Zeynep
Ana, şu dar dünyada alan bu
dut ağacından başka ne bir
malım ne bir malalım var,
hepisi alan bu, o pire ayan ki,
eğer oğlan olsa kız da olsa,
aham bu dut ağacını keseler ve
dahim gövdesinden bir SAZ
ederler."

Zeynep ananın gözleri dolu
dolu oldu:

- "Sen ne dersin gurban
olduğum, bu başparmak gibin
siyah dut veren, ve dahim
dallarına beş altı salıncak ku-
rulan bu ağaca heç kıyılır mı?"

Sebe Ana kararlıydı,
"yookk, yok" dedi. "Bizi
ezen, bizi inleyen o yezitlerden
öcümüz ancak bu ağacın göv-
desinden yapılan sazlan çıkar,
intikam ve öç sesleri."

Zeynep Ana daha bir tevatiz
şşırdı, "valla anam senin
ağılından zorun vardır, o kim
sen kararlısın, eh ben de senin
yoldaşın olduğuma göre, benim
de ipek kozalarım var, ben de
onlardan doğacağa köynek do-
hurem" dedi.

Köyün iki yaşlı kadını böyle
konuşadursunlar. Gökyüzü ışı-
k kesti birdenbire. Milyar kere
milyar yıldızlar sanki dünyanın
her yöresinden kanat çırpıp
gelen tuma kuşları gibiydiler.
Işık ve yıldız kuşları gittiler
gittiler, bir dağın çevresinde
semaha durdular. Durnalar se-

Pir Sultan deyince

mahı dağı ışı-
k denizine boğdu
ve o günden sonra o dağın adı
Yıldız Dağı oldu.

Koza tırtılı, taze ferik yap-
rağının yüzüne şöyle bir bakıp,
"üzüntün bu mu, a benim
canımın içi," dedi, "senin
gövdenden saz, benim ipeğim-
den köynek olunca biz yine
beraberiz, köyneği giyen sazi
da çalacak, ve her perde tele,
her parmak perdeye değende
benle sen yine birlikte olacağız,
desene biz ölümsüzler kültürü-
nün temel taşıyız".

Köyün yukarısında iç yağın-
dan yapılma aydınlık kandille-
ri, taze ferik yaprağına ve koza
tırtılına ayin-i cem ışığı selamı
yolladılar.

Düzgün Dede, evin içine sin-
miş pür neşe kalabalığın deyiş
ve nefesleri arasında, Kumru
ananın elinde yeni doğmuş
canyavruyu aldı, bebeği iki
ayağından tutup başaşağı üç
kez salladı ve "Allah Muham-
med ya Ali" dedi, "adı da
Koca Haydar olsun" diye
ünledi. Zakirler bir nefes bir
düzvazımam bir deyiş üçlediler.

Düzgün Dede yeni doğ-
muş bebeği kucağına
alırken, çocuğun göb-
ek bağının, boğazına dolak
olduğunu gördü, kimseye feh-
mettirmeden "hayırdır ya Hün-
kar" deyip göbek bağını
çocuğun boynundan çözdü ve
kuşağının içinden çıkardığı,
düvenlerin altına konulan çak-
mak taşı ile kesti. Kesilen
göbeği Kumru Ana'ya verdi,
"tez gidin bunu gömün" dedi.

Güneş Yıldız Dağı'nın üs-
tünden doğarken hane halkına
muştular, görüşmeler, iyi sa-
bahlar dilendi. El ayak çekilir-
ken asıl hizmet sahipleri
doğum yapan ananın yanında
nöbete girdiler.

Koca Haydar, Düzgün De-
denin başparmağından dem
emmiş, şimdi de Zeliha ananın
başparmağındaki balı damağına
çekmek için uğraş veriyor-
du.

Eskiler derler ki "balı tanı-
yan damaktır, canı tanıyan
canandır". Koca Haydar balı
damağına aldığı günden itiba-
ren, dili bal oldu dostlara, zehir
olur kustu tüm düşmanlara.

Akranları gibi büyüdü. Ama
çocuklar gibi değil... Bir ara

sazi çekti düşüne, tel-
lerle buluştu sağ eli,
perdelerle buluştu sol
eli.

Muhammed kılıf-
lıydı cura. Döşü Ali
kafesliydi curanın.
Böyle isimlendirdi kıl-
ıf ve sazi. Hz. Ali'ye
aşkı altı yaşında ta-

mamlandı, yedi yaşında Hz.
Hüseyin aşıklısı oldu çıktı.

Kara dutun gövdesinden
saz, ipek kozasının dokumasın-
dan göyneği giydiği gün bir
kırnıp geçirdi sazına, "ver
elini Anadolu" dedi.

Yıldız dağından destur,
Ferhat ve Şirin'den
aşkı mesrur, Ağuçan-
lı Can Baba'dan himmet-i
aşıyan, Gureyştan nar-ı mih-
man, Munzur'dan umman-ı
vuslat, ve Pir Hacim Bek-
taş'tan marifet-i izan alıp Pir
oldu. Ve adına PİR SULTAN
ABDAL dendi, yaşı ondokuz
iken.

Şah İsmail'ce söylledi, Hz.
Hüseyin'ce isyancı oldu çıktı.

Yalpalamadı düz gitti, yüze-
yüz söz etti, iyiyi kötüyü
gözden sezdii. Dostu güzeli
işte, emekte demedi, sevgiyi
kadından öğrendi. Dostluğu
tuma kuşlarından belledi, kav-
gayı Hüseyin'ce seçti. Hep
"özgürlük" diye ünledi.

El verdiklerinden kötülük
gördü, Hızır Hınzır Paşa olup
çıktı. Padişah kadısına boyun
eğmedi. Savunmasını değil,
saldırısını yaptı ve Kara Kadı
ile Sarı Kadı'yı ümmetçi olarak
aşağıladı. Hınzır'ın yüzüne
dahi mahkemede bakmadı,
"sizde Şah diyeni öldürürler-
se, ben de bu yayladan Şaha
giderim", diyerek Şah'ı beş
kere on kere vurguladı.

Asıldı. Fakat yaşayamaya-
cıklardan daha çok yaşadı,
Alevilik tarihinin Pirlar sayfa-
sında yerini aldı. Anadolu'ya
yürek armağan etti, Alevilere
yıkılmaz bir geleneği miras
bıraktı.

Sevgi ve nefreti Van Gogh
gibi işledi. Barış ve savaşı
halklar gibi örgütledi. Yaşamı
tanrılaştırdı, ölümü korkaklara
miras bıraktı.

Pir Sultan'ımız Aleviliğin
Anadolu'da mihenk taşı oldu.
Şiir oldu, roman oldu, tiyatro
oldu. Geleceğin edebiyatı oldu.

Pir Sultan Alevilikle eşde-
ğerdedir. Onun geçmişi ve
yapıtları önünde saygıyla eğili-
yoruz.

Din O'dur

Yol O'dur

Pir O'dur

Hak O'dur

O çünkü Mürşit-i Kamil'dir
O çünkü bilimin noktasıdır
O, PİR SULTAN'dır. ●

KAVGANIN ANAHTARI DOĞRU BİLİNÇTİR

ALEV YAYINLARI

OKUNACAK EN BÜYÜK KİTAP
İNSANDIR
TARİHTE VE GÜNÜMÜZDE ALEVİLİK
N. YORUKOĞLU

ANADOLU'DA BALKANLARDA
ALEVİ YERLEŞMESİ

Rıza Zelyut
OSMANLI'DA KARŞI DÜŞÜNCE
ve
İDAM EDİLENLER

الله

ANADOLU'DA
ALEVİLİK
Battal Pehlivan

Savaşlı Yıllar I
SON GÖRGÜ CEMİ
İsmail Kaya

**HASAN KIYAFET
KOMÜNİST
İMAM**

Ali Ö. Dede

POSTTAN
DOSTA
Ali Huseyin Çoban Dede
KONUŞMALAR

musahiblik

**İSTANBUL
HEMŞERİLERİ**
İsmail Bilen

UMUT ÇİÇEĞİ
HASAN KIYAFET

METAL İSKOLUNDA
SENDİKAL BİRLİK SORUNU
VE
TÜRK METAL'DE BİRLİK

MARKSİZM'DE
İŞÇİ SINIFININ KAPSAMI
VE TÜRKİYE
Emel Tengin

ROMANYA'DA KARŞI-DEYİM
Sanmasınlar hesabı sorulmayacak,
Doktukleri kan yerde kalmayacak

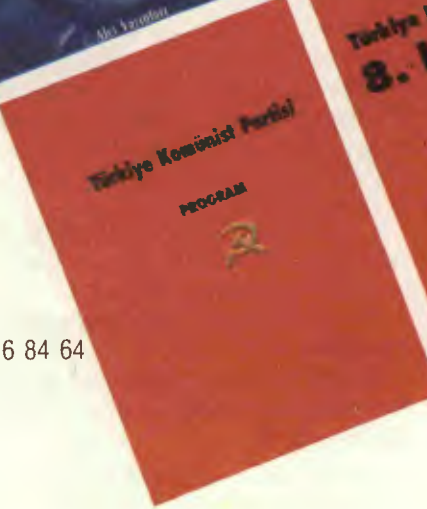
BENİ AYUCLARINIZIN
İÇİNE YAZIN

FASİZM VE
BURJUVA
DEMOKRASİSİ

Türkiye Komünist Partisi
PROGRAM

Türkiye Komünist Partisi
8. KONGRE
(1992)
BELGELER

ALEV YAYINLARI PİYERLOTİ CAD. 17/4 ÇEMBERLİTAŞ-İSTANBUL TEL: 516 84 64

DAĞITIM İSTANBUL: C.K.K., ARKADAŞ, BARIŞ, PAPIRÜS, SAY, TÜMDA
ANKARA : ADAŞ, DOST İZMİR : İLERİ

ALEV YAYINLARININ KİTAPLARINI KİTAPÇINIZDAN BULABİLİR, TOPLU, ÖDEMELİ
VE İNDİRİMLİ KİTAP İSTEKLERİNİZ İÇİN BİZİMLE DOĞRUDAN İLİŞKİYE GEÇEBELİRSİNİZ.
YAYINEVİMİZ, İŞSİZLERE % 40 İNDİRİM UYGULAMAKTADIR.

KUL HİMMET

Tokat Almus ilçesi Görümlü köyünden İrfan Çoban bildiriyor

Gecikerek de olsa, 1 Ağustos 1992 tarihinde Tokat'ın Almus İlçesi'ne bağlı Görümlü ve Akarçay köylerinde düzenlenen Kul Himmet'i Tanıtma Günü'nden haberler iletmek istedim.

Kul Himmet tanıtımı 1 Ağustos'da binlerce insanın katılımıyla yapıldı. Büyük ve açık bir arazide yapılan törenlerde Turhal belediyesi ve halkı, Niksar'dan 8 köy, Sivas Yıldızeli'ne bağlı Yusufoglan köylüleri, Tokat'ın içinden, Erbaa'nın Keçeci köylüleri, Tokat'ın Dönlük, Çerağbüyük köyleri, Almus'un içi Gevrek köyü, Kavaklık, Armut alanı, Dönekse, Akarçay, Gölge, Salkavak, Eğridere, Sudere, Karadere, Kapıcı köylüleri, Sünni Muhil köyü ve daha nice köylü ve şehirliler bulundu. Sünni komşuların törene ilgisi yüksekti.

Törenler sırasında tekkede ve tarikatta kurbanlar kesildi. Aşıklar kesilen 14 kurbanın kabulü için düvazlar okudular. Kul Himmet kitabında yazılan 12 hizmet tamı tamına yapıldı. Semahlar döndü.

Törenlerde Almus kaymak-

mı, Almus, Akarçay, Turhal belediye başkanları ve başka bazı konuşmacılar konuştular. Aralarında Ali Kızıltuğ, Musa Eroğlu, Murtaza Yalçın ve üç kadın sanatçının bulunduğu 6. Alevi aşığı kadını-erkekli binlerce muhibbe Kul Himmet deyişi, düvazı çaldı. Dede duasını etti. Çeşitli yazarlar da Akarçay'daki panele davetliydi. Gelen konuklara *Kul Himmet* kitabının yakında Alev Yayınları tarafından yayınlanacağını müjdesini verdim.

Kul Himmet'in kimliği

(Görümlü köyü imamı İrfan Çoban'ın *Kul Himmet* panelini açış konuşmasını bazı kısaltmalarla yayınlıyoruz.)

Sevgili misafirler ve ehli muhibban kardeşler. Kul Himmet'in bir köylüsü olarak, onun bu köye gelişini ve yaşamını şöylece özetleyebilirim.

Aleviliğin baskılar altında kalıp Sünniliğin ileriye gittiği, Yavuz Sultan Selim'in halifelliği Mısır'dan alıp İstanbul'a geldiği, Hanefi mezhebini öz-

mezhep olarak benimsetmeye çalıştığı ve Hanefi olmayan 60 bin kadar Aleviyi "İran yanlısıdır, Şah Hatayi'yi seviyor" diye ortadan kaldırdığı gerçeği, Ziya Şakir'in *Mezhepler Tarihi*'nde mevcuttur. Padişahın Sünnileşmesinden faydalanan Sünni, şeriatçı kesim nerede bir Şah İsmail ve Şeyh Safi buyruğuna uygun Alevi sezdi-lerse, "bunlar Alevi, Rafizi, Şah yanlısı" diye şikayette bulunup, binlerce Alevinin başının kesilmesine sebep olmuştur.

Şeyh Safi buyruğunu doğru ve dürüst bulan Aleviler başlarına bir kurtarıcı, lider aramakta iken Pir Sultan, Kul Hüseyin, Kul İbrahim, Kul Himmet, Anadolu'daki Alevileri yanlış tarikatlardan doğruya, hakka giden gerçek yollara götürmek için, Erdebil tekkesinden Dede-lik beratı alıp Anadolu'ya çıkmışlardır.

Bunu duyan padişah Rafizi-Kızılbaşların asılmasına karar verince, Pir Sultan asılıyor. (Bakınız: Başbakanlık Arşivi

Mühimme Defteri'nin no:80, Sayfa:19, Hüküm:49 sayılı fermamı) Kul Himmet Tokat çevresini dolanıp bir kiren (zoğal, kızılçık) ağacını bulup köy ediniyor. Bu köyün adı yıllarca Kul Himmet oluyor. Kul Himmet'in bu dünyadan göçüp gitmesinden sonra dağılan köyü, torunu Hacı Yakub'un (Şahin'in oğlu) isteğiyle tekrar yerine konduruyorlar. Adına da "burada er vardır" anlamına Varsil diyorlar. Bu köyde hâlâ Şahin'den olma Hacı Yakub'un torunları yaşar ve Kul Himmet'in izini izlerler.

Kul Himmet'in doğum tarihi kesin olarak bilinmiyor. Ancak 16.yüzyıl sonu ve 17.yüzyıl başında yaşadığı sanılıyor. Şeyh Cüneyd silsilesinden Pir Muhyeddin oğlu olduğu, himmetini Şah İsmail'den (2.Şah İsmail olabilir-Kervan) aldığı için "kula himmet" anlamında Kul Himmet adıyla halka tanıtıldığı malumdur. Asıl adının Hüseyin olduğu belirtilir.

Bir dörtlüsünde

Aslımı sorarsan Ali Muhammed Haktan oldu bize avni inayet
Binbir ismin vardır bir adın himmet
Onun için benim adım Kul Himmet

derken aslının Muhammed Ali silsilesinden olduğunu anlatır. Bir düvazında da halkı Muhammed Ali'nin yoluna, 12 imamın izini izlemeye çağırır, 12 imamı tanımayanın, sevmeyenin şefaati olmayacağına işaret eder.

Hangi silsileden, hangi anababadan olursa olsun, sözleri ve işleri doğru ve dürüstüne yönelik olan, insanlık dışı bir işin yapılmasını halka men eden bir kişi, ya nebi ya da veli'dir. Böyle hakka yakın sözlü, halkı hak yoluna davet eden Kul Himmet'in de bir evliya olduğuna inanılır. Dolayısıyla, her müminin Kul Himmet'in düvazlarından öğrenmesinin pek önemi vardır.

Cahit Öztelli, Kul Himmet'in köyünün zamanın hükümetleri tarafından 2 defa boşaltıldığını ve dağıtıldığını *Pir Sultan'ın Dostları* kitabında yazmıştır. Bizim baba ve dedelerimiz de, kendi büyüklüklerinden öğrendiklerini bize anlatırken, "köyü dağıttılar, çok zulümler gördük, hatta tarikatlarımıza davul zurna astık ki, baskın olursa 'nişan yapıyoruz' diyeceğiz" diye çok söylediler.

Şeriatçıların baskısı ve Kul Himmet evlatlarının Dedeliği kaybetmek istememesi gibi nedenlerle Kul Himmet evlatları, ona ait bazı kaynakları saklı tutmuşlardır. Kul Himmet hakkında çeşitli bilgilerin bugüne kadar gizli kalmasının bir nedeni de budur. Hepinizi candan selamlarım. ●

Cemlevleri yapımı hızlandı

BEDİR YÖLE

Alevi toplumunda canlanmanın bir yansıması da cemlevlerinin yapımındaki artıştır.

Dergimizin temmuz sayısında, yurtiçi ve yurtdışındaki Kavgı okuyucularının da katkısıyla, Manisa Çepnidere'de bir cemevi yapıldığını duyurmuştuk. Şimdi de, Almanya'da yayınlanan *Gerçek İlim* dergisinin Ağustos-Eylül-Ekim sayısında, "Cemlevleri yapımı tüm yörelerde sürüyor" başlıklı bir haberde, Samsun'un Havza ilçesine bağlı Karga köyünde bir cemevi ile düğün salonunun yapımının tamamlandığı, ayrıca Çorum Osmancık'a bağlı Kumbaba köyünde de iki katlı olması planlanan bir cemevinin temelini atıldığı duyuruluyor.

Cem ve kültür evlerinin Alevi toplumunun derlenip toparlanışında oynayacağı rol büyüktür. Dün olduğu gibi bugün de Aleviliğin (ve tüm toplumun) ilerici kültür yuvaları olacak olan Cem ve kültür evleri, en önemlisi, görev yapacak Dedelerin çağın gerektirdiği

bilgi düzeyini yakalamasında ve böylece yarınımızın güvenceye alınmasında kilit rol oynayacaklardır.

Bu açıdan, tüm Alevi dernekleri, vakıflar, aydınlar cem ve kültür evlerinin yapımına önyak olmalı, Dedelerin de katkısıyla tüm toplumu işe katmalıdır.

Kervan dergisi olarak, kurulan ve kurulacak cem ve kültür evlerine destek verdiğimiz, çalışmalarına katılmak üzere gönüllü olduğunu duyuruyor, Havza'nın Karga köyü ile Osmancık'ın Kumbaba köyü halkını girişimlerinden ötürü kutluyoruz.

Cemlevleriyle ilgili haberlerinizi, fotoğraflarınızı *Kervan*'a yazın, yayınlayalım, Alevi toplumuna ulaştıralım.

Haydi canlar, her yerde cem ve kültür evleri açalım.

Kumbaba köyü cemevine bağışta bulunmak isteyen dostlarımız için gereken bilgi şöyle:

İbrahim Çınar ve Ali Ekber Biçer
Ziraat Bankası Osmancık şubesi,
Hesap No: 30100/22085

İSKENDER DÖNMEZSOY

İzmir'de kampanya

İZMİR'de Alevilerin yoğun yaşadığı bir semtte, ileri gelenler ve Dedeler, Alevi toplumunun ibadeti için semtte cemevi yapılabilmesi için *Kervan*'dan yardım istediler, önyak olup kampanya başlatmamızı önerdiler. Hiç düşünmeden kabul ettik.

Bu dostlara, bir dernek kurmalarının ve derneğe ait bir cem ve kültür evi yapılmasının daha yararlı olacağını söyledik. İzmir Hacı Bektaş Veli Kültür ve Tanıtma Derneği başkanı Selahattin Özel'le görüştüğümüz sonra, *Kervan*'ın, İzmir HBVKTD yöneticilerinin ve Tuncelili, Bingöllü ve Erzincanlı Dedelerle semtte ileri gelen dostların katıldığı bir toplantı yaptık.

Toplantıda Dedelerin eğitimi olmazsa toplumun yanlış yerlere kayabileceği dile getirildi. Cemevinin bu açıdan

önemi üzerinde duruldu. Selahattin Özel, bu kültürün bugüne gelmesinde Dedelerin katkısını, onlardan öğrenecek çok şeyimiz olduğunu anlattı. Alevilikte 4 kapı olduğunu, Alevi toplumunun şeriatı aşmakla birlikte, büyük bir kısmının daha tarikat kapısında olduğunu, bu kapıyı da aşmış bulunan Hacı Bektaş'lar, Pir Sultan'lar, Yunus Emre'ler, Nesimi'ler, Şeyh Bedreddin'ler gibi marifet ve hakikat kapısına ilerlememiz gerektiğini vurguladı. Arkasından dostlara dernekleşme konusunda hukuksal, teknik bilgi verildi. Ali Akdayı, kurulacak cem ve kültür evinde yoksul öğrencilere ders verebileceğini söyledi.

Toplantı sonunda, ev ev gezilip cem ve kültür evi için yığınsal destek toplanması, bu amaçla herkese çağrı yapılması planlandı. bir komite oluşturuldu.

İzmir Hacı Bektaş Veli derneği ve *Kervan*, İzmir'de kurulacak yeni cem ve kültür evine "merhaba" diyor, dostları açılacak kampanyaya maddi ve fiziksel katkıya çağırıyor. ●

Dedeliği bilimsel zemine oturtmalıyız

Mehmet Yılmaz Semah Kültür Vakfı

Mersin şube sekreteri avukat

Necdet Yıldırım'la sohbet etti

SKV Mersin şubesi nasıl bir çalışma planlıyor?

Alevi felsefesini, yaşam biçimini, kültürünü çağdaş boyutlarda yaşama geçirmek ve yaygınlaştırmak için örgütlü bir çalışma içerisinde bulunacağız. Planladığımız çalışmalar arasında, çeşitli kültürel ve diğer etkinliklerde bulunmak, paneller düzenlemek, kültür şube büroları açmak, halkımızla içiçe olup çalışmalarımızı yaygınlaştırmak, demokratik kitle örgütleriyle ilişkilerde bulunmak var.

Gençlere ve kadınlara yönelik ne gibi çalışmalarınız olacak?

Çalışmalarımızı gençlerimiz ve kadınlarımızla birlikte yapacağız. İleride Mersin'de bir "Kültür Sitesi" kurmayı hedefliyoruz. Burada geniş kapsamlı oluşumlar ve etkinliklerimiz olacak. Gençlerimiz ve kadınla-

rımız burada daha yararlı ve aktif çalışma yürütecekler.

Bunun yanında, SKV'nin bünyesinde gençlik ve kadın kolları oluşturarak, toplumun bütün katmanlarında yer almaya çaba göstereceğiz.

Alevi dernekleriyle vakıfların genel bir değerlendirmesini yapar mısınız?

Dernekler birbirleriyle hemfikir değil, farklı oluşumlar ve düşünceler ortaya atılmakta.

Derneklerin değişik çizgiler izlemeleri Alevileri değişik yönlerde itmekte ve dolayısıyla bölmektedir. Bu nedenle derneklerin merkezi bir yapılanma oluşturmaları, birleştirici ve yapıcı bir görev almalarını sağlayacaktır. Merkezi yapılanma eksikliği sağlıklı örgütlenmeyi önlemektedir.

Ayrıca, benim derneklerin yapılanmasında gördüğüm ka-

darıyla gençlerin ve kadınlarımızın katılımı çok az. Bu kesimler halkımızın dinamiğidir. Gelecekte dernekleri ve vakıfları, Aleviliği yaşatacak onlardır. Kendilerine geniş yer verilmeli, her türlü olanak sağlanmalıdır.

Demokratik kitle örgütleriyle ilişkileriniz ne düzeyde olacak?

İnsani değerleri olan her türlü kurum ve kuruluş her zaman kapımız açıktır. Demokratik kitle örgütleriyle ilişkilerimizde, anti-demokratik ve insan onurunu, değerlerini yıkıcı tüm olaylara karşı ortak tavır almak için aktif bir çalışmaya yürütmeye özen gösterece-

ğiz.

Aleviliğe bakışınızı öğrenebilir miyiz?

Aleviliğe toplumsal bir yaşam biçimi, bir yol ve kültürel olgu olarak bakıyoruz. Alevilik bir dost kapısıdır. Biz mezhepçiliğe karşıyız. Din, dil, ırk ve inanç ayrılığı gözetmeyiz. Bizleri bu birlikteliğe yönelten ilke, insan olgusudur. Bu sebeple Alevilik hakkın savunucusu ve insanca yaşama koşullarının değişmesinden yana olacaktır.

Aleviliği diyanete sokma çabalarını nasıl karşılıyorsunuz?

Aleviliğin diyanette yer alması ni isteyen bazı çıkarıcı ve

işbirlikçiler vardır. Bunlar Alevilik felsefesinin devletin gerici çarkında eritilmesine destek çıkanlardır. Böyle bir çaba içerisinde buna da başka kılıflar koyacaklardır.

Devletin resmi ideolojisi Aleviliğe her zaman ters gelmiştir. Alevilik, 700 yıllık geçmişinde baskıya ve zulme rağmen, kendi felsefesi, yolu sayesinde ayakta kalmıştır. Biz böyle gerici oluşumlara izin vermeyeceğiz. Diyanette Aleviliğin temsil edilmesine karşıyız. Diyanetin yoz ve ümmetçi yapısı Aleviliğe uymaz.

Alevilik, felsefesi ve yolu gereği ilericidir, devrimci çizgisi vardır. Geçmişte de bugün de, her zaman emekçinin, yoksulun ve ezilen insanların yanında yer almış ve tavırlar koymuştur, koymaktadır. Bu tür oyunlara gelmeyeceklerdir.

Dedelik kurumunun geliştirilmesi için ne gibi önerileriniz var?

Dedelik kurumunun Alevi toplumuna yadsınamaz katkıları vardır. Özellikle Osmanlı'nın ağır baskıları ve zulmü karşısında büyük işler yapmıştır. Dedeler çok önemli hizmetler vermişler, bizleri en azından camilere sokmamışlar ve kültürümüzü, yolumuzu sürdürmemizi sağlamışlardır.

Ancak bu kurum günümüzün değişen koşullarının gerisinde kalmıştır. (Kalmayanlar da az değildir.) Dedelik kurumu bu yolu tek başına götürmez. Görevlerini, soydan değil yoldan olacak Enstitü ve diğer bilimsel kurum ve kuruluşlarla birlikte yürütmesi, çok daha sağlıklı olacaktır.

Dedelik kurumunu bilimsel

ALEVİ DOSTLARA, DEDELERE VE TALİPLERE ÇAĞRI

KERVAN Dergisi, Alevilik tarihinin kendi kaynaklarından tanıtılması amacıyla "Anadolu Aleviliği Kaynak Belgeleri Arşivi" oluşturmaya başladı. Kul Himmet'le, Koçgiri'yle, Sivash militan bacılarıyla ilgili bazı belgeler elimize ulaşmaya başladı bile. Tüm Alevileri bu çabaya katkıda bulunmaya çağırıyoruz.

Aleviler tarih sahnesinde bin yılı aşkın süredir yol yürümekteler! Alevilik, İslamiyet şeriat baskıcılığından arındırıp, toplumsal kurumlar biçiminde geliştirerek yaşama geçirmiştir.

Bu kurumlar, Alevi toplumunun sosyal, ekonomik, adli ve ahlaki gereksinimlerini eşitlik içerisinde karşılayabilen bir yönetim ve yaşama düzeni olmuştur. Sistemine ve inancına karşı olduğu devleti benimsemediği için, 9.yüzyıldan beri kendi yarattığı düzeniyle kendisini yönetmiştir.

Alevilik eşi görülmemiş bir direniş destanıdır!

DOSTLAR, DEDELER, TALİPLER!

Aleviliğin destanını yaratan atalarımızı, kültür tarihimizi iyi tanımıyoruz. Alevi halk hareketleri hakkında hep resmi tarih konuşuyor.

Egemen Sünni yönetimler, düşünce ve inançları baskı altına almış, bunları yazarlar ve okuyanları suçlu bulup, çoklarının başını kesmiştir. Alevi köylerine casuslar sokulmuş, bulabildikleri kitapla-

ra el konulmuş, yok edilmiştir.

Bulabildikleri kitapları diyoruz, çünkü biliyoruz ki Aleviler, ulularının menkıbelerinin ve nefeslerin kayıtlı olduğu elyazmalarını kalblerine gömer de vermezlerdi. Buyruklar, Faziletname'ler, Velayetname'ler ve binlerce nefes böyle gelmiştir günümüze.

CANLAR!

Tarih ve kültürümüze sahip çıkmak istiyorsak, daha büyük bilgi donanımlarına, bilimsel araştırma ve incelemelere olanak sağlamalıyız. Nasıl? Kuşaktan kuşağa geçen, yedikat mumlanmış bezlere sarılı yüzlerce yıllık elyazmaları cönkleri, kitapları ve diğer belgeleri ortaya çıkarmakla!

Sandık ve sepetlerde kutsal emanetler olarak saklı bu cönkler, dedelik hüccetleri, vakıf belgeleri ve bunların her padişaha yeniletilip uzatılmış tuğralı kopyalarının herbiri Alevi kimliğinin bir küçük parçasıdır!

Atalarınızdan, Dedelerinizden kalma cönklerin, hüccetnamelerin, tekke-zaviye vakıf belgelerinin aslını ya da fotokopilerini, İstanbul'daki merkez büromuza (Avrupa'da da Londra büromuza) elden, ya da iadeli-taahhütlü postayla ulaştırabilirsiniz.

Elimize geçen belgeleri uzmanlarımıza okuturup bir düzen içinde yayınlamak düşüncesindeyiz. Arşiv için katkıda bulunanları da özgeçmişleriyle tanıtacağız.

Talipler, Dedeler, Anabacılar! Bu görevde bize el verin, gönül verin. ●

İKİ KASET TANITIYORUZ

DERTLİ DİVANI
Diktiğimiz Fidanlar
Şenol Kasetçilik ve Dağıtım
KASETÇİNİZDEN İSTEYİN

ADI GÜZEL ALİ'YLE
Ali Murtaza Dede
İsteme adresi:
LONDRA TÜRK HALK MÜZİĞİ
ÇALIŞMALARI MERKEZİ,
86 Balls Pond Road London
N1 4AJ, ENGLAND

Program üzerine

S BKP'nin yenilenmiş bir biçimde canlanmasıyla, program belgeleri sorunu çok acilleşiyor. Şimdiki aşamada pratiğe öncelik verirken, Parti'nin programsız yaşamasının olanaksız olduğunu da anlamamız gerekir. Bu yönde çalışırken, Ağustos 1991'de Gorbacov'un dolaysız yönetimi altında hazırlanmış olan program taslağı dahil, varolan teorik anlatımları kullanmaya çalıştık.

Ancak, sonraki çalışmalarımızda Gorbacov'un taslağını temel alamazdık. Gerçekte sosyalizmin kazançlarından öylesine uzakta ki ta baştan başlamamız gerekiyor. En önemlisi, Gorbacov'un taslağı, her ne kadar bazı haklı yenilikler getiriyorsa da, genellikle komünist partisi program taslağı değildir.

Dolayısıyla bu belgeyi yeni baştan yazmamız gerekiyordu. Belge, 8 Eylül'de *Pravda*'da ve 32.sayısında *Glasnost*'da yayımlandı ve şimdi delegelerin ellerindedir. Bu taslak, Konferans Örgütlenme Komitesi'nin oluşturduğu çalışma grubunca hazırlandı. Bu grupta A.G. Melnikhof ve program deklarasyonunun biçimleri üzerinde çalışmış olan birçok bilim adamı ve uzman vardı.

Şunu belirtmeliyim ki Program Taslağı Deklarasyonu'nun yayınlanması sıcak bir ilgiyle karşılandı ve hatta komünist hareketin canlanmasında özel bir rol oynadı.

Pravda ve *Glasnost* gazetelerinin editörlük ofislerinde yüzlerce mektup var. Mektupların çoğunda iyi puan toplamış ama bazı eleştiri-

**SBKP MK üyesi ve
Örgütlenme Komitesi
yöneticisi**

**A.Prigarin'in SBKP
20.Tüm Ülke
Konferansı'na
Program Taslağı
üzerine raporu**

risel değerlendirmeler de var. Örnek olarak, işte biri iyi, biri eleştirisel iki değerlendirme:

Önce eleştirisel olan: "Program Taslağı Deklarasyonu sosyalizmin ve komünist birliğin objektif önkoşullarından değil, ideallerden, ilkelerden, ve subjektif isteklerden hareket ediyor. Eski, komünizmin inşası programına benziyor." Şimdi de iyi olan: "Program Taslağı Deklarasyonu çok önemlidir. Yalnızca Marksizmin teorisine değil, insanlığın tüm deneyimine dayanarak, ülkemizin krizden çıkarılışının programını içeriyor."

Çok sayıda öneri ve değerlendirmenin tamamen haklı olduğunu söylemek gerek ve bunlar şimdi taslakta yer alıyor. Belgenin teorik yönünün, tarihsel analiz, genişletilmeye vb. ihtiyaç duyan diğerleri de yeni SBKP Programı'nın hazırlanışında dikkate alınabilir.

Program taslağı belgesine gelen tepkiler arasında farklı görüşlerin çatıştığı 4 genel grup soru ayırabiliriz. Birincisi, krizin ne-

denleri. İkincisi, SBKP'nin mülkiyete tutumu. Üçüncüsü, cumhuriyetlerin bağımsız olduğu yeni koşullarda Komünist Partisi'nin örgütsel yapısı. Dördüncüsü, parti-içi demokrasi sorunları. "Sovyetlerin İktidarı İçin" başlıklı üçüncü bölüme ve "SSCB'nin Yeniden Canlanması İçin" başlıklı dördüncü bölüme gelince, bu bölümlerin tüm ana konumları hemen hemen oybirliğiyle destek buldu.

Birinci grup soru hakkında:

Ülkemizi şimdiki aşamaya getiren tarihsel koşulları konuşurken, genellikle 3 görüş sayıyoruz. Bilindiği gibi, üretim ilişkileri şu ya da bu zaman üretim güçlerinin düzeyine ulaşır. Sözde "demokratlar" Bolşevikleri sosyalist devrimi çok erken yapmakla suçluyorlar. Üretim güçleri hazır değilmiş ve bu yüzden üretim ilişkilerini kapitalizme geri çevirmek gerekliymiş. O zaman sanki toplumun çok hızlı gelişmesine yardım edebilecekler. Komünistlerin arasında başka bir görüş var: Onlar, üretim ilişkilerinin üretim güçlerinin düzeyini gerçekten belirlediğini düşünüyorlar. Bundan çıkan sonuç şöyle: Üretim ilişkilerini geliştirmek ve kopukluktan kurtulmak gereklidir.

Ç alışma grubumuz, tam tersine, üretim ilişkilerinin gelişmesinin 1970'lerde yavaşlayıp üretim güçlerinin gerisinde kalmaya başladığını düşünüyor. Bu ilişkiler ülkenin gelişmesini engellemeye başladı. Bu konunun

açıklanması için biz Program Deklarasyonu'na şunu eklemeyi öneriyoruz: "Ulusal ekonominin boyutları, bilimin artan rolü, çalışan halkın yüksek profesyonel ve eğitim düzeyi, artan siyasal bilinci, sosyal hayatta demokratikleşmeyi, ekonomik sistemde büyük yaratıcılığı, cumhuriyetlerin ve bölgelerin haklarının genişletilmesini, yerel özdenetimin gelişmesini, çalışanlarının haklarının genişlemesini istedi. Ama gereken kararlar alınmadı." Sonuç olarak üretim ilişkileri patladı.

İkinci grup soru hakkında:

Mektuplar arasında taslağın ekonomik bölümüne öneri getireni hemen hemen hiç yoktu. Ama ideolojik ve ekonomik-politik konularda bazı eleştiriler vardı. Taslağı daha organik bir duruma getirmeyi öneriyorlardı. Hem "sol'dan, hem de "sağ'dan öneriler geldi. Örneğin, devlet ekonomisini bozuklukların sorum-

lusu sayanlar vardı. Diğerleri ekonominin bazı kollarında bazı özel yapıları tanıma olanağını savunuyorlardı. Bu sorunu ele aldıktan sonra biz tam ters sonuçta vardık. Tüm mülkiyet biçimlerini sosyalist yapmak gereklidir. Ve bu yeterince doğaldır çünkü ancak aşırı merkezileştirilmiş ekonomi koşullarında desentralizasyondan söz etmeliyiz. Şimdi ise, tam çözülme ve burjuvazinin saldırısı koşullarında ekonominin sosyalist ve devlet yönelimini güçlendirmemiz gereklidir.

İkinci bölümünün başına, biz, iş karşılığı ödeme ilkesini eklemeyi öneriyoruz. "Halk ekonomi için değil, ekonomi halk için olmalıdır" denen yerin tam yakınına. İkincisi, "pazar yaşamını sınırlandırma" ifadesini eklemeyi öneriyoruz. Komünistlerin sermaye ve işgücü pazarına tamamen karşı olduklarını söylememiz gerek. Üçüncüsü, mülkiyetin sosyalist biçimine ilişkin maddeyi daha

Onu ölüme terketmek olabilir mi ki!..

İşte, ülkemizin ana partisi yaşıyor. O yalnızca yaşamakla kalmıyor, onun canlılığına sahip olduğu kuşkusuzdur. Bir parti örgütünün, Moskova'daki 4 Ekim toplantısına katılan aktif üyeleri, bunu gösterdiler. Bundan bir hafta sonra, 10 Ekim'de SBKP'nin 20. Konferansı da bunu kanıtladı.

Tarihimizi geri çevirmek olanaksızdır. "Perestroika" yıllarında Sovyetler Birliği'nde olup bitenler sosyalizmin "tarihsel dağlılığı" anlamına gelemmez. Aynen 1814 yılında Fransa'da Burbon'ların yeniden başa getirilmesinin kapitalist çağın "sonu" anlamına gelmediği gibi. Üçüncü (yani "Soğuk") Dünya Savaşı Amerika tarafından kazanılmadı ve de eninde sonunda, aynen Hitler'in Sovyet Rusya ile olan savaşını kaybetmesindeki kaçınılmazlıkla bu savaş kaybedecekler.

Ancak haklı savaşlar kazanıla-

bilir. Hainler eliyle "kazanılan" savaş, aslında galip görünenin üzerine yağın lanettir.

Köklü bir iyileşme sağlanması için bizim gerçek siyasal güce sahip olmamız gerekir. Ve şimdi, böyle bir gücün varlığından emin olabiliriz.

Moskova forumuna delege seçen birleştirici konferanslar ve komünist toplantılar, birkaçı dışında ülkenin tüm bölgelerinde Ekim ayının başında tamamlanmıştı. Komünist partilerin ve SBKP içindeki eğilimlerin tüm temsilcileri tek bir amaç için elele çalıştılar. Yeni partilerin liderleriyle ilişkiler-

*20.Konferans'ın ardından
Glasnost'ta yayınlanan yazıdan
Türkçeye çevirdik*

de bazı zorluklar var, ama çoğu komünistin cebinde SBKP üyelik kartının bulunduğunu unutmaya-

lim, bu gerçek kolay, yola gelmeyen liderler üzerinde basınç yapacaktır.

En iğrenç simalardan temizlenmiş olan partide *nomenklatura* denilen şey tamamen dağıtılma yolundadır. Ve bunun bir sonucu olarak biz liderliğin devamını sağladık. Parti belgeleri kabul ediliyor. Herkesi tatmin etmiyor, ama bunlar yine olumlu ve birleştirici bir rol oynayabilir. (Bu belgeler) komünistlerin üyeliklerinin yenilenmesi ve parti organizmasının tüm zor, olağan, yaşamsal etkinliklerinin yenilenmesini görevini öne çıkarıyor.

(...)

Moskova'da bu yıl çok erken gelmiş tatsız bir sonbahar havası var. Bu tatsız ama aynı zamanda (dışarıdaki altın yapraklar dolayısıyla) altından ekim günü bana çok uzun gibi geldi. Ta ki, en sonunda salondan "Enternasyonal"ın gök gürlemesi yükselene kadar. Büyük ülkenin komünistleri, dramatik bir kesintiden sonra biraraya geldiler. Onlar, üyelik kartlarında çağın akıl, onur ve vicdanı üzerine yazanların boş sözler olmadığından emindirler.

Önümüzde şimdi SBKP'nin 29.Kongresi var ve çalışan halkın çıkarlarına hizmet etme yolundan hiçbir zaman sapmayacağını ümit ediyoruz.

*SBKP MK ve
Örgütlenme Komitesi üyesi,
SBKP Bolşevik Platform'unun
sekreteri ve koordinatörü T. Habarova*

vermemiz gerekli.

Demokrasi hakkında. Taslağımız (birçoğunuza garip gelebilir), stratejide ortak amaçlar ve kararları ortak olarak hayata geçirme konusunda bulunduğu sürece, geçmişimiz ve geleceğimiz hakkında değişik görüşlerin varlığını uygun buluyor. Bugünlerde farklı görüşlerin olması doğaldır. Örneğin, salonumuzda hem bazı anti-Stalinciler hem Stalin'i gücümüzün ve başarımızın simgesi sayanlar var. Onların aynı partiye üye olmaları olanaklı mı? Ben olanaklı olduğuna kesin eminim.

Aynı zamanda, ekonomik merkezleşme düzeyi, ve bir süre için sınırlı bir özel mülkiyetin varolabilmesi konusunda farklı düşünüyoruz.

Bence bu farklılıklar, partinin dışında değil, yalnızca içinde olabilir. Ve bunlar, partinin çeşitli gruplara bölünmesinin nedeni olmamalı, çünkü hepimiz toplumsal mülkiyet, sosyalizm, SSCB'nin ve Sovyet iktidarının yeniden canlanması için savaşıyoruz. Ama herkesin görüşünü kanıtlama hakkı vardır.

Ve sonuncusu:

Deklarasyonumuzun başlığını genişletip, ona "Sosyalizm, Halkın Birliği ve Komünist birlik için" deme önerisi var.

Sevgili yoldaşlar! Şimdi ellerinizde Program Taslağı Deklarasyonu Hakkında Karar Tasarısı var. Partimizin programını yapmamız gerektiğini, onun ilk önce tartışmaya, ondan sonra SBKP'nin 29. Kongresine sunulacağını söylüyor. ●

AYDINLIK GELECEĞE BİN SELAM!

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 75.yıldönümünü, gericiliğin dünya çapında yükseldiği, milliyetçiliğin gemi azağına aldığı bir ortamda kutluyoruz.

Ancak irili ufaklı gelişmeler, "sosyalizmin öldüğü"nü ilan edenlerin lokmasını kursağında bırakıyor.

SBKP, 20.Konferansı'nı topladı. Moskova'daki Ekim Devrimi kutlamalarına 100 binlik bir yığınsal katılım oldu.

Sosyalist Küba, komünizmin gelecek kuşaklarının dilinden düşmeyecek bir direniş destanı sergiliyor.

Erich Honecker yoldaş, yaşamının son günlerinde bile emperyalist Almanya'nın savcılarına kök söktürüyor, "kavga sürüyor" diyor.

Dünyada, emek-sermaye ilişkisinin dolaysız yansımalarıyla kendini gösteren sınıf savaşımı, Marksizmin canlılığını, aydınlık geleceğini kanıtlıyor.

Ekim devrimi'nin 75.yıldönümünde, Marksizmin yolgöstericiliğinde sosyalist geleceği kuracak dünya işçi sınıfına, Honecker yoldaşa bin selam!

Örgütsel Sorunlar Üzerine

20.Tüm Ülke Konferansı kararının resmi olmayan çevirisi

S BKP'nin geçici yenilgisi, Lenin'in demokratik-merkezizetçilik ilkesinden sapmanın ve parti yöneticileriyle bazı sözde görevlilerin ihanetlerinin araştırılmasına yol açtı. Ama komünistleri yıkmadı. Onlar kendiliklerinden SBKP'yi yeniden kurmaya başladılar. Birçoğu Komünist Partisi ve hareketlerin çalışmalarına aktif katıldı, üye aidatlarını yine ödemeye başladılar. Bazı komünist birlikler yaratıldı ve bazı Parti temel örgütleri yeniden kuruldu. İzin verilmemesine karşın, çoğu bölgede toplantı ve konferanslar yapıldı, 20.Konferans'a delegeler seçildi.

Konferans'ın ana amacı, komünistlerin isteklerini yerine getirmek, çalışanların çıkarlarını savunan, tüm ülkenin kapitalistleştirilmesine ve ulusal aşırıcılığa karşı duran, yeni bir temelde Sovyetler Birliği'nin yeniden canlanmasından, onun tüm halklarının dostluk ve kardeşliğinden yana olan bir siyasal parti olarak SBKP'nin yenilenmesi için çalışmayı hızlandırmaktır.

1. Bu konferans SBKP'nin bu aşamada yeniden canlanmasının, ancak eski cumhuriyetlerin partilerini komünistlerin uluslararası kardeşliği temelinde yeniden yaratıp birleştirmekle ve aralarındaki karşılıklı ilişkileri örgütlemekle olanaklı olduğunu düşünüyor. Yenilenmiş SBKP, kendi devletlerinin anayasal standartları çerçevesinde hareket eden ve eşgüdümlü bir siyasal yol izleyen bağımsız komünist partilerinin birliği olacaktır.

Konferans, SSCB yeni bazı biçimlerde yeniden kurulana kadar Komünist Partisi'nin aynı adı tutmasını öngörüyor.

Konferans tüm eski cumhuriyetlerin çalışmakta olan komünist partilerini birliğe çağırıyor, çünkü onların bağlantısızlığı yalnızca anti-komünistlerin, şimdi iktidarda olanlara yarar. Konferans tek bir Rusya Komünist Partisi'nin yenilenmesinden yanadır. Bu parti SBKP'nin bir parçası olmalıdır.

Konferans, Rusya SSCF Komünist Partisi'nin çalışmalarının yeniden başlamasını öneriyor.

2. Konferans SBKP'nin yenisinden yaratılmasını şu adımlarla gerçekleştirmeyi öngörüyor:

- Olabilen her yerde eskiden işleyen yapıların restorasyonu, yeni parti yapılarının yaratılması ve bunlar arasında bağ kurulması.

- SBKP'nin tüzüğüne ve cumhuriyet komünist partilerinin tüzüklerine göre temel parti örgütlerin kurulması. Bu süreç sağlamlaştırıcı olmalıdır. Komünist birliğin yaratılmasını ve

birleşik parti toplantılarının düzenlenmesini onaylamak.

- SBKP ve cumhuriyet komünist partilerinin tüm eski üyelerinin kişisel olarak, sözlü ya da yazılı sorguya çekilmeleri temelinde komünistlerin yeniden kayıt edilmelerini gerçekleştirmek. Parti örgütleri, kendi çalışmalarının özelliklerini hesaba katarak, yenisinden üye kaydetmenin düzenini kendileri bulmalıdırlar. Ve ancak her hangi bir parti örgütünde çalışmaya ve aidatını ödemeye yeniden başlamış olan kişilerin yeniden kayıt işleminden geçmelerini düşünmeliyiz.

- Yeniden kayıtlı sonuçlarını değerlendiren toplantılar düzenlemek ve yerel yönetici organları yaratmak.

- Bölge - şehir Parti konferansları ve eskiden SSCB'nin içinde yer almış olan devletlerde KP kongreleri ve konferansları düzenlemek. Demokratik-merkezizetçilik ilkesini yeniden yerine oturtmak.

- 1993'ün ilk çeyreğinde SBKP'nin 29.Kongre'sini düzenlemek.

SBKP'nin parçaları olan ama ayrı hareket etmek durumunda bulunan komünist partilerinin partiye üye olma istemini desteklemeleri çok önemlidir. Strateji ve taktiklerini koordine etmelidirler, ortak örgütsel yapılar ve yığınsal bilgilendirme araçları yaratıp, bunları nasıl finanse edeceklerini düşünmelidirler.

3. SBKP'nin yeniden canlanmasının acil görevleri:

- Enternasyonalizm ilkeleri temelinde SSCB'nin tüm halklarının birleşmesi, işçiler ile köylüler arasındaki birliğin yeniden kurulması, işkollarıyla ilişkilerin güçlendirilmesi için aktif çalışmak. İş kolektifleri içinde siyasal çalışmanın yasaklanmasına kararlılıkla karşı çıkmalıyız.

- SBKP'ye ve eski SSCB'nin komünist partilerine yeni üye alımını canlandırmak. Parti belgelerinin biçimi, temsili Parti organları tarafından, son çare olarak temel örgütler tarafından belirlenmelidir. Gençlerimizle ve hareketleriyle komünistliğini kanıtlamış olanlarla kaynaşmaya ivme kazandırmalıyız. SBKP'nin yasak olduğu dönemde yeni komünist partilerine girmiş olan yoldaşlar, kendi istekleriyle yeniden kayıt işleminde partiye girdikleri andan itibaren SBKP üyesi sayılmalıdır.

- Enformasyon ablukasını kırmak, komünist ve sosyalist yığınsal bilgilendirme araçlarına, işçi basınına aktif parasal destek, bu yayınların abone sayısını artırmak, her yoldan propagandasını yaygınlaştırmak, yeni gazeteler

yayınlamak için tüm yerel olanaklardan yararlanmak ve Komünist Partisi'ne üye olan gazetecilerle sürekli birlikte çalışmak.

- Komünistlerle ve partisizlerle şu anda ve bugünkü koşullarda olabilen çalışma biçimlerinde ustalaşmak (açık toplantılar, tartışma ve siyaset kulüpleri, sendikalar, yerel örgütler, seçim kulüpleri, vb.), protesto mitingleri ve diğer eylemlerle emekçi halkın sosyal kazanımlarını aktif olarak savunmak, nüfus arasında aktif ajitasyon ve propaganda çalışması yürütmek için, olabilen tüm bilgiyi komünistlere sağlamak.

- Komünist Partisi disiplini:

- Parti yoldaşlığının ve ortak inancın yenilenmesi, kolektif eylemlerin vazgeçilmez koşuludur. Partiye ancak onun ideallerine güvenen ve onu kanıtlamaktan korkmayanlar üye olabilir. Eski parti görevlilerine duyulan güven-sizlik ve kuşku desteklenmemelidir, çünkü onların parti çalışmalarına aktif katılmaları Partinin eski ilişkilerini ve SBKP'nin kendisini yenilemeye yardım eder.

4. Yeni yöneticiler ortaya çıkmalıdır. Siyasal ve örgütsel çalışmalara aktif katılan parti üyeleri arasında böylelerini aramalıyız. Kendi çıkarı için değil, partinin çıkarları için çalışan herkesi desteklemeliyiz. Rastgele yeni yöneticilerin ortaya çıkması SBKP'ye zarar verebilir.

5. Komünist örgütlenme çalışmasını sürdürmenin uygun olduğunu düşünmek, bu çalışmayı, SBKP 29.Kongresi'yle bağlı çalışmaları koordine etmek ve kongre belgelerini hazırlamak konusundaki kararı gerçekleştirmeye yoğunlaştırmak. Örgütlenme Komitesi'ni SBKP'nin tüzük taslağını hazırlamakla görevlendirmek. Cumhuriyet komünist partilerinin temsilcilerinden oluşan bir grup örgütlemek. Örgütlenme Komitesi'ndeki boş yerleri Partinin 20.Konferansı'nın hazırlığında aktif olarak çalışmış komünistlerle doldurmak.

6. Haziran Plenumu'nun, Gorbaçov'u, partinin/halkın çıkarlarına ihanet ettiği için SBKP'den atan kararını onaylamak.

Konferans, parti örgütlerini, parti komitesinden Merkez Komitesi'ne ve Merkez Kontrol Komisyonu'na kadar, partinin bu korkunç döneminde cesaretsizliğe ve ihanete izin veren parti görevlilerinin değerlendirmesini yapmakla görevlendiriyor. ●

Sınıfımızın sağduyusuna güveniyoruz

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun 16.Genel Kurulu, dünya ve Türkiye işçi sınıfının zor bir döneminde yapılıyor. Sosyalist sistemin çöküşüyle birlikte ege-men olan genel siyasal gericiğe, yeni teknolojilerin, yeni işletme-cilik yöntemlerinin uygulanması eşlik ediyor.

Sorunlarımız çok ve çeşitlidir. İşçi sınıfımızın çalışma ve yaşam koşullarındaki kötüleşme dayanılmaz boyutlara varmıştır. Bu-na karşılık sendikal hareket, sınıfın acil gereksinimlerine karşılık veremiyor, ortaya çıkan yeni sorunları yaratıcı yaklaşımla de-ğerlendiremiyor, yeni koşullara uygun yeni savaşım yöntemleri geliştiremiyor. İşçi sınıfının siya-sal örgütünün sendikalardaki gü-cünün ideolojik etkinliğiyle orantısız, görece zayıf oluşu bunda önemli bir etkindir.

Türkiye işçi hareketi, bu ortamdan, siyasal iktidarın ve işverenlerin tutum-larını yalnızca "kınayarak" *çıkamaz*. Bir silkinme, 1986'dan bu yana yaşı-nan değişimin ve ortamın gerektirdiği biçimde bir **atılım** kaçınılmazdır. Böy-le bir atılımı, "tüm konfederasyonlarda 'yeni' yönetimlerin seçilmesi" ile bağlamak, kuşkusuz dar görüşlü, idea-list bir yaklaşım olur.

Türk-İş genel kurulu, işçi sınıfının ve işçi hareketinin yakıcı sorunlarını, çözüm yollarını dar çıkarıcı-kesimsel, kariyerist ve kısır çekişmelerin üzerine çıkan bir anlayışla tartışan, tüm sendi-kal hareketin önünü açacak kararlar alan bir platform olabilir, *olmalıdır*. Bu inançla, Türk-İş 16.Genel Kurulu'nun delegelerine başarılar diliyoruz.

HEDEF, "DOĞRU YAPAN TÜRK-İŞ" OLMALI

Sınıfımızın savaşım koşullarını düzeltmenin ilk adımı, kuşku-suz önce kendi evimizi (Türk-İş'i) düzene koymaktır. *Yanlış yapan bir Türk-İş'in alternatifi, doğru yapan Türk-İş'tir*.

15 yıldır bu anlayışla tutum almış komünistler olarak, bu noktada, "sendikal örgütlenme ve işleyiş" ilişkin bazı temel değerlendirmeler ve önerilerimizi Türk-İş genel kurulunun dikkatine sunmak istiyoruz.

Açıktır ki, yılların kemikleşmiş savaşım gelenekleri ve yaklaşımları günümüzün sorunlarını aşmaya, çözmeye *yetmiyor*. İşçi sınıfının ve sendi-kal hareketin **ana, kilit** sorunlarının doğru belirlenmesine ve günün koşul-larına uygun çözüm yollarının, yakla-şımların geliştirilmesine gerek var. İster genel savaşım açısından, isterse güncel örgütsel sorunlar açısından bakılsın, sendikal hareketin temel sorunu "yönetici" ve "tüzük" de-ği-şikliğinin ötesinde, **siyasaldır**.

TÜRKİYE İŞÇİ HAREKETİNİN temel bir gereksinimi, **sınıf sendikacılığıdır**, bu temelde kararlar alınması, örgütsel yapıda ve liderlikte bununla uyumlu değişikliklere gidilme-

sidir.

SINIF SENDİ-

KACILIĞI, "işçi sınıfıyla kapitalistle-rin çıkarlarının uzlaşmaz olduğundan hareketle, sendikaların yalnızca serma-yeye karşı güncel, acil hedefler için savaşımına yoğunlaşmaması, işçi sınıfı-nın genel siyasal ve toplumsal hareke-tine kayıtsız kalmaması, milyonlarca ezilen işçinin genel kurtuluşu için mücadele vermesi"dir. En temel ilke-si, **sendikal birlik, sendika-içi demok-rasi, militan eylemdir**.

SENDİKAL BİRLİK, ilkesel bir konudur. Örgütsel ifadesi, "her işko-lunda tek sendika, ülke çapında tek üst örgüt, uluslararası aktif sendikal bir-lik"tir.

Sendikal birlik Türk-İş'te gerçekle-şmiştir. "Yeni" Disk'in, işçileri din temelinde bölmeye yarayan Hak-İş'in ve "bağımsız" sendikaların (tüm para ve mal varlıklarıyla) **Türk-İş'e katılmasını** sağlamak, böylece sendi-kal rekabetin önünü kesip birliği pekiştirmek için *aktif* çaba göstermek günün temel bir görevidir. İşçi sınıfının istemi rekabet özgürlüğü değil, "tek sınıf, tek sendika, tek parti"dir.

KAFA-KOL EMEĞİNİN aynı sendi-kal çatı altında örgütlenmesi ve "memur" adı verilen kamu işçilerinin varolan işçi sendikalarında örgütlenme-ye yöneltilmesi de canalcı önemde-dir.

TÜRK-İŞ TÜZÜĞÜ'NÜN "her işkolunda tek sendika"yı öngören maddesi uygulanmalı ve madencilik, banka-sigorta, ticaret-büro ve çimento-toprak-cam işkollarındaki sendikal iki-liğe son verilmelidir.

ULUSLARARASI aktif sendikal birlik *mutlak* bir zorunluluktur. Ulusla-rarası sendikal üst örgütlerle davranış, istem ve savaşım birliği sağlanmalıdır.

SENDİKAL HAREKET, "işçi-me-mur-sözleşmeli-taşeron işçisi", "sen-dikali-sendikası", "işli-işsiz" gibi ayrımlarla kendini gösteren işçiler arası rekabetin kahredici etkilerine, kapsamlı **sendikalaşma seferberliği** ile, işli-işsiz işçi dayanışmasını **örgütleyerek** karşı durabilir.

SENDİKALAŞMA KAMPANYA-LARI kolektif hedeflerle, eşgüdümlü yürütülürken, "kapsam dışı personel"

MERCAN KÖKLÜ

uygulamasını

etkisiz kılma-

ya, taşeronluk kurumunun işleyişine uyarlı savaşım biçimleri geliştirmeye özel dikkat gösterilmelidir. Küçük işyerlerinde örgütlenme acil gündem maddesi yapılmalıdır.

Emekli işçilerin sendikalarla sıcak örgütsel bağ içinde olmaları biçimler yaratılmalıdır.

TÜRK-İŞ'İN BUGÜNKÜ gev-şek örgütsel yapı ve işleyişi, savaşımın gereklerini karşıla-yamadığı gibi, üye sendikaların konfe-darasyonun izlediği siyasette söz ve karar sahibi olması açısından da yeter-siz kalıyor. Çok gerek duyulan *disiplin, merkeziyetçilik*, "kafa ve kasa birliği" sağlanamıyor.

Oysa, merkeziyetçi ve temsili yapı-sını güçlendiren, il ve bölge temsilci-liklerine Kocaeli örneğine benzer bir yığınsallık ve işlev kazandıran, genç yönetici kuşakların enerjisi ile yaşlı kuşakların bilgi ve deneyimini bir potada eritmenin yollarını geliştiren bir Türk-İş, bugünkünden çok daha etkin bir **güç odağı** yaratır. İşçi sınıfının caydırıcı ve eylem koyucu yeteneklerini daha fazla açığa çıkarır.

Bu doğrultuda işçi hareketinin önü-nü açacağını düşündüğümüz bazı öne-rilerimiz de şunlardır:

SENDİKA-İÇİ DEMOKRASİ sendi-kaların büyüme yasasıdır. Temsilci-ler dahil her düzeyde yönetici *seçimle* göreve gelmeli, ancak kendisini seçen-lerce görevden alınabilmelidir. Genel kurullar yılda bir, en fazla iki yılda bir toplanmalıdır. Tasfiyeci amaçlarla şube kapatma yasaklanmalıdır.

SENDİKA TEMSİLCİLİĞİNİ et-kinleştirmek ve demokrasiyi tabandan geliştirmek üzere, işyeri komiteleri sendikalar eliyle örgütlenmeli, tüzükle-re girmelidir.

Vardiyalı çalışan işyerlerinde her vardiyada gündüz vardiyasıyla eşit sayıda temsilci bulundurma'nın yön-temleri geliştirilmelidir.

TOPLU SÖZLEŞME KOMİTELE-Rİ tüzük güvencesine alınmalıdır.

KADIN SENDİKACI sayısı, en az o işkolundaki kadın işçi sayısı ile orantılı olmalıdır.

PROFESYONEL SENDİKA-CI ücreti, o işkolunda toplu sözleşmeyle alınmış en yüksek vasıflı işçi ücretini, hizmet öden-tisi de kıdem tazminatını aşma-malıdır.

SENDİKA, devlet dairesi değil işçilerin örgütüdür. Sendika bina-ları, işçilerin mesai saatleri dışın-da ve hafta sonları da açık tutulmalı, işleyiş buna göre ayar-lanmalıdır.

SENDİKA YAYINLARI, sen-dikaların kendi kadrolarınca, üye-ler işe aktif katılarak hazırlanmalıdır.

Her türlü gazete, dergi ve siyasal yayının işçilerce sendika binasında okunmasının olanağı yaratılmalı, bu binalar okuma odası işlevi de görmelidir. İşçi sanat-kültür çalışmaları sendika-larca özendirilmeli, örgütlenmelidir.

SENDİKA EĞİTİMLERİ, burjuva aydınlar eliyle değil, sendikanın kendi yetiştirdiği *işçi aydınlarca* gerçekleştirilmeli, işyerlerinde sürdürülmeli ve üyeleri işçi sınıfının canalcı sorunları hakkında aydınlatmaya yönelik olma-lıdır. Yönetici-eğitmen yetiştirmeye ağırlık verilmelidir.

ÜYE SENDİKALARIN Türk-İş'e mali katkısı artırılmalı, merkezi bir grev fonu oluşturulmalıdır. Sendika gelirlerinin bir kısmı, üyelerle doğru-dan bağ içinde olan şubelerin tasarru-funa bırakılmalıdır.

ÜYE AİDATLARININ enflasyon karşısında değer yitirmesinin önüne geçecek - ama işçileri finans-kapital süreçlerine *bağlamayacak*, onların sınıf savaşımına para-faiz- borsa hesapları-nın, hisse senedi fiyatlarının gözlüğün-den bakmalarına *yol açmayacak* - yöntemler geliştirilmelidir.

BURJUVAZİNİN, işçi örgütlerine kendi çıkarları doğrultusunda "uzlaş-malar" dayatmak üzere önerdiği Eko-nomik-Sosyal Konsey'de vb. kurullarda *yer alınmamalıdır*.

Küçük üreticilerin kooperatif örgüt-lerini, küçük esnafları, aydınları ve öğrencileri *işçi örgütlerinin yürüncesine* çekecek girişimlerde bu-lunulmalıdır.

Sınıf sendikacılığı yolundan iler-leyen bir Türk-İş, Türkiye işçi sınıfının demokrasi savaşımının *öncüsü*, Türk-Kürt tüm ezilen yığınla-rın *sözcüsü* olma görev ve işlevini hızla geliştirir. Ekonomik-demokratik hak ve kazanımların korunup geliştirilmesine, insan haklarının kararlılıkla savunul-masına ivme kazandırır. Toplumu fiilen *demokratikleştirir*. Türk ve Kürt milliyetçiliğinin önünü keser, tek doğru savaşım belgisi olan "umudumuz işçi sınıfıdır"ı, bilinçlerde yeniden öne çıkarır.

ÖNERİLERİMİZİN böyle bir atılı-ma katkı yapacağına inanıyor, Türk-İş 16.Genel Kurulu'nun Türkiye işçi hareketinin zayıflıklarını üstünlüğe dönüştürme gücüne ve enerjisine sahip olduğunu düşünüyoruz. ●

YANLIŞ YAPAN TÜRK-İŞ'İN ALTERNATİFİ DOĞRU YAPAN TÜRK-İŞ'TİR